

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OJNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
422

Subotica, 21. travnja 2011. Cijena 50 dinara

UDRUGA »NAŠA DJECA«
PROMOCIJA UPISA U HRVATSKE ODJELE

RESTITUCIJA - VRAĆANJE U
NATURI NAJPRAVEDNIJE

U PONEĐJELJAK
POČINJE DUŽIJANCA

SUSRET STUDENATA IZ
VOJVODINE U ZAGREBU

INTERVJU
NEVENKA TUMBAS

SRETAN USKRS

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагаз” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Sretni uskrсни blagdani

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE a.d. Novi Sad
Stražilovska 2 | 21000 Novi Sad | www.rbv.rs

Sretan Uskrs!

Sretne uskrsne blagdane
svim građanima Subotice

želi Saša Vučinić,
gradonačelnik

www.subotica.rs

SRETAN USKRS!

*Nada Uskrsloga neka krijepi
sve koji čine napore za bolji
kulture Hrvata u Vojvodini!*

ASOCIJACIJA ZA KULTURU
HRVATA U VOJVODINI

SVIM NAŠIM ČLANOVIMA I SIMPATIZERIMA
ŽELIMO SRETNE USKRŠNJE BLAGDANE

DEMOKRATSKI SAVEZ
HRVATA U VOJVODINI

Svim čitateljima, suradnicima, poslovnim partnerima i prijateljima želimo sretan Uskrs
Uredništvo

SADRŽAJ

AKTUALNO

USKRSNE PORUKE BISKUPA MONS. IVANA PENZEŠA I MONS. ĐURE GAŠPAROVIĆA.....6-7

TEMA

Usvojen zahtjev Veronike Vere Matković za rehabilitaciju pokojnih roditelja

21. travnja 2011.

»OBVEZU« SU PLATILI CJELOKUPNOM IMOVINOM.....8-9

U izradi nacrt Zakona o restituciji
STARE NEPRAVDE NE ISPRAVLJAJU SE NOVIM NEPRAVDA-MA.....10-11

INTERVJU

Nevenka Tumbas, predsjednica Udruge »Naša djeca«
ŠKOLUJTE DIJETE NA HRVATSKOM JEZIKU!.....12-13

SUBOTICA

Radnja »Vezilja« ovih dana puni četvrt stoljeća postojanja

LEPRŠAVI PROZORI ZA TOPLIJI DOM.....18-19

Inkluzija – korak prema stvaranju škole po mjeri djeteta

PRUŽIMO IM ISTA PRAVA.20-21

DOPISNICI

Okrugli stol o decentralizaciji države
ŠANSE, PREPREKE I AKTUALNI TRENUTAK.....25

Susret mladih u Zagrebu

RADI SE NA RJEŠAVANJU PROBLEMA.....26

KULTURA

Novi dvobroj časopisa Matice hrvatske za književnost, umjetnost i kulturu

SUVREMENO PJSNIŠTVO VOJVODANSKIH HRVATA U »KOLU« ...33

SPORT

(Ne)zaboravljeni
LAJČO MAMUŽIĆ.....49

MONS. ĐURO GAŠPAROVIĆ, BISKUP SRIJEMSKI. USKRSNA PORUKA 2011. GODINE

»U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet« (Iv 16,33)

U ovo uskršno vrijeme Isusove životvorne i pobjedonosne ohrabrujuće riječi ulijevaju nadu u Kristovu pobjedu po uskrsnuću, preko muke i smrti, jer je On svojim slavnim uskrsnućem pobijedio svijet.

Veličina događaja Isusova uskrsnuća ne može se ničim usporediti, jer ovaj događaj nadilazi svijest svakoga čovjeka, vjernika i nevjernika, nadilazi i ljudsku povijest. To je nadnaravni događaj koji vjernim kršćanima otvara put u novi život. S ovom istinom novoga života se živi dublje, kršćanskije, plemenitije, ljudskije. Isus je uskrsnućem pobijedio smrt i otvorio božanske vidike novoga života.

U uskršno jutro apostoli javljaju: »Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunu!« (Lk 24,34). Ovo je radosna vijest koja donosi ohrabrenje i životnu sigurnost svakom čovjeku. Ova vijest daruje snagu u naporima, strpljivost u žrtvama, nadu u bolji svijet i

život i pouzdanje u Uskrsloga koji može sve učiniti na dobro svojih vjernika, na dobro društva i svakog čovjeka.

Kroz muku i smrt Isus svojim uskrsnućem nadvladava patnju i smrt, bol i žalost. Uskrsli Krist nam daje volju za životom, čežnju za srećom, mirom, svjetlom i svemu što mnogi odbacuju, jer ne znaju što čine i zato umiru u očaju. Uskrs nam vraća ponekad izgubljeno pouzdanje, budi savjest i daruje ideale života, uči nas da tražimo i nađemo sebe u Isusu Kristu uskrsloga. Uskrs nam pomlađuje srce, uzdiže dušu, otire znoj svakodnevnog života, olakšava životne napore i liječi boli, raspršuje tamu naših srdaca i govori o pobjedi. Uskrsli

mijenja naš pogled na ovaj naš sadašnji svijet, na naše bližnje i na naše živote.

Ne tražimo Isusa u praznome grobu, nego poneseni radošću susreta, sudjelujemo u preobrazbi svijeta i izgradnji uskrsne budućnosti.

Zato prihvatimo ono što netko reče da je Kristovo uskrsnuće zora novoga svijeta obučena u ljubav. Uskrs je izvor pravednosti i mira, uzor naše radosti i novosti života, utjelovljenje nade u nama i poziv da je svjedočimo.

Sretan i blagoslovljen Uskrs vjernom puku kršćanskom, uredništvu i djelatnicima Hrvatske riječi, medija i svim ljudima dobre volje!

Đuro Gašparović,
biskup srijemski

Sretan Uskrs!

Najveći kršćanski blagdan – Uskrs – svima nama osvjetljava put prema zajedničkom dobru, temeljenom na kršćanskim vrijednostima mira, pravde i dostojanstva čovjeka.

Neka nam radost Uskrsa oživi zajedništvo u obiteljima i bude ohrabrenje našem narodu u svemu što nam život donosi.

Hrvatsko nacionalno vijeće

Čestitka predsjednika DSHV-a

Uskrs nas uvijek i iznova podsjeća na to da je Krist umro za sve nas, bez obzira na to odakle smo, komu pripadamo, koje smo boje kože, nacije ili kojem staležu pripadamo. Isusov nauk ne poznaje podjela.

Vođeni tom mišlju, dajmo sve od sebe da se ovoga Uskrsa takav stav rodi i u svima nama te da na taj način budemo istinski pronesitelji Radosne vijesti: Isus je uskrsnuo! Aleluja!

Čestitajući vam uskršne blagdane, želim vam da u sebi, ali i u ljudima s kojima ćete se susretati ovih blagdana, otkrijete i spoznate mir, radost, zajedništvo a ne podjele, i međusobnu ljubav.

Sretan i blagoslovljen Uskrs!

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

OBITELJ STJEPANA TOTA IZ STAROG SLANKAMENA NA METI IZGREDNKA

Predsjednik DSHV-a obećao pomoć

Predsjednik DSHV-a i narodni zastupnik dipl. ing. *Petar Kuntić* obišao je 13. travnja obitelj *Stjepana Tota* u Starom Slankamenu, koja je već dugo meta vandala koji neviđenim mobingom prema obitelji Tot unose strah u živote spomenute obitelji, kaže se u priopćenju DSHV-a.

»Naime, već duže razdoblje susjed obitelji Tot, inače doseljenik devedesetih godina iz Osijeka, srpske nacionalnosti, vrijeđa, viče, baca kamenje u dvorište obitelji Tot te svojim aktivnostima uvjetuje potpuno nenormalne uvjete života.

Skoro svaki puta kada šecu dvorištem, ulicom ili rade u vrtu doleti poneka kamenica iz susjednog dvorišta, a posljednji put je proletjela kamenica nekoliko centimetara od glave kćeri Stjepana Tota.

S obzirom na to da više nisu mogli izdržati ovu torturu, obratili su se Hrvatskom nacionalnom vijeću radi zaštite, jer policija nije reagirala.

Predsjednik DSHV-a i vijećnik HNV-a *Petar Kuntić* obećao je obitelji Tot puno angažiranje oko ovog slučaja, a sasvim je sigurno da će se ova tematika naći na dnevnom redu Vijeća DSHV-a, sjednice HNV-a i Međuvladinog mješovitog povjerenstva.

Također će o slučaju biti izviještena sva tijela države Srbije kojima je u ingerenciji ova tematika.«

OSNOVANA NOVA MJESNA ORGANIZACIJA MLADEŽI DSHV-A

Vanja Ostojić predsjednica MO Sjever-Jug

Mladež DSHV-a osnovala je, nakon bezdanske, još jednu mjesnu organizaciju, i to u Subotici MO Mladeži DSHV-a Sjever-Jug. Osnivačka skupština održana je u ponedjeljak, 18. travnja, u Domu DSHV-a. Tridesetak mladih članova DSHV-a MO Sjever-Jug prisustvovalo je osnivačkoj sjednici i jednoglasno izabralo za predsjednicu odgojiteljicu *Vanju Ostojić*, za dopredsjednika studenta *Milenka Šimića*, a za tajnicu odgojiteljicu *Jasnu Zvekanov*.

Osnivačkoj sjednici nazočili su i: predsjednik Mladeži DSHV-a

USKRSNA PORUKA MONS. DR. IVANA PENZEŠA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Uskrsnuće je temelj kršćanske vjere

Kršćanska Braćo i Sestre!

Uskrsna noć povezuje nebesko sa zemaljskim i božansko s ljudskim. Noć je to koja ništi grijehe, pere krivice i nedužnost vraća palima, radost tužnima. Dokida mržnju, uspostavlja slogu i svladava nasilje.

Cjelokupno čovječanstvo je bilo usmjereno prema vazmenoj noći u kojoj Krist dovršava svoje djelo ljubavi. Zato vaz-

mena noć i započinje obredom donošenja svjetla Kristova u mrak čovječanstva.

Veoma bitna oznaka ove noći je primanje sakramenta krsta odraslih osoba koje se svjesno opredjeljuju za kršćanstvo. Odgovor na Kristov poziv uvijek pretpostavlja osobnu odluku.

Mi, koji smo kršteni kao djeca, u ovoj noći i svake nedjeljne i blagdanske mise obnavljamo krsna obećanja i priznajemo javno svoju vjeru dok molimo Nicejsko-carigradsko vjerovanje. Davne 325. godine sastalo se trisetinjak biskupa, apostolskih nasljednika, na prvom ekumenskom saboru i sastaviše kratki obrazac u kojem su saželi osnovne istine kršćanstva. Obrazac vjeroispovijesti napisan u Niceji dopuniše sudionici drugoga ekumenskog, a prvog od carigradskih sabora, 381. godine.

Mi slavimo povijesni događaj: Isus je uskrsnuo! Ovo je najveća vijest čovječanstva. On je sada Gospodar života i smrti. Upravo ova činjenica je ključna za naše slavljenje, mi slavimo pobjedu Isusa Krista i ne samo to: mi vjerujemo da je ta pobjeda naša pobjeda. Bog po Isusu daje nadu da će svatko uskrsnuti.

Isus je uskrsnuo za nas, za naše spasenje, svojom smrću uništio je našu smrt, a svojim uskrsnućem darovao nam je vječni život. Krštenje je zalag te nade. Postaje nam jasno odakle snaga i uvjerljivost prvoj zajednici.

Propovijed svetoga Petra je na dan Duhova, prvi navještaj Crkve. Zapčinje riječima: »Vi znate...« Znamo li doista? Za prihvaćanje vijesti o Uskrsu ključno je poznavanje Isusa. Zato i čestitka »Sretan Uskrs!« tako dobiva dimenziju osobnog programa. Sretan je onaj koji

vjeruje u uskrsnuće. Sretan je onaj koji može svjedočiti za uskrsnuće.

Nemojmo nikako smetnuti s uma da po svetoj pričesti uskrsli Krist živi u nama. Stara je zapovijed Crkve da se baš za Uskrs treba pričestiti, kao minimum minimuma kršćanskoga života, ispovijedajući tako vjeru u snagu euharistije po kojoj uskrsli Krist djeluje u nama. Bez toga bi Uskrs bio samo običaj, a to ne želimo da bude. Evo me Gospodine. Neka bude po tvojoj Riječi. I ponavljati riječi molitve: Daj nam danas... Biti kršćanin znači biti ponizno zahvalan za sve ono s čime se s pravom možemo ponositi. I nastojati da i ovaj naraštaj prispije u zajednicu svetih.

Ovim mislima želim svima sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ Ivan, biskup

Siniša Skenderović, dopredsjednica Mladeži DSHV-a Josipa Vojnić Tunić, predsjednik Mjesne organizacije Sjever-Jug Marinko Jadrijević, kao i predsjednici drugih mjesnih odgrana DSHV-a Podružnice Subotica, koji su došli podržati stranačke kolege.

Verica Kujundžić

ODRŽANA VI. SJEDNICA VIJEĆA DSHV-A

Pripreme za popis pučanstva

U petak, 15. travnja, u prostorijama glavnog ureda DSHV-a u Subotici održana je VI. sjednica Vijeća DSHV-a.

»Prije oficijelnog početka rada sjednice vijećnici su minutom šutnje odali počast iznenada preminulom igraču malonogometne momčadi DSHV-a Marku Marjanušiću iz Gornjeg Tavankuta«, kaže se u priopćenju DSHV-a.

»Na početku sjednice vijećnici su donijeli odluku da u što kraćem roku usuglase svoju aktivnost s postojećim Zakonom o ravnopravnosti spolova te da o tome izvijeste nadležni odbor Skupštine Republike Srbije.

Također, usvojeno je izvješće o novoj poziciji DSHV-a u upravo rekonstruiranoj Vladi Vojvodine.

Centralna točka sjednice Vijeća DSHV-a bila je vezana za 'Otvoreno pismo', a sve u svezi s daljnjim aktivnostima oko tzv. 'bunjevačkog pitanja' pred popis pučanstva zakazanog za razdoblje 1.-15. listopada 2011. godine.

Vijećnici su donijeli zaključak da je Otvoreno pismo odgovaralo zahtjevima velikog broja potpisnika i skrenulo pozornost na ovu problematiku. Vijećnici su s čuđenjem primili informaciju da su članovi hrvatske zajednice u Vojvodini Đorđe Čović, Stipan Stantić i Milovan Miković u hrvatskom mjesečniku 'Vijenac' od 10. ožujka

2011. godine iznijeli negativan stav o Otvorenom pismu te smatraju da će ovakvo pokazivanje u javnosti nejedinstva hrvatske zajednice štetno djelovati na pučanstvo pred predstojeći popis stanovnika.

Dogovoreno je da za sljedeću sjednicu Vijeća DSHV-a, zakazanu za 8. srpnja 2011. godine, podružnice DSHV-a dostave detaljni operativni plan aktivnosti pred popis pučanstva u listopadu ove godine. Vijećnici su ocijenili da hrvatska zajednica u Srbiji ne može biti zadovoljna dinamikom nastavka formiranja posebnog popisa birača hrvatske zajednice u Republici Srbiji, jer od završetka izbora za novi saziv HNV-a do danas tek je nešto više od 1000 naših imena na spisku. Od svih 50 institucija i organizacija s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji aktivnost po ovom pitanju iskazuje samo HNV i DSHV. Vijećnici DSHV-a predlažu da pred predstojeću raspodjelu sredstava hrvatskim udrugama od strane Republike Hrvatske, svi koji žele participirati u raspodjeli sredstava prikupe i određeni broj potpisa pripadnika hrvatske zajednice da bi ovaj posao u što kraćem roku bio završen.

Na kraju sjednice vijećnici su se dogovorili da se centralna proslava 21. obljetnice od osnutka DSHV-a održi 15. srpnja ove godine u Subotici, na koju će biti pozvana predsjednica Vlade Republike Hrvatske gospođa Jadranka Kosor.

U svezi s najavljenim izborima za novi saziv vijeća MZ-a u Subotici, Vijeće u potpunosti podržava odluku Podružnice DSHV-a Subotica o samostalnom nastupu na izborima koja je obvezujuća za sve MO DSHV-a.

Zbog pismene pritužbe na uznemiravanje i fizičke nasrtaje na pripadnika hrvatske zajednice iz Starog Slankamena gospodina Stjepana Tota, od strane susjeda srpske nacionalnosti, Vijeće u potpunosti stoji u obrani gospodina Stjepana Tota, te nalaže čelnicima DSHV-a da poduzmu sve zakonske okvire u tome smjeru.«

USVOJEN ZAHTJEV VERONIKE VERE MATKOVIĆ ZA REHABILITACIJU POKOJNIH RODITELJA

‘Obvezu’ su platili cjelokupnom imovinom

Viši sud u Subotici 3. ožujka 2011. godine donio je rješenje o rehabilitaciji pokojnih Miška i Magdalene Čović, roditelja Veronike Vere Matković, 1950. godine osuđenih na prinudni rad i konfiskaciju pokretne i nepokretne imovine * Na konfisciranoj zemlji Čovićevih nekoliko godina kasnije napravljen je sportski aerodrom, a Vera se i danas u uspomenama najradije vraća velikom salašu, posljednjem srušenom objektu s njihovog imanja

Vera Matković

U neposrednoj blizini današnjih objekata na sportskom aerodromu Bikovo nekada se uzdizao veliki salaš, a umjesto piste bile su oranice obitelji Čović. Sa svog imanja Čovićevi su zauvijek iseljeni 1950. godine – po kazni: »što su krajem 1949. godine u otkupu kukuruza odbili isporučiti ostatak svog zaduženja od 3571 kilograma kukuruza u zrnju ...« (iz presude Sreskog suda u Subotici 8. veljače 1950.). Vlasnici poljoprivrednog dobra na Bikovu

supruzi Miško i Magdalena Čović, roditelji petero djece, proglašeni su počiniteljima kaznenog djela gospodarske sabotaže, lišeni slobode i osuđeni na prisilni rad i konfiskaciju nepokretne i pokretne imovine. Od momenta kada su iseljeni, nitko iz ove obitelji nikada se više nije vratio na salaš i obiteljsko imanje.

Veronika Vera Matković, kćerka Miška i Magdalene Čović, 59 godina nakon ovog čina (2009. godine) podnijela je zahtjev za rehabilitaciju svo-

jih pokojnih roditelja, navodeći kako su oboje nepravедno osuđeni: da su osuđeni na kaznu lišavanja slobode s prisilnim radom i konfiskaciju imovine zato što nisu isporučili kukuruza u količini od 3571 kilograma od ukupnog zaduženja od 11.300 kilograma, da su uz to neistinito optuženi kako su u svojoj sredini stvorili ‘otporni centar’, te smatra da su oboje osuđeni iz ideoloških i političkih razloga.

Viši sud u Subotici 3. ožujka 2011. usvojio je zahtjev

Veronike Matković za rehabilitaciju pokojnih Miška i Magdalene Čović iz Bikova i utvrdio da je presuda Sreskog suda iz 1950. godine ništavna, i da su ništavne sve njene pravne posljedice, uključujući kaznu konfiskacije imovine. »Pok. Miško Čović, rođen 15.08.1902. godine u Subotici, od oca Nikole i majke Pauline, rođ. Šarčević, i pok. Magdalena Čović, rođena 20.11.1906. godine, od oca Stipe i majke Marije, rođene Skenderović, smatraju se neosuđivanim« – navodi se u rješenju Višeg suda u Subotici kojim se usvaja zahtjev za rehabilitaciju od predlagača Veronike Matković.

SREĆA I TUGA

»Na imanje se ulazilo putom koji više ne postoji, evo, uzoran je«, kaže Vera Matković dok se približavamo aerodromu i prostoru na kojem se nalazilo 7 lijepih objekata nekada naprednog imanja, koji su svi vremenom porušeni. Ovo je više od obilaska, Verin je to susret s uspomenama, spomen

Iz obiteljskog albuma: Miško i Magdalena - Manda Čović s djecom (vjenčanje starije kćeri Ane 1952. godine)

21. travnja 2011.

»Tu je bio naš salaš, tu smo mi živjeli, tu je bilo ljepote ....« - Vera Matković s pripadnikom mlađe generacije u obitelji Marinkom Čovićem

na ljepotu predjela upamćenog iz djetinjstva, i tuga zbog osude, osiromašenja i degradacije roditelja, a time i čitave obitelji. »Loza i voćnjak su bili na prilazu salašu, pa magazin s desne strane i dva velika svinjca, lijevo mala kuća, a onda se išlo prema velikom salašu. U ekonomskom dvorištu košara 30 metara dugačka a 10 metara široka, veliki kokošinjac, čardak i pod njim svinjac, bačina radionica, prostorija za roljku ... Tu je bio naš salaš, tu smo mi živjeli, tu je bilo ljepote ....«. Veri je bilo važno da u posjetu ataru na granici Bikova i Aleksandrovačkih salaša obuhvati pogledom stare slike u sjećanju, jer samo takve ima, a fotografije sa salaša dok su još u njemu živjeli nema, na žalost, i žali što je tako. Miško Čović i supruga Magdalena – Manda, rođena Jaramazović, nisu bili veleposjednici, njihove oranice prostirale su se na tridesetak jutara zemlje, i oduzeta zemlja je 1991. vraćena familiji,

odnosno nasljednicima, ali ne ona koju su nekada posjedovali, niti je vraćen salaš sa svim objektima za ekonomiju kojima je bio opremljen. Nije vraćen, a i nema ga više. Doživio je sudbinu mnogih. Roditelji nisu doživjeli da svoju zemlju ponovo nazovu svojom, Miško Čović umro je 1972., a Manda Čović 1982. godine.

SVE JE ODUZETO I ODNESENO

Miško Čović i Magdalena – Manda Jaramazović vjenčali su se 1925. godine. Imali su petoro djece: *Anu* (rođena 1930.), *Nikolu* (1931.), *Radoslava* (1933.), *Veroniku - Veru* (1936.) i *Josu* (1941.). Od najuže sedmočlane obitelji Čović svjedokinja tog vremena su samo još dvije sestre, Ana Miković i Veronika – Vera Matković. Vera opisuje kako su njeni roditelji pripadali 'srednje imućnim zemljoradnicima', te da agrarnom reformom neposredno po okončanju Drugog svjetskog

rata nije oduzeta zemlja od obitelji Čović, posjedovali su manju površinu od tadašnjeg zemljišnog maksimuma. Ali je otac, Miško Čović, već 1947. prvi put zatvoren jer nije u potpunosti predao količinu žitarica koja mu je propisana, i pomilovan je nakon četiri mjeseca, a zatim su dvije i pol godine kasnije uslijedili teški i tragični događaji po cijelu obitelj.

»Čim se preda 'obveza', oni donesu novi 'papir', još veću 'obvezu'« – kaže Vera o vremenu koje je prethodilo i konačnom činu, konfiskaciji pokretne i gotovo sve nepokretne imovine (obitelji je u vlasništvu ostavljeno svega tri jutra zemlje). Obrazloženje da dio kukuruza nisu isporučili iz razloga što je rod bio manji od količine za koju su bili zaduženi, te da se za istim stolom hranilo sedam osoba, 1950. sud nije uvažio.

»Bio je veliki snijeg, toga se sjećam«, kaže Vera o zimi 1950. kada su ostali bez svega (i hrane), imala je tada nešto

više od 13 godina. »Došli su po oca 6. veljače, a sutradan i po majku. Presuda je donesena već 8. veljače. Oboje su upućeni na prinudni rad, otac na izgradnju Novog Beograda, a mama u Bačku Palanku na jedno veliko imanje gdje je prala rublje. Sestra je pisala žalbu za žalbom... Roditelji su nam kasnije pomilovani i kazna je skraćena, ali su nam oduzeti i salaš i zemlja, i sve na salašu. Inventar na imanju popisan je 13. marta, natovareno je 18 seljačkih kola i sve odneseno. Mi djeca, smjestili smo se u prvo vrijeme kod rođaka, a kasnije u dedinu kuću u 'Keru', gdje su nam se vratili i roditelji.« Miško i Manda Čović zemljoradnju su voljeli i dalje, i zemljom se bavili, ali nisu dočekali da im se njihova vrati. A obilježje da su počinili kazneno djelo gospodarske sabotaže, te da su osuđivani, skinuto je tek sada, ožujka 2011., nekoliko decenija nakon njihove smrti.

Katarina Korponaić

U IZRADI NACRT ZAKONA O RESTITUCIJI

Stare nepravde ne ispravljaju se novim nepravdama

Restitucija je jedan od ključeva za europske integracije, ali i ključ da se vrati povjerenje u državne institucije onih građana koji su oštećeni oduzimanjem zemljišta, kaže Petar Kuntić * Samo tamo gdje to više nikako nije moguće, dolazi u obzir obeštećenje u novcu. Bože nas sačuvaj od procjene državnog povjerenstva koliko sada vrijedi ono što je oduzeto prije 66 godina, smatra Rudolf Weiss

Usvajanje Zakona o restituciji najavljuje se za početak lipnja. Naime, akcijskim planom Republike Srbije za brže stjecanje statusa kandidata za članstvo u Europskoj Uniji, koji je Vlada Srbije usvojila koncem prosinca prošle godine, predviđeno je da prijedlog zakona o restituciji bude usvojen do lipnja ove godine. No, prijedlog zakona o restituciji moći će biti usvojen tek nakon što Ustavni sud odluči o ustavnosti Zakona o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama, koji je donesen još 2006. godine, a po tom zakonu crkvama se imovina vraća u naturalnom obliku.

Iako je prvobitno bilo planirano da Ustavni sud Srbije taj zahtjev razmatra u prvom tromjesečju ove godine, Ustavni sud je odgodio razmatranje zahtjeva za ocjenu ustavnosti Zakona o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama za period travanj-lipanj. Dakle, Vlada Srbije čeka odluku Ustavnog suda za ocjenu ustavnosti tog zakona, jer će o odluci Ustavnog suda ovisiti rješenja u budućem zakonu o restituciji. Ta sudska odluka je značajna zbog modela restitucije koji će propisivati opći zakon o vraćanju oduzete imovine.

MOGUĆI MODELI

Zakon o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama propisuje prioritet naturalne restitucije, a ukoliko Ustavni sud odluči da taj zakon nije

ustavan, onda će opći zakon o restituciji biti zasnovan na modelu koji se zasniva na financijskom obeštećenju starih vlasnika do određenog postotka, što bi značilo da će podnositelj zahtjeva biti obeštećen u novcu ili u vrijednosnim papirima. U slučaju da Ustavni sud odluči da je Zakon o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama ustavan, onda bi prema najavama iz Ministarstva financija opći zakon sadržavao tri modela, a to znači da se oduzeta imovina vraća, po pravilu, u naturalnom obliku ili da se nadoknađuje drugom odgovarajućom imovinom ako naturalni oblik nije moguć, a da se tržišna novčana naknada isplaćuje samo ako prethodne dve varijante nisu moguće.

Crkvama i vjerskim zajednicama vraćeno je velikim dijelom zemljište, a kako se čini, vraćanje ostale oduzete imovine građanima u naturi bilo bi najjeftinije i najjednostavnije rješenje. Prema podacima Mreže za restituciju u Srbiji, zahtjeve za povrat oduzete imovine podnijelo je 140.000 obitelji, a na spisku imovine koju potražuju bivši vlasnici, čak 90 posto je poljoprivredno, šumsko i građevinsko zemljište. Nakon donošenja Zakona o restituciji, taj će zakon na jesen ocjenjivati Europska komisija i na temelju toga pripremiti mišljenje za Vijeće ministara EU, koji će koncem godine odlučivati o statusu kandidata Republike Srbije za EU.

VRAĆANJE U NATURI NAJPRAVEDNIJE

Zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić kaže kako se stranka na čijem je čelu od svog osnutka intenzivno zalaže za donošenje Zakona o restituciji.

Petar Kuntić

»Za donošenje tog zakona zalažu se i neke druge stranke na političkoj sceni Srbije, no političke opcije koje su bile na vlasti u Republici Srbiji nakon listopadskih promjena taj problem nisu uspjele riješiti do dan-danas. Problem restitucije je jako složen i u određenoj mjeri može uzdrmati sustav vlasti, tako da je je svaka vlast željela da problem povrata oduzete imovine rješava 'netko drugi'. Sada je došlo vrijeme da više nema odgađanja, jer je donošenje Zakona o restituciji jedan od uvjeta u ostvarenju europskih integracija i nadam

se da će se nacrt tog zakona vrlo brzo naći pred Vladom Srbije. Postoji jedna bojazan. U slučaju prijevremenih izbora, mišljenja sam da će se rješavanje problema povrata oduzete imovine prolongirati, opet za neku novu vladu, međutim, ako izbori budu održani u uobičajenom, predviđenom roku, siguran sam da će Zakon o restituciji biti usvojen ubrzo«, kaže Kuntić.

Govoreći o povratu oduzete imovine, Petar Kuntić ističe kako je osnova problema u svezi s restitucijom u tome, što će se u slučaju da opći zakon o povratu imovine bude išao u smjeru vraćanja u naturi, javljati problem građevinskog zemljišta u slučajevima da je na tim određenim lokacijama izgrađeno nešto drugo i da je u međuvremenu lokacija došla u ruke trećih osoba.

»U tom slučaju morala bi se platiti velika odšteta, a to ni jedna vlada neće moći u cijelosti isplatiti. S druge strane, ako se sve pretvori u određene bonove, kroz koje bi se isplaćivala odšteta i koji bi se isplaćivali u sljedećih dvadeset godina, onda bi po mom uvjerenju došlo po drugi put do velike nepravde za vlasnike oduzete imovine, bilo da je u pitanju građevinsko ili poljoprivredno zemljište ili da je riječ o objektima. Jedna nepravda je bila kada je imovina oteta, a druga bi bila da se ta imovina ne vrati u naturi. Najpravednije rješenje bi bilo da se poljoprivredno zemljište vrati u naturi, a da se gradsko građevinsko zemljište,

koje se više ne može fizički vratiti, onda vrati u novčanom iznosu i mišljenja sam da bi to bila najzahvalnija opcija za državu, jer je preko 90 posto potraživanja upravo za poljoprivredno zemljište», kaže Kuntić.

On naglašava kako je najveći dio imovine koja bi trebala biti obuhvaćena restitucijom – zemljište u državnoj svojini.

»Ono se može vratiti starijim vlasnicima, a tamo gdje to nije moguće, uglavnom se može dati drugo odgovarajuće zemljište. Dakle, na taj način državi ne bi bio potreban novac za provedbu restitucije. To znači da bi samo u slučaju kada neki restitucionar zahtijeva da dobije novac, a ne oduzetu imovinu, država mogla emitirati obveznice na koje bi on imao pravo. Dok sam u Subotici obnašao dužnost dogradonačelnika, imao sam veoma intenzivnu suradnju sa subotičkom Udrugom za povrat otete imovine, jer sam smatrao da je restitucija jedan od ključeva za europske integracije, ali i ključ da se vrati povjerenje u državne institucije onih građana koji su oštećeni oduzimanjem zemljišta.«

»RAZLOZI« ZA ODUZIMANJE ZEMLJE

Poslije Drugog svjetskog rata imovina je oduzeta i *Beli Mukiću*, te tu imovinu sada potražuju njegovi nasljednici. »Nasljednici potražuju ono što je od mog strica Bele Mukića oduzeto 1946. godine. Prema odluci Gradskog narodnog odbora stricu je oduzet salaš na Gabriću i 23 jutra zemlje. Imovina je oduzeta od mog strica zbog agrarne reforme, kako se navodi u odluci. Otimanje imovine se tada tako zvalo i gdje je tu pravda?«, pita se jedan od nasljednika *Antun Mukić*.

»Stric Bela je tragično prošao i 1950. godine, kada je osuđen na kaznu zatvora. Presudu je donio tadašnji Sreski sud u Subotici, a kao razlog presude

navodi se privredna sabotaža. Radilo se, u stvari, o isporuci poljoprivrednih proizvoda kao propisane obveze, stric nije mogao predati dovoljnu količinu, a uzalud se branio objašnjenjem da je pšenica slabo rodila. Osuđen je na godinu

Antun Mukić

dana i šest mjeseci zatvora, a presudom mu je konfiscirana preostala pokretna i nepokretna imovina. Preživio je robiju u Požarevcu, a poslije je živio kod nas na salašu na Gabriću u jednoj maloj sobici i kuhinji. Umro je 1965. godine«, priča Antun Mukić.

Antun Mukić skupa s nasljednicima potražuje i oduzetu imovinu *Ladislava i Aleksandra Lipozenčića*.

»Moja je majka bila Lipozenčićeva. Velika površina obradive zemlje na Verušiću, kao i šuma, oduzeta je 1946. godine, a kao osnova oduzimanja u presudi se navodi opet ta agrarna reforma. Teška su to vremena bila, oduzimalo se i prebijani su ljudi.«

VRAĆANJE ODUZETE IMOVINE OVDAŠNJI NJEMCIMA

Jedan od značajnih segmenata restitucije je i vraćanje oduzete imovine vojvođanskim Nijemcima, koji su raspolagali velikim površinama obradivog zemljišta, industrijskim i zanatskim kapacitetima. Po posljednjem popisu pučanstva iz 2002. godine u Vojvodini živi 3154 Nijemca, a u središnjoj Srbiji

747 Nijemaca. Od njih je oko 400 obitelji predalo zahtjev za povrat imovine.

»Od Nijemaca je oduzeto sve. I pokretna i nepokretna imovina: kuće, tvornice, radionice, imanja, vrijedne umjetnine, zlato, kao i ogromna količina stoke i tadašnjih deviza. Nijemci danas žive ovdje raštrkani po cijeloj državi te je i broj zahtjeva ravnomjerno raspoređen po većim gradovima Vojvodine, no ima zahtjeva za povrat imovine i onih njemačkih obitelji koje žive u Beogradu i Zemunu«, kaže predsjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss*.

»Od svoga osnutka, prosinca 1996. godine, Njemački narodni savez zahtijeva obeštećenje i restituciju oduzete imovine

Rudolf Weiss

Nijemaca u Srbiji. Pisali smo državnim tijelima, organizirali brojne javne tribine na ovu temu, a 2001. godine okupili smo predstavnike protjeranih Nijemaca iz 9 zemalja centralne Europe, te iz Kanade i SAD-a. S njihovim smo predstavnicima bili u tadašnjoj Vladi Republike Srbije i predali smo zahtjev da se to pitanje riješi u hitnom postupku. Bilo je to prije deset godina i, kao što vidimo, nijedna vlada do sada ovo pitanje nije smatrala hitnim«, objašnjava Weiss.

Govoreći o temi restitucije, Rudolf Weiss kaže kako je rješavanje povrata oduzete imovine važno za ovdašnje Nijemce iz više razloga.

»Ima nekoliko pitanja koja su od životne važnosti za

ovdašnje Nijemce: od ukidanja avnojevskih dekreta, političke rehabilitacije nevino osuđenih nakon Drugog svjetskog rata u montiranim komunističkim procesima, do obeštećenja i rehabilitacije žrtava komunističkih logora, a svakako je izuzetno važno pitanje i povrat oduzete imovine. To pitanje nije samo materijalno, već i moralno. Krađa ostaje krađa i poslije 66 godina, a etika i moral nalažu da se pokradenima vrati oteto. Ostaje gorak okus u ustima kada vidimo da se ovo pitanje konačno našlo na dnevnom redu u Srbiji, ali i ovoga puta ne zbog ovdašnjeg osjećaja pravde i morala, već zbog pritiska Europe.

U svezi s mogućnošću naturalne restitucije i mogućnošću obeštećenja u novcu, Rudolf Weiss kaže kako svi oštećeni zahtijevaju kao prvu opciju naturalnu restituciju, bez obzira na svoju nacionalnu pripadnost.

»Samo tamo gdje to više nikako nije moguće, dolazi u obzir obeštećenje u novcu. Bože nas sačuvaj od procjene državnog povjerenstva koliko sada vrijedi ono što je oduzeto prije 66 godina. Ljudi će dobiti mrvicu u novcu od onog što su im tada oduzeli, zato svi i traže naturalnu restituciju. U svezi s restitucijom i povratom oduzete imovine, kada su Nijemci u pitanju, važno je uvijek napomenuti da je bilo krajnje nekorektno od pojedinih ekstremnih šovinsti i kriptokomunista u Srbiji kada su igrali na strah kolonista te govorili – doći će Švabe i izbaciti koloniste iz kuća. To je budalaština. Nijemci znaju da su ti ljudi dekretom tadašnjih vlasti naseljavani u njemačke kuće često i protiv svoje volje. Naš stav je: država je uzela – država neka i vrati. Nijemci ne traže ništa od kolonista. Nitko se ne smije naći bez krova nad glavom tijekom restitucije. Stare nepravde ne želimo ispravljati novim nepravdama«, kategoričan je Rudolf Weiss.

Zvonko Sarić

NEVENKA TUMBAS, PREDsjednica UDRUGE »NAŠA DJECA«

Školujte dijete na hrvatskom jeziku!

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Upis u prvi razred osnovnih škola započeo je 1. travnja, a ove se godine roditeljima desetu godinu zaredom nudi mogućnost da dijete upišu u odjele na hrvatskom nastavnom jeziku.

Kako bi prezentirali dosadašnji rad u hrvatskim odjelima, a roditelje potaknuli na upis djece, Udruga »Naša djeca« priredila je u ponedjeljak, 18. travnja, susret djece i roditelja, koji je održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Tim povodom razgovarali smo s predsjednicom Udruge »Naša djeca« Nevenkom Tumbas. Ona je, po našem sudu, odlična sugovornica na temu obrazovanja na hrvatskom jeziku. Naime, osim što vodi spomenutu udrugu, ona je majka troje djece koja idu u hrvatske odjele, a predaje matematiku u hrvatskim odjelima u OŠ »Matko Vuković« u Subotici.

HR: Upis u prvi razred osnovnih škola započeo je 1. travnja. Kao predsjednica udruge »Naša djeca«, koja radi na promidžbi upisa u hrvatske odjele, što biste poručili roditeljima?

Kako u drugim, tako i u subotičkim školama gdje postoji

nastava na hrvatskom jeziku: OŠ »Ivan Milutinović« - Subotica i Mala Bosna, OŠ »Matko Vuković«, OŠ »Sveti Sava«, OŠ »Matija Gubec« Tavankut i OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin, započeo je upis i traje do 31. svibnja. Apeliram na roditelje da upišu svoju djecu u odjele u kojima će nastavu pratiti na materinjem, hrvatskom jeziku. Koliko je to bitno za njih same, za njihovu djecu, za opstanak našeg naroda na ovim prostorima, možda nisu ni svjesni. Zato smo i organizirali ovaj susret roditelja i djece, kako bismo prezentirali dosadašnji rad u hrvatskim odjelima, ali i dotaknuli skrivenu ili potisnutu nacionalnu svijest kod mnogih roditelja, te produbili njihovu želju za upoznavanjem i izučavanjem materinjeg nam jezika.

Naime, mnogi mladi roditelji znaju svoju nacionalnu pripadnost, ali ne osjećaju potrebu i naučiti svoj jezik, odnosno barem pružiti tu mogućnost svojem djetetu. Država u kojoj živimo daje nam mogućnost nastave na hrvatskom jeziku, ali hoćemo li tu ponudu prihvatiti ovisi direktno o nama. Hoće li se smanjiti broj hrvatskih odjela u gradu, odnosno zatvoriti neki odjeli u pojedinim školama zbog manjka

učenika, to ovisi o nama. Mi, kao bunjevačka grana hrvatskog naroda, trebamo se ponositi svojom ikavicom, ali isto tako znati književni hrvatski jezik. Jedino u hrvatskim odjelima djeca iskreno njeguju ikavicu i uče ijekavicu. Roditelji se ne trebaju plašiti da im dijete neće znati i srpski jezik, jer iako je nastava na hrvatskom jeziku, djeca tijekom osnovnog obrazovanja uče tri sata tjedno srpski jezik.

HR: Prema vašem dosadašnjem iskustvu, koji su najveći problemi u izvođenju nastave na hrvatskom jeziku? U kojoj se mjeri ti problemi odražavaju na postignuća učenika i kako te probleme nastavnici rješavaju?

Što se tiče udžbenika, po riječima osoba zaduženih za obrazovanje u Hrvatskom nacionalnom vijeću, od jeseni bi i to trebalo biti riješeno. Tu mislim na udžbenike tiskane u Srbiji, ali na hrvatskom jeziku. Naime, učenici su svih ovih godina dobivali besplatno knjige, ali tiskane u Hrvatskoj. Kako planovi i programi nisu identični, tu stupa na scenu nastavni kadar – učitelji, nastavnici, profesori – koji, po riječima mnogih roditelja, čini ogromne napore da taj nedostatak učenici

ne bi osjetili. Naime, roditelji su rekli da se, ukoliko neku lekciju ne prati udžbenik, djeca navikavaju učiti iz više pomagala, drugih udžbenika, stariji preko interneta, a to uopće nije loše, jer im širi vidike. Sigurno je da će biti bolje kad se tu budu tiskale knjige. Za srpsku manjinu u Hrvatskoj tiskaju se tamo knjige, bez obzira na količinu i je li isplativo. Hrvatska strana se zalaže da to isto srpska strana učini za hrvatsku manjinu u Srbiji. Nadamo se da će napokon i to biti učinjeno, jer će uskoro i deseta generacija prvašića ući u klupe.

HR: Ovo je deseta godina kako se roditeljima nudi mogućnost da svoju djecu upišu u odjele na hrvatskom nastavnom jeziku. Koliko ste zadovoljni aktivnostima dosadašnjih dužnosnika HNV-a – smijenila su se tri vodstva te krovne institucije – na promidžbi i poboljšanju nastave na hrvatskom jeziku?

Mi surađujemo s onima koji žele našu suradnju. Koliko je tko od dosadašnjih dužnosnika uradio, govore činjenice. Velika je šteta što je komunikacija u našoj zajednici slaba. Kada bismo svi skupa radili bilo bi sve lakše i

Država u kojoj živimo daje nam mogućnost nastave na hrvatskom jeziku, ali hoćemo li tu ponudu iskoristiti ovisi o nama * Strah od toga što će reći moj susjed, ako upišem dijete u školu na hrvatskom jeziku, guši našu, sada već malobrojnu zajednicu na ovim prostorima * Velika želja nas iz udruge je da se otvori hrvatski odjel u osnovnoj školi »Pionir« u Starom Žedniku

21. travnja 2011.

jednostavnije, te bolji rezultati ne bi izostali. Mislim da bismo zajedničkim snagama mogli postići mnogo više.

HR: Koji su, prema vašem dosadašnjem iskustvu, najčešći razlozi što pripadnici hrvatske zajednice, kojih je u Subotici blizu 17.000, ne upisuju u većem broju djecu u odjele na hrvatskom jeziku? Jesu li razlozi strah, neinformiranost, odsustvo nacionalne svijesti...?

Ne znam na koji strah mislite. Ustavom je zajamčeno školovanje kako drugim, tako i hrvatskoj manjini. Znači, straha od države, tj. njenih tijela ne može biti, jer se upisom u ove odjele ne radi ništa protiv države. Dapače, sam predsjednik *Boris Tadić* je na susretu s predsjednikom *Ivom Josipovićem* u Bačkom Monoštoru savjetovao roditelje da upišu djecu na nastavu na materinjem nam hrvatskom jeziku, jer će samo tako sačuvati nacionalni identitet. Strah o kojem možemo govoriti je povezan s potisnutim nacionalnim osjećajima, koji, nažalost, zbog velike asimilacije naš narod ima. Strah od toga što će reći moj susjed, ako upišem dijete u školu na hrvatskom jeziku. To guši i ubija našu, sada već malobrojnu zajednicu na ovim prostorima. Ali, dragi roditelji, sigurna sam da ako se iskreno postavite, neće vam zamjeriti razuman susjed, bez obzira koje nacionalnosti bio. Zato mislim da su odsustvo nacionalne svijesti i nedovoljna informiranost glavni razlozi slabog odaziva na upis djece.

Strah da su odjeli na hrvatskom jeziku nepriznati od strane države nema nikakvog smisla, jer završetkom jednog dijela obrazovanja na hrvatskom jeziku učenik stječe diplomu koja je jednako priznata kako u Srbiji, tako i u Hrvatskoj. Tako sad svršeni maturanti subotičke Gimnazije na hrvatskom jeziku mogu nastaviti studij i u Hrvatskoj i u Srbiji, bez ikakvih problema, naravno ukoliko polože prijamni ispit, odnosno maturu. Tako djeca koja su završila osnovno obrazovanje na hrvatskom jeziku mogu nastaviti srednjoškolsko na srpskom, bez problema.

Strah da je nastava nedovoljno kvalitetna također je demantiran u mnogo prilika. Iz hrvatskih odjela od osnovne, pa do sred-

Udruga »Naša djeca«

Udruga »Naša djeca« postoji od 2006. godine. Osnovana je radi promoviranja, unapređenja i zalaganja za zaštitu prava na školovanje na hrvatskom jeziku u državi Srbiji, i to djece i učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u vrtićima, osnovnom, srednjem i visokom školstvu, kao i učenika koji izučavaju predmet »hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture«.

Udruga ostvaruje svoju djelatnost kroz različite oblike aktivnosti, kao što su: davanje mišljenja, preduzimanja inicijative i neposrednog organiziranja aktivnosti radi afirmacije i zalaganja za zaštitu prava prema tijelima manjinske samouprave (HNV), meritornim državnim tijelima (općinskim, gradskim, pokrajinskim i državnim) u državi Srbiji, kao i meritornim tijelima Republike Hrvatske, te hrvatskim društvima i udrugama u zemlji, kao i na druge načine u skladu s ciljevima Udruge i potrebama djece i njihovih roditelja, kao i odgojitelja, učitelja, nastavnika i profesora koji neposredno sudjeluju u nastavi na hrvatskom jeziku, odnosno u izučavanju predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a radi ostvarivanja prava na školovanje na hrvatskom jeziku u Srbiji. Područje ostvarivanja ciljeva predstavlja konkretizaciju različitih aktivnosti na polju promoviranja školstva na hrvatskom jeziku, očuvanju nacionalnog identiteta, afirmaciji kulturne baštine i tradicije našeg naroda. Radi ostvarivanja ciljeva društvo organizira samostalno ili udruženo - skupove, predavanja i sastanke, vodi brigu o upisu djece u hrvatske odjele, priprema publikacije, letke u pisanom i digitalnom obliku, organizira razne oblike druženja i odmora za djecu i mlade.

nje škole imamo predstavnike iz skoro svih predmeta na općinskom, okružnom (županijskom), pa iz pojedinih predmeta na republičkom natjecanju. To su rezultati kojima se mnogi drugi odjeli ne mogu pohvaliti. Čak imamo na republičkom natjecanju učenika koji se natječe iz srpskog, kao nematerinjeg jezika. Mnogi učenici nastupaju i na natjecanjima u Hrvatskoj.

HR: Na koji bi način navedeni uzroci slabog odziva roditelja na upis djece mogli biti prevladani, kako bi više djece bilo u hrvatskim odjelima?

Svakako buđenjem nacionalne svijesti, na svim poljima. Rješenjem pitanja odijeljenosti jednog dijela Bunjevaca od matičnog hrvatskog naroda, zatim pravilna informiranost, te veliki broj reklama. I mi smo, kao udruga, dosadašnjih godina organizirali susrete, ali za pojedinu župu, odnosno školu odvojeno. Ove smo godine organizirali susret roditelja i budućih prvaka iz grada i okolice skupa na jednom mjestu.

HR: Kakva je suradnja Udruge »Naša djeca« s vodstvom škola u kojima se izvodi

nastava na hrvatskom jeziku – jesu li iskustva dobra ili loša?

Udruga ne ulazi u škole, niti se miješa u poslove škola. Ako može pomoći roditeljima, a i školi, spremna je uvijek na suradnju. Mogu reći da imamo uglavnom dobru suradnju s ravnateljima škola.

HR: Sudeći po broju učenika, čini se da bi nastava na hrvatskom u OŠ »Sveti Sava« u Subotici mogla biti ugašena. Naime, roditelji djece iz naselja Aleksandrovo i okolice, čije područje ta škola pokriva, djecu šalju u udaljenije škole kako bi ona pohađala nastavu na hrvatskom jeziku...

Udruga radi na tomu kako do toga ne bi došlo. U tome području ima puno naše djece, koja ili se ne upisuju u hrvatske odjele ili pohađaju nastavu u udaljenim školama. Nama je svakako cilj da nastava na hrvatskom jeziku i u toj školi bude upotpunjena. I to nije samo želja, nego se na tome i radi konkretno na terenu, naši aktivisti iz ove mjesne zajednice se nadaju kako će ove godine biti brojčano veći odjel prvaka. Djece koja bi se mogla upisati ima, no sve je na roditeljima.

Udruga je protiv zatvaranja hrvatskih odjela i zagovara otvaranje novih. Velika želja udruge je da se otvori hrvatski odjel u osnovnoj školi »Pionir« u Starom Žedniku. Opet naglašavam, roditelji su glavni čimbenici svega ovoga.

HR: Planira li udruga u budućnosti proširiti svoje aktivnosti i izvan Subotice – u Somboru, Bačkom Monoštoru, Sonti, Baču...?

Udruga nema još dovoljno aktivista kako bi se mogla proširiti na područja izvan Subotice, iako nam je želja proširiti se. Kad pogledamo situaciju u drugim mjestima Bačke, ili u Srijemu, djeca praktički nemaju takve mogućnosti upisa koje mi imamo u Subotici. No, mnogi roditelji ovu blagodat nekako ne žele iskoristiti.

HR: Kakvi su vaši dojmovi nakon održanog susreta s roditeljima i djecom? Jeste li zadovoljni odzivom?

Djeca i roditelji, ali i odgojitelji, učitelji, te gosti, ispunili su potpuno Veliku vijećnicu, te smatram kako možemo biti zadovoljni. Zbog tehničkih poteškoća oko prijevoza, nažalost, djeca i roditelji iz Tavankuta nisu bili prisutni i to nam je izuzetno žao, jer su se oni pripremali za ovaj susret i mi smo ih željno iščekivali. Osobito nas raduje prisustvo svećenika i časnih sestara, te ostalih gostiju. Roditelji su vidjeli novonapravljeni spot u kojem se promovira školstvo na hrvatskom jeziku, a koji se emitira na lokalnoj televizijskoj postaji Yu ECO. Također su vidjeli novi film, koji predstavlja rad u hrvatskim odjelima. Mališani iz vrtića »Marija Petković« i učenici hrvatskih odjela, uz tamburaše iz hrvatskih odjela, s više orkestrara, obučeni u jednake majice s logom udruge te crvenim kapama napravljenim za ovu priliku, sve su nas razveselili pjesmom. Dok su roditelji slušali predavanje, za djecu je pripremljena radionica.

Nama koji smo organizirali ovaj susret želja je bila da se roditelji što bolje informiraju i prodube nacionalnu svijest. Nadam se da smo u tome uspjeli, te da će se ove godine povećati broj u postojećim odjelima i otvoriti novi u OŠ »Pionir« u Starom Žedniku.

UDRUGA »NAŠA DJECA« PRIREDILA PROMOCIJU UPISA DJECE U HRVATSKE ODJELE

Budućnost zajednice i u rukama roditelja

Pozivam vas da upišete djecu u hrvatske odjele i da ujedno pozovete sve one koje znate, da taj broj bude što veći, poručio je predsjednik HNV-a Slaven Bačić * Naša je zadaća, kao odgojitelja, odgajati u istini, odnosno učiti dijete da prihvati sebe kakvo jest, a samim time i da prihvati druge u svojoj različitosti, poručio vlč. Dragan Muharem

Udruga »Naša djeca« priredila je promociju hrvatskih odjela, u okviru koje su se učenici hrvatskih odjela i djeca iz vrtića »Marija Petković« predstavili recitacijama i pjesmama u pratnji tamburaša. Promocija je održana u ponedjeljak, 19. travnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, a u povodu upisa u osnovne škole koji je

počeo 1. travnja. Prikazan je i promidžbeni film koji dokumentira rad u već postojećim odjelima na hrvatskom jeziku od predškolske, preko osnovnoškolske do srednjoškolske razine.

Okupljene roditelje, djecu i dužnosnike uime udruge »Naša djeca« pozdravila je predsjedni-

ca *Nevenka Tumbas*. »Zajedno smo jači, a naša djeca su naša budućnost«, poručila je ona. »Oni su budućnost našeg naroda, oni su budućnost našeg grada. Jer poznati, zavoljeti i ljubiti svoj jezik i svetu katoličku vjeru, a tu ljubav prenijeti na svoju djecu – zadaća je svakog roditelja. Djeca koja pohađa-

ju nastavu na hrvatskom jeziku rastu u tom ozračju, sretna su i zadovoljna«, rekla je *Nevenka Tumbas*.

PRIHVATITI SEBE

Vlč. *Dragan Muharem* je ukazao na značaj razvoja identiteta djece u kontekstu obrazovanja

Potpora matične države

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* naglasila je kako Hrvatska skrbi za Hrvate u inozemstvu, radeći i na očuvanju njihova jezika te identiteta.

»Hrvatska sudjeluje u tome ne samo moralno, nego i financijski, šaljući svoje učitelje diljem svijeta. Troje od njih radi ovdje u vašoj sredini. Ukoliko bi hrvatskih odjela bilo više, sigurno bi bilo i više učitelja iz Hrvatske. Krajnji cilj je obrazovanje nastavnika ovdje u Srbiji. Država Srbija je to dužna činiti u budućnosti, kako bi upravo dio djece koja sada pohađaju nastavu na hrvatskom postala jednoga dana pedagozi koji znanje prenose na mlađe naraštaje. Hrvatska i njezina diplomatska mreža u Srbiji naći će načina da nastavimo s ovom, ne samo praksom, nego još uvijek borbom, da dođemo do onog stupnja ostvarivanja prava koje zavrjeđujemo i koje nam kao Hrvatima pripada«, rekla je konzulica *Ljerka Alajbeg*, poručivši roditeljima da upišu djecu u hrvatske odjele.

Vlč. Dragan Muharem

na materinjem jeziku i odgoja u duhu svoje vjere.

»Stvaranje identiteta ide upravo za tim – da odgovorim na pitanje: tko sam, što sam, komu pripadam, po čemu se razlikujem te kako vrednovati svoje vlastitosti i na taj način pridonijeti svojoj, ali i široj društvu-

Tomislav Žigmanov

noj zajednici. Naša je zadaća, kao odgojitelja, odgajati u istini, odnosno učiti dijete da prihvati sebe kakvo jest, a samim time i da prihvati druge u svojoj različitosti. Tako se dijete neće sramiti u svojoj sredini reći da je Hrvat, neće zatajiti svoju katoličku vjeru. Znam da kao roditelji želite najbolje svojoj djeci, ali da im nimalo ne činite uslugu, ukoliko zbog osobnih ili nekih drugih razloga potisnete njihovu vjersku i nacionalnu svijest. Da ne kažem da je to čak i opasno, jer stvaramo osobe neizgrađena identiteta, što može uroditi različitim kompleksima. Neće me u društvu cijeniti po onome što krijem, čega se odričem ili sramim, već po onome po čemu se ponosim. Zato dragi roditelji, omogućiti svojoj djeci odgoj na materinjem jeziku, učiti ih vlastitoj kulturi, upisati ih na katolički vjeronauk nije izbor – to je jedini mogući put. Vi, kao roditelji, stvarate budućnost hrvatske zajednice u Vojvodini, a kakva će ona biti zavisi i od vas«, zaključio je vlč. Dragan Muharem, dodavši kako na putu odgoja, među ostalim, roditelji mogu računati na pomoć Katoličke crkve.

ISKORISTITI PRAVO

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. *Slaven Bačić*

istaknuo je kako dosadašnja iskustva pokazuju da su djeca u hrvatskih odjelima i po svojem odgoju i po rezultatima – bolja. »Proteklih desetak godina, koliko traje nastava, moglo se čuti kako nedostaje ovo ili ono. Što je to u svijetu, našim društvima, obiteljima, poduzećima u kojima radimo savršeno? Toga nema. Samo vlastitim primjerom možemo utjecati da obrazovanje na hrvatskom zaživi«, rekao je Slaven Bačić.

Po njegovim riječima, iako su u početku postojali otpori, danas je obrazovanje na hrvatskom jeziku normalna stvar u školama, čak se valorizira i kao prednost.

»Na nama je da tu prednost iskoristimo, ali na nama je i da, osim što vlastitim primjerom svjedočimo, utječemo na druge da učini isto što i mi. Pozivam vas da upišete djecu u hrvatske odjele i da ujedno pozovete sve one koje znate, da taj broj bude što veći«, poručio je dr. Slaven Bačić.

NE POSTOJE PREPREKE

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* ukazao je kako je

nirano Ustavom, pozitivnim zakonima, ali i međudržavnim sporazumom između Srbije i Hrvatske. »Svatko tko se odluči obrazovati svoje dijete na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji sudjeluje u ne samo zakonski dopuštenom djelovanju, nego se opredijelio za društveno poželjnu praksu koja ide u prilog državi koja to pravo propisuje«, rekao je Žigmanov.

Ocijenio je kako djeca koja se obrazuju na hrvatskom jeziku nisu bila ničim zakinjuta, već da mogu jednako, ako ne i više, ostvariti svoje talente. »Obrazovanje na hrvatskom jeziku odvija se u državno-obrazovnom sustavu i mogu se koristiti sve pogodnosti toga sustava – od nastavnih pomagala, do prostora u kojem rade, do niza izvannastavnih aktivnosti. Drugo, obrazovanje na hrvatskom jeziku radi kvalitetan nastavni kadar, koji je već svojom odlukom da radi u segmentu obrazovanja na hrvatskom dodatno motiviran da se nastavni proces odvija na najvišoj razini. Dokaz za ovu tvrdnju jest da su djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom osvajala najviše nagrada na natjecanjima u Republici Srbiji, ne samo

Slaven Bačić

ne budemo čuvali mi, sigurno nitko neće umjesto nas«, rekao je Tomislav Žigmanov.

Susretu su nazočili i predstavnici PU »Naša radost«, ravnatelji, nastavnici i učitelji iz škola u Subotici i okolici u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku.

Podsjetimo, ovo je deseta godina kako se roditeljima pruža mogućnost da djecu upišu u odjele na hrvatskom jeziku. Trenutačno redovitu nastavu na hrvatskom jeziku, koja je odvija samo na području Grada Subotice, pohađa oko 300 osnovaca, stotinjak učenika u

Veliki broj djece i roditelja na promotivnom skupu

srbijansko društvo u proteklih deset godina demokratizirano, a položaj nacionalnih manjina poboljšao, te da ne postoje prepreke za ostvarivanje prava na obrazovanje na materinjem jeziku koje je defi-

na općinskoj i zonskoj, već i na republičkoj razini. Na ovaj način čuva se i razvija nacionalna svijest ovdašnjih Hrvata, danost za koju nismo zaslužni, nego nam je dana od onih koji su živjeli prije nas. Ako je

dvije srednje škole (Gimnazija »Svetozar Marković« i Politehnička škola), dok oko 80-ero mališana ide u vrtić na hrvatskom jeziku.

D. B. P.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Grge Kujundžića – Attila Józsefa 10

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Ovo je parceli već bilo priječi kada smo govorili o kući u Ulici Žarka Zrenjanina 19, 21 i 23. Naime, to su dijelovi nekada jedinstvene parcele (1838.), kada joj je vlasnik bio *Antun Poljakov*, koji je ondje imao kuću L osnove, suvaču i dva pomoćna objekta.

Parcela je do 1878. godine bila podijeljena na tri dijela, a onda je ugaona parcela najkasnije 1881. godine podijeljena još na dva dijela od kojih je jedan bio vlasništvo *Ivana Peića Tukuljca*, danas u Žarka Zrenjanina 23, a drugi vlasništvo *Grge Kujundžića*. Obojica su 1881. godine predali molbu da na svojim parcelama izvrše gradnju. Ivan Peić Tukuljac kani podignuti pomoćni objekt, a Grgo Kujundžić skromnu kuću.

ADAPTACIJA I DOGRADNJA

Projekt za Kujundžićevu kuću uradio je *Nándor Wágner*, a ona se sastojala od četiri prostorije u nizu, orijentirane prema ulici, i trijema koji je povezivao prostorijske, a bio usmjeren prema dvorištu¹. Kuća je imala natkriveni ulaz i veliku kapiju prema ulici, bočno postavljenu. Fasada kuće je bila toliko skromna da Wágner nije našao za shodno niti nacrtati u projektu cijelu fasadu, već je prikazao samo jedan njezin dio, s dva prozora. Imala je dekoraciju oko prozora, koja je asocijala na stilski pravac romantizma. Ne znamo kako je kuća, zapravo, bila izvedena, stoga ne treba isključiti da je tijekom gradnje zadobila kakvu dodatnu dekoraciju. Ovo je, uistinu, bila obiteljska kuća Grge Kujundžića. Svoju, pak, krčmu Kujundžić je gradio 1892. godine, kako je to već bilo opisano u tekstu o kući u Ulici Attila Józsefa 21, dakle preko puta.

1 IAS, F:2, ép. eng. VI kör 6/1881.

Ova je kuća doista lijep primjer arhitekture s prekretnice XIX. i XX. stoljeća, i kao takva, a osobito zato što se očuvala u izvornom obliku, do današnjih dana, zasluhuje da bude sačuvana kao primjer subotičke građanske arhitekture, i za razdoblja koja su pred nama

Nema sumnje, bilo je zgodno obavljati posao u neposrednoj blizini obiteljskog doma, premda je od toga bilo, svakako, značajnije što se nedaleko odatle, na mjestu današnje Ulice Petöfi Sándora, prostirao najstariji onodobni put (još iz vremena nekadašnjeg naselja), te je i krajem XIX. stoljeća bio značajna komunikacija, povezujući pravac iz Segedina, kroz Suboticu, s onim koji vodi prema Baji. Utoliko je, i te kako, imalo smisla posjedovati krčmu u blizini ove prometnice – pomalo izmaknutu, a ipak dovoljno blizu nje, da je namjernici ne zaobilaze.

Po svemu sudeći Grgo Kujundžić je namjeravao pokrenuti još nekakav posao u jednoj od prostorija obiteljske kuće, budući da je 1887. godine predao molbu za otvaranje vrata na kući, prema ulici². Nije moguće utvrditi je li ova nakana provedena, ali je njegovo djelanje, u svakom slučaju, donosilo ploda nakon izgradnje krčme, te je 1899. godine izvršio adaptaciju i dogradnju svoje obiteljske

2 IAS, F:2, ép. eng. VI kör 20/1887.

kuće, danas u Ulici Attila Józsefa 10.

EKLEKTIČNA FASADA

Projekt adaptacije i dogradnje ponovno je povjerio Nándoru Wágneru³. Ovom dogradnjom kuća Grge Kujundžića postala je, uistinu, reprezentativna građanska kuća, koju i danas možemo vidjeti na istoj adresi. Fasada kuće je izvedena potpuno nova, od stare kuće sačuvani su srednji i zabatni zid, a suhi ulaz, koji se na staroj kući nalazio bočno, premješten je na sredinu kuće. Kuća je tako dobila dva odvojena dijela povezana suhim ulazom, te su se oni mogla koristiti i kao prostor jedinstvenog domaćinstva, ali i kao dva zasebna stana, od kojih je svaki dio imao svoju kuhinju s pomoćnom prostorijom i toaletom. Po svemu sudeći, manji stan je služio za iznajmljivanje. Naime, subotički su kućevlasnici u XIX. i početkom XX. stoljeća često gradili kuće iznad vlastitih obiteljskih potreba, kako bi iznajmljivanjem mogli

3 IAS, F:2, ép. eng. VI kör 21/1899.

ostvariti dodatni prihod. Kuća je, dakle, zamišljena, a i bila je najamna.

Eklektična fasada, koju je projektirao Nándor Wágner 1899. godine, očuvala se do današnjih dana, s centralno pozicioniranom kapijom iznad koje je postavljen barokni dekorativni ukras, u obliku amblema čiji se reljef vremenom izlazio, te je danas nemoguće prepoznati njegovo značenje. Možda je predstavljao i obiteljski grb, ili kakvu drugu oznaku, koja je na simboličan način davala do znanja komu kuća pripada. Pokraj kapije, s obe strane, nalaze se po dva prozora s trokutastim timpanonom iznad, a simetričnost fasade naglašena je bočnim rizalitima, uokvirenim pilastrima izdijeljenim na pravokutna polja vodoravnim lizenama.

Ova je kuća doista lijep primjer arhitekture s prekretnice XIX. i XX. stoljeća, i kao takva, a osobito zato što se očuvala u izvornom obliku do današnjih dana, zasluhuje da bude sačuvana kao primjer subotičke građanske arhitekture, i za razdoblja koja su pred nama.

NAJAVLJEN PROGRAM OVOGODIŠNJE »DUŽIJANCE« U SUBOTICI

Proširen program za stotu obljetnicu

Davor Dulić i preč. Andrija Anišić

naglašavajući prije svega zahvalu Bogu za završetak žetve, kroz sve ove godine, pa i one kada se javno Dužijanca nije smjela, ni mogla održavati, kada je održavana samo u crkvi i oko crkve», rekao je mr. Andrija Anišić. Uloga ovogodišnjih gradskih bandaša i bandašica pripala je *Petru Gakoviću* i *Đurđici Sudarević*.

Generalni pokrovitelj ovogodišnje Dužijance je predsjednik Republike Srbije *Boris Tadić*, a predsjednik počasnog odbora Dužijance je predsjednik Vlade AP Vojvodine *Bojan Pajić*. Misu zahvalnicu, u okviru središnje proslave 14. kolovoza, predvodit će nadbiskup zagrebački kardinal mons. *Josip Bozanić*.

Izvršni producent manifestacije je Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« iz Subotice. D. B. P.

Ovogodišnja Dužijanca, koja obilježava svoju stotu obljetnicu, sadržavat će blizu 80 programa, a uz već poznate bit će i više novih, objavljeno je u ponedjeljak na konferenciji za novinare u Subotici.

Obilježavanje 100. obljetnice počelo je koncertom *Gibbonija* u Subotici u prosincu 2010. godine, a serija manifestacija krenut će svećenjem žita na Markovo, 25. travnja. Blagoslivlja se njiva *Vlatka Vojnića Purčara* u Đurđinu gdje će u srpnju biti održano natjecanje risara. Blagoslov žita održat će se poslije sv. mise koja počinje u 10 sati i 30 minuta u đurđinskoj crkvi sv. Josipa Radnika. Predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance *Davor Dulić* istaknuo je kako će u okviru ovogodišnjih žetvenih svečanosti biti, među ostalim, objavljeno nekoliko knjiga vezanih uz ovu obljetnicu, bit će postavljen spomenik risaru kod Plave fontane, te izvedeni dijelovi opere »Dužijanca« Josipa Andrića uz tamburašku pratnju.

Član Organizacijskog odbora za vjerska pitanja mr. *Andrija*

Anišić podsjetio je kako je Dužijanca potekla iz salašarskog, uglavnom vjerničkog duha kao zahvala Bogu za završetak žetve. Ovaj je običaj 1911. godine u crkvu uveo mons. *Blaško Rajić*, župnik župe sv.

Roka. Od 1968. godine organizira se i gradska manifestacija Dužijance, dok se 1993. godine objedinjuju gradska i crkvena manifestacija u jednu.

»Crkva je uspjela ovaj običaj sačuvati u izvornom obliku,

Rad u Domu zdravlja Subotica

U dane uskršnjih blagdana i prvomajskih praznika, način rada u Domu zdravlja Subotica bit će organiziran kao dežurstvo, na sljedeći način:

Služba za opću medicinu:

Nijedna ambulanta u gradu i prigradskim naseljima neće raditi.

Dežurstvo u vrijeme uskršnjih blagdana (od 22. do 25. travnja) i prvomajskih praznika (od 1. do 3. svibnja) bit će organizirano u Službi hitne medicinske pomoći tijekom 24 sata.

Zdravstvene postaje u Bajmoku i Čantaviru organizirat će dežurstvo 24 sata.

Ambulanta na Paliću dana 1. i 2. svibnja dežura od 8 do 17 sati.

Služba za zdravstvenu zaštitu žena i dece:

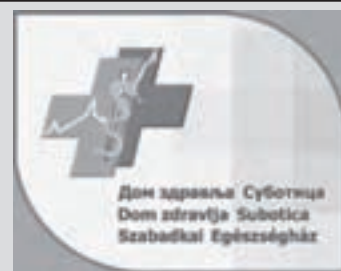
Tijekom svih dana blagdana i praznika dežurstvo je organizirano u Dječjem dispanzeru (Đure Đakovića 14), od 8 do 20 sati.

U razdoblju od 20 do 8 sati, sljedećeg dana, dežurstvo je organizirano u Službi hitne medicinske pomoći.

Stomatološka služba:

Tijekom svih dana praznika služba organizira dežurstvo u zgradi Zubne poliklinike, Trg žrtava fašizma 16, u vremenu od 7 do 13 sati.

GLAVNA SESTRA DOMA ZDRAVLJA, Jovanka Gereg

RADNJA »VEZILJA« OVIH DANA PUNI ČETVRT STOLJEĆA POSTOJANJA

Lepršavi prozori za topliji dom

Kada je 1986. godine Jela Lulić otvorila specijalizirani obrt za kreiranje i izradu zavjesa, prenijela je svoje iskustvo iz Njemačke, otvorila pogled i utrla put i drugim sličnim lokalima i buticima, a ovih dana primiče se datumu 25-godišnjice radnje i mogućnosti skorog odlaska u mirovinu

Jela Lulić

Zavjese na prozorima za nekoga su samo dekorativni detalj kuće, istina za mnoge veoma važan, ali za Jelu Lulić su čitav njezin poslovni život i sfera u kojoj stvara, mašta, zamišlja, uvjerava, slaže boje i okuse, kroji, šije, okružuje se lepršavim tkaninama i uklapa romantične dezene u našu ne baš ružičastu stvarnost. Ideju da svoj samostalni zanatski obrt gradi na kreiranju zavjesa i uljepšavanju subotičkih prozora ponijela je iz Njemačke gdje je već stekla iskustvo, i 27. travnja 1986. godine otvorila je SZTR »Vezilja« na Trgu cara Jovana Nenada 7, gdje se obrt i danas nalazi.

Ovih je dana jubilej – četvrt stoljeća postojanja »Vezilje«. »Djelatnost radnje je šivanje i prodaja zavjesa, draperija, stolnjaka, jastučića, posteljine, prekrivača, detalja kojima se oprema kuća, a šijem ih po mjeri«, kaže Jela Lulić, i nakon dugog radnog iskustva u ovoj oblasti zadovoljna profesijom za koju se nekada opredijelila, bez obzira na aktualnu tešku gospodarsku situaciju zbog koje je mnogima uređenje kuće u drugom planu. »Da biram ispočetka, opet bih izabrala istu profesiju. Mnogo volim svoj posao. Težak je, jer odlazim u kuće, često i postavljam ono što napravim, a do te završnice savjetujem, predlažem i dva-tri rješenja, i dogovaram se

oko izrade rješenja koje ukućani smatraju najboljim za svoj dom.« Za razliku od vremena kada je 'Vezilja' nastala i zavjesama se specijalizirano bavila samo ova radnja i tadašnja 'Domaća radnost', danas se izradom zavjesa po porudžbi bave i drugi u gradu.

IZNUTRA TOPLINA, IZVAN LJEPOTA

Jela Lulić je za 25 godina opremila zavjesama i drugim tekstilnim dekorativnim detaljima mnoge subotičke domove, također i poslovne prostore, nekada i tvorničke. Pozivana je za opremanje i u druge gradove, na relaciji između Budimpešte i Beograda. Mada, sada već pred mirovinu, kako kaže, manje izlazi na teren. Ali svaki njezin dan i dalje je posvećen radnji, otvorenoj od 10 do 18 sati. Očekuje da će za nekoliko mjeseci, već ove godine, steći uvjete za umirovljenje. »Ne znam što će biti poslije, najveći dio života provela sam u radnji, možda me srce povuče pa ponovno počnem.« U radnji je na galeriji krojačnica, tako da Jela sve poslove do gotove zavjese obavlja u ovom lokalu.

A modni trendovi, mijenjaju li se stavovi prema načinu uljepšavanja prozora?

»Sada neke mlade dame kažu da zavjese uopće nisu moderne, jer se ima posla oko njihovog odr-

žavanja», kaže Jela Lulić. »Ali, zavjesa donosi toplinu u dom, i izvana i iznutra. Osim ugodnog osjećaja koji pruža u prostoriji, ujedno je i oblik zvučne izolacije. A izvana kada pogledate u prozor i vidite zavjesu – to je ljepota. Kao slogan: iznutra toplina, izvana ljepota, eto to je zavjesa. Što se tiče modnih trendova, moderne su sve vrste i oblici zavjesa, izbor i opredjeljenje za stil ovisi o ambijentu, o kući, o gazdarici, što ona želi. Netko se opredijeli samo za venecijanere, a poslije hoće da se stave draperije, i gore i sa strane, da 'zaokruži' izgled prozora. Drugi hoće zavjese do pola prozora ili do radijatora, ili do poda... Različite su želje. Imate, na primjer, 'cvjetne' zavjese, to su one koje sa strane pravite duže a u sredini kratke da bi do izražaja došlo cvijeće u prozoru.«

TREBA DUGO TRAJATI

Zavjesa je veoma važan detalj u kući – smatra vlasnica lokala »Vezilja«.

»Zavjesa, tepih i luster čine osnovu u stanu«, dopunit će ovu misao Jela Lulić. »Čim zavjesu skinete zapazite kako je prazno i koliko je zvučnost jača, kako sve odjekuje u stanu, pogotovu u višekatnicama.« Iako ni približno ne može 'preračunati' koliko je zavjesa napravila za Subotičane za ova dva i pol decenija, i koliko metara materijala je potrošeno da bi domovi bili ljepši, Jela se povremeno susretne s onim što je proizvela prije mnogo godina.

»Donesu sada ljudi zavjese koje su prije 20 do 25 godina šili kod mene, popravim ih i zavjesa traje i dalje. Prošijem, proštepam, sredim, i ponovno

zavjese kao nove. Da, bavim se popravcima zavjesa, jer što učiniti kada žena, primjerice, glača zavjesu pa je progori, naravno da popravim i sredim.« Za razliku od nekadašnjih uobičajeno bijelih ili bež, danas se prozori uljepšavaju i drugim, uočljivijim bojama. Mada se sa stručnog aspekta i dalje smatra da su tradicionalne boje zavjesa – boje za sva vremena. »Boju zavjese treba 'vezati' s nečim u stanu, da li s podom i tepihom, ili stropom, možda za namještaj, za nešto što je dugotrajno. Jer, nije zavjesa predmet koji se mijenja svake godine, za većinu obitelji zavjesa zbog ulaganja treba nadživjeti 3-4 ličenja, i zato je treba 'vezati' za nešto čvršće u stanu, što će duže ostati. Postoje stručna pravila kojih se treba pridržavati i u boji i u izboru materijala.«

Danas se biraju i kupuju jeftinije zavjese, za razliku od vremena kada se za uređenje stanova više moglo odvojiti. »Veliki pad kupovne moći najprije se osjeti na luksuzu, a zavjesa je luksuz. Znam tisuću obitelji koje bi promijenile zavjese, te zavjese imaju od majke još, ne od mame, od majke, i ne mogu sebi nove priuštiti. Pa tako onda i ja ne mogu nuditi skupe materijale. Nekada je bilo mnogo, mnogo posla, mnogo kupaca, a sada je stvarno vrijeme za mirovinu«, kaže Jela Lulić. I tako će »Vezilja«, nakon što obilježi 25. godišnjicu postojanja, svakako raditi još nekoliko mjeseci, a zatim će Jela Lulić s izvjesne udaljenosti i prvog dužeg odmora tijekom dvoipoldecenijskog rada lokala odlučiti što i kako dalje.

Katarina Korponaić

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI: **SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB** I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE. POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

INKLUZIJA – KORAK PREMA STVARANJU ŠKOLE PO MJERI DJETETA

Pružimo im ista prava

Upis u školsku 2011./2012. godinu je započeo, no pravo na upis imaju i djeca s posebnim potrebama. Često djecu kojoj je najviše potrebna naša pažnja ostavljamo po strani i o njima i njihovim potrebama slabo govorimo. Ovih dana je u tijeku kampanja »Svi u školu, budućnost za sve«, čiji je osnovni cilj kvalitetno obrazovanje za sve. Ova kampanja potaknula je i nas da porazgovaramo s *Margaretom Uršal*, stručnom suradnicom i pedagoginjom u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu.

Što sve zapravo podrazumijeva inkluzivno obrazovanje? Inkluzivni model obrazovanja zastupa tezu da sva djeca mogu učiti, te da budemo spremni mijenjati školu tako da odgovara potrebama svakog djeteta. Potrebno je uvažavati individualne karakteristike, sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta upisanog u školu i konkretni odjel.

Inkluzivno obrazovanje znači mogućnost škole da osigura dobro obrazovanje za svu djecu, bez obzira na njihovu različitost.

Ovakav pristup djetetu inicira niz izmjena u samoj školi, u sustavu rada nastavnika, načinu predavanja, organizaciji i odnosu prema učenicima kao skupini, ali i prema svakom učeniku ponaosob. Svakako ovakav pogled na školu traži i izmjenjene odnose na relaciji učenik-nastavnik-roditelj. U inkluzivnoj školi učenik, nastavnik i roditelj su partneri u procesu obrazovanja i odgoja djece. Odgovornost i briga za dijete i njegovo obrazovanje su podijeljene između škole i

obitelji, a međusobna suradnja i povezanost su preduvjet za uspješnost napredovanja djeteta.

Razloga za uvođenje inkluzije u škole sigurno ima, no možete li precizirati koji su?

Da, točno je da ih ima više. Kao prvo, navela bih kako je to ljudsko pravo, zatim da inkluzija predstavlja korak prema kvalitetnijem obrazovanju za sve i da vodi razvoju društva u cjelini. Kao drugo, rekla bih da škole, od stupanja na snagu novog zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja (rujan 2009. god.), sam zakon

djeca s poremećajem ponašanja i djeca iz marginaliziranih skupina) i to u slučaju kada prethodno individualizacija rada s djetetom u nastavi nije dala željene rezultate. Tu spadaju i djeca koja su osobito nadarena. **Poznato je kako je jedno teorija, a drugo praksa, kako sve to izgleda u školi – u stvarnosti?**

Dijete nakon upisa u školu prolazi testiranje koje vrši stručni suradnik škole (pedagog ili psiholog). Nakon završetka testa roditelj, dijete i stručni suradnik obavljaju razgovor i to je prilika da roditelj iznese sve što

obvezuje na uvođenje inkluzije i izradu individualnih obrazovnih planova (IOP) za onu djecu kojoj su oni potrebni.

Koja djeca trebaju individualne obrazovne planove?

IOP, kako ga skraćeno zovemo, izrađuje se za djecu koja imaju potrebu za nekom vrstom dodatne podrške (djeca s teškoćama u učenju, smetnjama u razvoju, djeca s invaliditetom,

je značajno za njegovo dijete, te da se ostvari bliži kontakt s djetetom.

Nakon toga po polasku u prvi razred prati se napredovanje svakog učenika. Ako se uoče poteškoće, nakon izvjesnog vremena prelazi se na individualizirani pristup djetetu. Prvo se proba s izmjenom metoda i oblika rada, načinom prezentiranja gradiva, drugačijom

formom davanja instrukcija za rad i niz drugih prilagođavanja. Ukoliko ovakav način individualiziranja ne urodi plodom, tada se za učenika izrađuje IOP. Prvo se izrađuje IOP s prilagođenim programom, u koji se unose sva prilagođavanja i zahtijeva se manji obim gradiva i dubina gradiva u odnosu na propisano, ali učenik svladava isto gradivo kao i njegovi vršnjaci. U slučaju da i ovaj način prilagođavanja ne pokaže rezultate sačinjava se IOP s izmjenjenim programom. Primjerice, ukoliko dijete nije svladalo u prvom razredu tiskana slova, čitanje i pisanje, ako mu je za to potrebno više vremena, onda učitelj s tim djetetom neće prijeći na obradu pisanih slova, nego će nastaviti dalje raditi na usvajanju tiskanih slova u prvom razredu, pa i drugom, ukoliko je potrebno. Učitelj prati napredovanje djeteta i trudi se izvući od djeteta maksimum, te poticati njegov daljnji razvoj.

Za dijete koje je talentirano ili nadareno u nekoj oblasti znanosti ili umjetnosti izrađuje se IOP s obogaćenim programom. To znači da se s djetetom, ako je talentirano za matematiku, ne radi samo na dodatnoj nastavi ili sekciji matematika, već se svakodnevno na satovima matematike potiče daljnji razvoj u ovoj oblasti.

IOP se izrađuje prema obrazovnim potrebama djeteta, a prethodi mu izrada pedagoškog profila djeteta i suglasnost roditelja. Sve ovo podrazumijeva da je roditelj uključen u sve aktivnosti vezane za izradu IOP-a i da je najbliži suradnik učitelju u realizaciji istog.

Kod nas postoji specijalizirana škola, kao što je OSSŠ »Žarko Zrenjanin«. Što je s tim školama?

Te škole svakako ostaju za onu djecu koja su s težim smetnjama, i čije uključivanje u masovne osnovne škole nije

moguće iz nekog razloga, ali svakako planira se i njihova transformacija u servisne centre koji imaju stručnjake najrazličitijih profila (defektologe, logopede, reedukatore, somatopede...) i koji će surađivati s osnovnim i srednjim školama i pružati podršku djeci i nastavnicima. To postaje sve značajnije s obzirom da Razvojno savjetovalište sada samo radi s djecom predškolskog uzrasta. Postavlja se pitanje što je s djecom koja pohađaju školu a potreban im je logoped, kome se njihovi roditelji mogu obratiti za tretman, ili reedukator, jer imamo niz primjera gdje su djeca s poteškoćama u učenju, čitanju i pisanju u prvom razre-

du posjećivala reedukatora i u sinhroniziranoj suradnji s roditeljima i školom, te prevazišla poteškoće.

Za kraj, imate li neku poruku za roditelje ili uopće škole?

Roditelji najbolje poznaju svoje dijete i žele mu sve najbolje. Ponekad trebaju oslušnuti savjete i sugestije onih koji rade s njegovim djetetom i kroz zajedničku suradnju i planirane aktivnosti izvući maksimum od svog djeteta. U praksi se pokazalo da dijete čiji roditelji surađuju sa školom uvijek bolje i brže napreduje, nego ono dijete čiji roditelji rijetko ili nikada ne posjećuju školu. Zato dođite, pitajte, uključite se...

Ž. Vukov

HRVATSKA DOBROTVORNA UDRUGA AMOR VINCIT PODIJELILA PAKETE ZA UGROŽENE

Udruga siromašnija, paketi skromniji

Pripremljeno je 70 paketa osnovnih životnih artikala, prema skromnijim mogućnostima udruge, a potrebe na terenu znatno su veće * Teška situacija u mnogim obiteljima

U petak, 22. travnja, aktivisti Hrvatske dobrotvorne udruge Amor vincit preuzeli su 70 paketa životnih namirnica da bi ih podijelili i uručili na isto toliko adresa, najsiromašnijima u Đurđinu, Maloj Bosni i na području grada.

»To je naša tradicija, od kada postojimo nikada nisu propušteni kršćanski blagdani Božić i Uskrs a da nismo dijelili pakete za socijalno ugrožene«, rekla je *Jelena Borković*, dopredsjednica ove udruge osnovane 1993. godine. Ali, uvijek se moglo nekako više, a ovo je prva godina od postojanja da je broj paketa za ispod stotinu. Paket pomoći sada sadrži ulje, šećer, brašno, margarin, pekmez, sapun i čokoladu namijenjenu najmlađima u obiteljima. Ranijih je godina, kažu u udruzi, bilo mogućnosti da se uoči blagdana

opskrbi veći broj obitelji, pa je dijeljeno i po 250 do 300 paketa namirnica za socijalno ugrožene, ali ove godine su mogućnosti znatno manje.

Snaga humanitarnih organizacija se smanjuje, smatraju u udruzi Amor vincit, jer je sve manje donacija i donatora. »I naša je organizacija na neki način ove godine ugrožena jer smo dobili manje donacija i smanjene su nam mogućnosti, ljudi su jako osiromašili, možemo jedino zahvaliti Subotičanima koji nam redovito

daju veće količine garderobe. Zahvaljujući tome u skladištu uvijek imamo garderobe za ispomoc, ali prehrambenih proizvoda manje«, iznosi dopredsjednica udruge Borković. Udruga ima aktiviste za određena područja koji preuzimaju pakete i odnose ih socijalno ugroženima. »Aktivisti najbolje poznaju situaciju na terenu i u kakvim uvjetima žive obitelji. Pri tome imamo kriterije na temelju kojih procjenjujemo stanje, koliko je članova u obitelji, jesu li

zaposleni, u kakvim stambenim uvjetima žive... Za ovogodišnji popis za podjelu paketa možemo reći kako su to jako ugroženi, i s djecom, nezaposleni, doista socijalno veoma ugroženi. Na žalost, puno je više takvih slučajeva no što smo u mogućnosti pomoći u hrani. Više možemo pomoći u garderobi«, navela je dopredsjednica udruge. Aktivistica udruge *Marija Stipić* navodi kako je veoma teško odlučiti se kome uručiti paket za pomoć jer je na terenu puno teško ugroženih sugrađana, poput nepokretnih i siromašnih starih ljudi, višečlanih obitelji s mladim ljudima koji ne mogu naći posao te svi žive od jedne, roditeljske mirovine, i tome slično. I dugogodišnja aktivistica *Elizabeta Sineš* ukazuje na tešku situaciju mnogih obitelji, pogotovu samohranih majki bez zaposlenja i redovitih primanja.

K. Korponaić

Marija Stipić,
Elizabeta Sineš
i Jelena Borković

NAKON OTVARANJA OSMOG KLUBA NOĆNOG SPORTA ZA MLADE U MALOJ BOSNI, FUNDACIJA »MJESEČINA« NASTAVLJA ŠIRENJE MREŽE I POTIČE JE I DRUGIM PROJEKTIMA

»Mjesečina« stiže u Tavankut

Zagovornici ponude za djecu osnovnoškolskog uzrasta da umjesto besciljnog lutanja ulicama ili samotnog provođenja vremena u kompjutorskim igrama, večer provedu uz sport, druženje, glazbu i dogovore s vršnjacima u klubovima osmišljenim u programu nazvanom 'Mjesečina' imaju sve više pristaša * Počinje projekt za otvaranje kluba noćnog sporta i u tavankutskoj školi, u čije će se pripreme cijelo selo moći uključiti

Svojevrsan pokret noćnog sporta za mlade, pokrenut u Subotici 2004. godine kroz program 'Mjesečina' otvaranjem istoimenih klubova, nastavlja jačati u Gradu, a postepeno se uz potporu Fundacije »Mjesečina« (osnovane 2008.) širi i u druge gradove Srbije. Za šest godina omogućeno je da se na devet lokacija u Subotici (najčešće u školama) provodi koncept otvorenih, besplatnih večernjih i noćnih klubova, gdje se djeca i mladi okupljaju oko sportskih, kulturnih, rekreativnih i drugih aktivnosti. Program »Mjesečina«, ponikao iz subotičke Udruge »Klub 21« prije šest godina, ima za cilj da se omogući mladima, osobito onima koji besciljno i bez novca u grupama ili usamljeno noću lutaju gradom, da barem jednu večer vikendom provedu u relativno kulturnoj sredini baveći se sportom, gdje će se prema njima ljudski ophoditi uz maksimalnu toleranciju – kako stoji i na web sajtu (www.mesecina.subotica.net).

Program »Mjesečina« realizira se u istoimenim klubovima koji se u svom radu pridržavaju sljedećih principa: klub je otvoren čitave godine, uvijek petkom ili /i subotom, rad s mladima odvija se navečer između 20 sati i ponoći (moguća su pomicanja), program kluba većim dijelom je ispunjen sportom, naglasak je na stolnom tenisu, pristup klubu je besplatan, organiziraju se natjecanja i sudjelovanje u njima je preporučljivo, ali nije obavezno, poslužuju se sendviči i osvježavajuća pića, klub 'Mjesečina' je mjesto gdje mladi ne puše, ne konzumiraju alkohol i ne koriste drogu. Jedno toplo, dobronamjerno, opuštajuće i podržavajuće društveno mjesto za širenje tolerancije i pozitivne komunikacije.

MALA BOSNA U DVIJE SMJENE

Klub »Mjesečina 8«, otvoren jesenas u Maloj Bosni u

okrilju Osnovne škole »Ivan Milutinović«, već za nekoliko mjeseci pokazao se izvanrednim, ocjenjuje Dezső Kiss, predsjednik Skupštine Fundacije »Mjesečina« i program menadžer. Zbog velike zainteresiranosti djece iz sela za aktivnosti, klub u školskim prostorijama je organiziran dvosmjenski, pa su na dan okupljanja u klubu navečer do 21 sat u njemu djeca nižeg školskog uzrasta, a zatim do ponoći viši razredi. Smatra se da ovakav slobodan oblik kreiranja aktivnosti u poznatom školskom okruženju vrlo pozitivno utječe na odnos djece prema školi, i obrnuto.

»U osnovnoškolskom uzrastu program 'Mjesečina' može efikasno doprinijeti razvoju ličnosti djece, stjecanju pozitivnih navika, uspostavljanju pozitivne komunikacije među djecom, smanjenju agresivnosti, izgrađivanju zdravog stila života... Srednjoškolska populacija već ima formirane navike, tako da u

Tehničkoj školi držimo klub, ali se tamo obavlja edukacija mladih volontera«, kaže Dezső Kiss. Klub u Maloj Bosni otvoren je iz projekta individualne filantropije (davanja pojedinaca u opće dobro), koji je u ljeto 2010. Fundacija »Mjesečina« organizirala ispred i u suradnji s 'Roda megamarketom', gdje je bio postavljen terenski klub »Mjesečina«, a kupci i njihova djeca aktivno su se uključili u program i dali svoj doprinos kupnjom majica »Mjesečina«.

»Realiziranim projektom osigurali smo sredstva za otvaranje kluba u Maloj Bosni, ali smo od tih sredstava kao fundacija dio uspjeti izdvojiti i za proljetni natječaj za dodjelu 300.000 dinara nepovratnih sredstava za otvaranje jednog kluba 'Mjesečina' na teritoriju Srbije. Prema uvjetima natječaja, koji traje do kraja travnja, sredstva će se dodijeliti nevladinoj organizaciji za osnivanje kluba u osnovnoj školi, i to onoj koja ima najbolju suradnju s lokal-

21. travnja 2011.

nom osnovnom školom. Osim sredstava fundacije, Kompanija 'Forneti', kao suosnivač fundacije, dodjeljuje i potporu u naturi, i to stol za stolni nogomet, profesionalni pikado aparat i svoje proizvode za užinu za svaku klupsku večer tijekom trajanja projekta od godinu dana«, kaže predsjednik Skupštine Fundacije »Mjesečina« i dodaje da su prošle godine, u proljetnom i jesenjem natječaju, već dodijeljena dva takva granta za otvaranje klubova, i to nevladinoj organizaciji »Optimist« za klub u Gornjem Milanovcu i »Astrea« u Novom Bečeju.

PRIPREME ZA TAVANKUT

Klub »Mjesečina 9« priprema se u Tavankutu (u prostorijama

osnovne škole), također kroz projekt individualne filantropije, koji se planira za nedjelju, 22. svibnja, u Tavankutu u suradnji s kolektivom škole, Vijećem roditelja škole, Crkvom, Udruženjem žena, Domom zdravlja, lokalnim poduzetnicima, svim klubovima »Mjesečina« iz Subotice i Kompanijom »Forneti«. Bit će postavljen terenski klub, i bit će to mjesto gdje će zainteresirani moći doprinijeti osnivanju kluba kupovinom majice »Mjesečina« i davanjem svog osobnog novčanog doprinosa stvaranju kluba za djecu iz sela. »I nema ničega ljepšeg nego kada jedno selo stane iza inicijative i pokaže - 'to smo mi, jer to smo mi stvorili'. Bitno je da osjećaju da je klub njihov

i da su ga sami ostvarili, da ga dožive kao vlastiti uspjeh. Naša misija je da tako radimo«, iznosi Dezső Kiss detalje o aktivnostima koje su u tijeku u sklopu širenja mreže klubova »Mjesečina«.

Inače, ideja noćnog sporta za mlade rodila se u SAD-u prije oko 20 godina kada je grupa

pokret među mladima, koji se proširio i na Europu. Do nas je stigao preko Mađarske, gdje su, za razliku od američke prakse, osnivani noćni stolnoteniski klubovi. Prema preporukama, od sportova u klubovima treba preferirati stolni tenis, jer ne zahtijeva tehničko predznanje i ne predstavlja financijski teret

stručnjaka ustanovila da se prijestupi među mladima pretežno javljaju navečer kad padne mrak, te su predložili izgradnju uličnih terena za košarku. U roku od dvije godine u svim državama SAD-a počeli su funkcionirati noćni klubovi, te je noćni sport postao svojevrсни

za sudionika. U onim sredinama gdje za to postoje odgovarajući tehnički i drugi uvjeti može se igrati i košarka, stolni nogomet, pikado, šah, domine itd., ali mali nogomet treba izbjegavati, savjetuje se, jer on zna isprovocirati agresivnost kod mladih.

Katarina Korponaić

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Subotičke pijaće"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SAJAM LOVA, RIBOLOVA I RURALNOG TURIZMA U OSIJEKU

Puno izlagača unatoč recesiji

Na sajmu više od stotinu izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja – Srbije, Mađarske, Bosne i Hercegovine i Slovenije, i na desetine tisuća posjetitelja u tri dana sajmovanja

Proteklog je vikenda Osijek bio domaćin 8. SALORI-ja, Sajma lova, ribolova i ruralnog turizma, koji je i ovoga proljeća, unatoč recesiji, okupio više od stotinu izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja – Srbije, Mađarske, Bosne i Hercegovine i Slovenije, i na desetine tisuća posjetitelja u tri dana sajmovanja.

»Ovo je jedna od najznačajnijih sajamskih priredaba u našoj zemlji, ovo je sajam s dušom koji nam pruža mogućnosti da unaprijedimo naše gospodarstvo«, istaknuo je prigodom otvaranja sajma dožupan *Željko Kraljićak*. Potvrdu njegovih riječi argumentirao je i *Đuro Dečak*, predsjednik Hrvatskog lovačkog Saveza, uspoređujući osječki sajam sa sličnim priredbama diljem Europe, jer nigdje nema kao u Osijeku simbioze kulturnog naslijeđa, folklora, bogatstva povijesti i izuzetno bogatih resursa. »Imamo ovako dobar sajam u Varaždinu, ali nema tog štiha kao u Osijeku. Šteta je samo što je Osijek limitiran pro-

storom, jer diljem Europe vlada veliki interes za ovaj sajam i napunili bi još desetak ovakvih dvorana. Lovstvo Hrvatske su praktično Slavonija i Baranja, a Kopački je rit diljem svijeta poznat po baranjskom jelenu«, istaknuo je *Đuro Dečak*.

POVOLJNE OCJENE

Pun hvale za osječki SALORI bio je i predsjednik Hrvatskog sportsko-ribolovnog saveza *Vladimir Sever*. Istaknuo je da Osijek i Slavonija imaju više od 20 tisuća sportskih ribolovaca, što je polovica ukupnog hrvatskog članstva, a što je još važnije, imaju prekrasne ribolovne destinacije, što bi novim ulaganjima u ovu oblast pridonijelo boljitku i još više unaprijedilo ovaj segment.

Sajmovanje u Osijeku povoljno je ocijenio i *Robert Laginja*, ravnatelj Uprave za lovstvo pri resornom ministarstvu i sve nazočne upoznao što se sve čini za unapređivanje lovstva u Hrvatskoj, a nastojanja

Osijeka i Varaždina u borbi za najprestižniju sajamsku priredbu pohvalio jer rezultat će novom kvalitetom i većim interesom ponuđača. Treba još spomenuti pozdravni govor predsjednika Mađarskog lovačkog saveza *Jozsefa Podnara*, koji je svom hrvatskom kolegi *Đuri Dečaku* uručio priznanje, Zlatni križ svetog Huberta za doprinos u povezivanju susjednih saveza.

PREDSTAVLJENA SUBOTICA

No, osim lova i ribolova puno je prostora posvećeno razvitku ruralnog turizma, o čemu su govorili direktori turističkih organizacija županije i grada, *Antonio Sobol* i *Damir Macanić*, te *Silva Welding* o vinskim cestama Slavonije i Baranje, a u ime gradova prijatelja Osijeka *Milan Razdevšek* iz Turističkog saveza Maribora i *Ivana Jovčić* iz Turističke agencije grada Subotice. O mjerama poticaja i standardizaciji ponude u ruralnom turizmu govorili su *Fran Mikulčić* iz Zagreba i *Robert*

Bačac, direktor Ruralisa, koncerna agroturizma i ruralnog turizma Istre.

Ivana Jovčić istaknula je sve ljepote sjeverne Bačke i prepoznatljivost Subotice, koja osim secesijskog ugođaja nudi još puno toga, a zainteresirani lovci i ribolovci bit će zadovoljni mogućnostima koje nude Palić, Ludoš, Tresetište, autentični salaši, čarde, ergele i vinarije, te pregršt kulturnih događaja. »Prijateljstvo naših gradova bilježi već dosta godina i Subotica je čest izlagač na osječkim sajmovima, no ja sam ovdje prvi put, jer tek prošle godine osnovali smo Turističku agenciju u Subotici. Kako je ovo specijalizirana sajamska priredba, svoju prezentaciju bazirala sam na zaštićenim područjima i svi lovci i ribolovci mogu se obratiti poduzeću Palić-Ludoš, gdje će im se pružiti sve informacije od Palića i Ludoškog jezera do Kelebijе, Hajdukova i sve o mogućnostima lova i ribolova, smještaja i uživanja. Ipak, ne mogu a da ne predstavim Suboticu kao grad kulture, jer uistinu jesmo grad umjetnosti i zabave, sporta i prepoznatljive gastronomije«, istaknula je Ivana Jovčić.

Slavko Žebić

Vicko Marko i Ivan Budinčević posjetili sajam

Ivana Jovčić istaknula je sve ljepote sjeverne Bačke i prepoznatljivost Subotice

OKRUGLI STOL O DECENTRALIZACIJI DRŽAVE

Šanse, prepreke i aktualni trenutak

Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) u okviru projekta »Mediji i decentralizacija« organiziralo je u četvrtak, 14. travnja, u Skupštini APV okrugli stol s temom »Decentralizacija – aktualni trenutak, perspektive, šanse, prepreke i uloga medija«.

Kada se govori o decentralizaciji, a uglavnom se taj problem intezivira u vremenu pred izbore, postavlja se pitanje dokle je Srbija stigla na ovom planu, koliko smo mi to odmaknuli, koliko su građani uopće upoznati s ovim procesom, a prije svega sa samim pojmom decentralizacije. Ovo otvara još čitav niz pitanja kao što su: u kojoj je mjeri decentralizacija neophodan uvjet za EU integracije, sputava li centralizam društveni i ekonomski razvitak i postoji li politička volja da se proces decentralizacije provede? Zašto je ova tema aktualna uvijek pred izbore a poslije skrajnuta? Koliko građani prepoznaju važnost decentralizacije i koliko on nosi boljitaka za građane? Je li ovakav sustav skuplji ili jeftiniji za građane...?

ISKUSTVA VELIKE BRITANIJE

NDNV je organizirao okrugli stol u suradnji s Veleposlanstvom Velike Britanije u Srbiji, stoga se, predstavljajući britanska razmišljanja o ovoj temi, na samom početku nazočnima obratio veleposlanik Velike Britanije u Srbiji *Michael Davenport*. Davenport je istaknuo kako u razgovorima koji se odnose na temu decentralizacije ne postoje ispravni ili pogrešni odgovori, kao i da u pogledu teme nisu doneseni jedinstveni zaključci primjenjivi u svim društvima.

»Na vama je da dodate do modela od kojih će koristiti imati građani Republike Srbije. Iskustva Velike Britanije na ovom polju su značajna. Iza ovih složenih, terminoloških i pravnih nijansi stoji nekoliko važnih

ciljeva: građanima omogućiti sudjelovanje u odlučivanju, učinkovitost provedbe propisa, veći stupanj političke i javne odgovornosti, uravnoteženiji razvitak i ravnomjernija raspodjela«, istaknuo je veleposlanik. Ovu temu i u Velikoj Britaniji prate ozbiljna neslaganja i rasprave, stoga je naglasio bitnu ulogu koju su tijekom ove kampanje odigrali novinari, koji su svojim pravovremenim analizama, kritičkim sagledavanjem izjava političara doprinijeli u velikoj mjeri, dajući savjet da je neophodan aktivan dijalog kako bi se našla praktična rješenja koja će svima biti od koristi. Također je ukazao na to da decentralizaciju ne treba promatrati kao cilj, nego kao sredstvo za postizanje sposobnije, odgovornije i efikasnije suradnje.

VOJVOĐANSKA ISKUSTVA

Potpredsjednica Skupštine APV *Maja Sedlarević* govorila je o iskustvima Vojvodine u procesu decentralizacije, ukazujući na nedostatke Ustava Republike Srbije iz 2006. godine koji nije dobio potporu u Vojvodini, za koji ističe kako nije sukladan međunarodnom zakonodavstvu i europskom pravu, kao i da sadrži nedovoljno dobrog tretmana prema APV. Ona je istaknula kako se Vojvodina u spomenutom Ustavu ogleda samo kroz cifru odnosno postotke i kroz sagledavanje jedine izvorne nadležnosti koju ima, a ona je u području utvrđivanja simbola. Osim toga istaknula je 14-mjesečnu situaciju glede donošenja Statuta, što je nazvala sramnim. Kao treći negativan primjer u pogledu iskustava Vojvodine u procesu decentralizacije navela je otvaranje ureda u Bruxellesu, što je proglašeno separatističkim aktom. Ona je istaknula kako dovodimo dobre stvari do potpunog apsurd, kao i da su decentralizacija i regionalizacija dva neophodna procesa.

Decentralizacija se koristi kao politička tema za dobivanje političkih simpatija, stoga je potreban strateški dokument koji neće biti opterećen politikom, čulo se na skupu

S aspekta odnosa decentralizacije i lokalne samouprave, pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu dr. *Tomislav Stantić* istaknuo je kako ne postoji dovoljan stupanj razumijevanja što to predstavlja decentralizacija i rijetko gdje postoji ozbiljan pokušaj vlasti da uključi građane u odlučivanje. On je istaknuo napor tajništva u pogledu formiranja Call centra na koji građani mogu prijaviti probleme, a općina će dobiti zadatak odgovoriti na te prijave. Također su i lokalne samouprave neujednačene u pogledu razumijevanja njihove uloge u procesu decentralizacije, što utječe na građane.

BEZ VIZIJE I JASNIH CILJEVA

Za sam proces decentralizacije najbitnije pitanje jest – dokle se stiglo sa strategijom decentralizacije? Dajući odgovor, ravnateljica Nacionalnog ureda za decentralizaciju *Nataša Čorbić* pohvalila je Vojvodinu i istaknula kako ova pokrajina može biti lider u tome. Međutim, sa strategijom se stalo prošle godine u travnju i ono što je svakako problem jest činjenica da ne postoje jasna strateška vizija i ciljevi, kuda želimo otići i koja je to vizija Srbije koju želimo.

Viđenje decentralizacije iz ugla Stalne konferencije grado-

va i općina – SKGO predstavio je predsjednik *Saša Paunović*. Po njegovim riječima, prijenos nadležnosti na općine i lokalne samouprave nema izravne veze s regionalizmom. Decentralizacija je donošenje odluka na lokalnoj razini. Gledajući sa stajališta SKGO-a, u ovom području situacija je kaotična, kaotičan je prijenos nadležnosti bez prijenosa sredstava, zakoni su neprijemljivi u praksi jer su donošeni bez konzultacija lokalnih samouprava, ne prenose se nadležnosti koje su ključne za rješavanje komunalnih i lokalnih problema, financijski problemi zbog slabog modela financiranja jedinica lokalne samouprave, medijska kampanja koja se vodi jer se koriste parole iz kojih nema ništa, sve su to problemi na koje ukazuje Paunović.

Ravnatelj Centra za regionalizam *Aleksandar Popov* također je ukazao na probleme koje proizvodi centralistički Ustav iz 2006. godine, po kome Kosovo dobiva suštinsku autonomiju, a APV samo simbole.

Održavanje ovog okruglog stola jedan je od puteva kojim NDNV nastoji podići kvalitetu prisutnosti teme decentralizacije u javnosti i pomoći u uspostavljanju dijaloga između glavnih aktera u rješavanju ovog važnog političkog i društvenog pitanja.

Ankica Jukić-Mandić

SUSRET MLADIH U ZAGREBU

Radi se na rješavanju problema

Razmatran aktualni problem vojvođanskih studenata vezanih uz natječaje za studentske domove, održan sastanak dramsko-literarne sekcije, tečaj hrvatskog jezika i predavanje o uskršnjim običajima

Vojvođanski studenti u Hrvatskoj susreću se s više problema, no jedan od najvećih zasigurno su natječaji za studentske domove, odnosno za dodatne bodove koji se mogu dobiti ako su roditelji nezaposleni i ako obitelj ima mala primanja, a potvrda o tom statusu mora biti izdana od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i nadležne Porezne uprave. Budući da vojvođanski studenti nemaju prebivalište u

mima s kojima se susreću u novoj sredini, ali i čuvanju kulturnih vrijednosti svoga zavičaja.

U prvom dijelu okupljanja mladih održan je sastanak dramsko-literarne sekcije i početak rada na prvoj predstavi za koju tekst pišu sami članovi Mladeži. Tema predstave je svima vrlo bliska, radi se o realnoj životnoj situaciji u kojoj mladi zaljubljeni par, podrijetlom iz Vojvodine, završava fakultet, dolaze im roditelji na promoci-

blem neznanje, ili nedovoljno poznavanje standardnog književnog hrvatskog jezika, te je ovakav tečaj učenja materinjeg jezika više nego dobro došao.

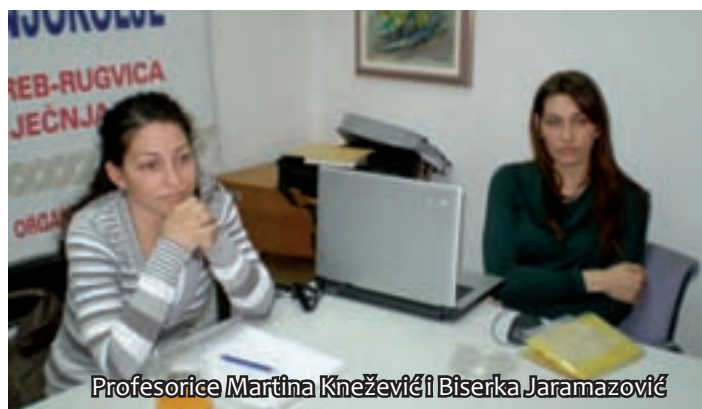
PREDAVANJE O USKR- SNIM OBIČAJIMA

Nakon sata učenja hrvatskog jezika, a zahvaljujući činjenici da se bliži najveći katolički blagdan Uskrs, profesorica engleskog jezika i diplomirana et-

tvrtak i petak u crkvu na obrede, dok se u Veliku subotu priprema 'posvetilište', odnosno jelo se odnosi na blagoslov u crkvu, a velika pozornost posvećuje se i 'šaranju jaja' koje predstavlja svojevrsnu umjetničku tradiciju s obzirom na autentičan način njihova bojenja i oslikavanja, dok je za bačke Hrvate karakteristično i ukrašavanje jaja slamom, što pokazuje da se narodno stvaralaštvo unatoč neminovnim civilizacijskim pro-

Mladi su pozorno slušali predavanja o hrvatskom jeziku i uskršnjim običajima Hrvata Bunjevaca

Profesorice Martina Knežević i Biserka Jaramazović

Hrvatskoj te da, primjerice, u Studentskom centru potvrde izdane u Srbiji ne uzimaju u obzir, Hrvatska mladež Bačke i Srijema pokušava riješiti taj problem i pomoći u ostvarivanju prava koja imaju svi drugi studenti iz Hrvatske.

ŠESTI SUSRET HRVATSKE MLADEŽI

U Zagrebu je, između ostalog i tim povodom, 17. travnja održan šesti susret Hrvatske mladeži Bačke i Srijema. Organizacija je to koja okuplja mlade podrijetlom iz Vojvodine koji sada žive u Republici Hrvatskoj i studente hrvatskih sveučilišta iz Vojvodine s ciljem boljeg upoznavanja i rješavanja konkretnih i praktičnih proble-

ju i saznaju da njihova »mala« kći već ima momka, a roditelji njenog momka, koji je Šokac, saznaju da njihov sin nema curu Šokicu, kao što bi trebao, već Bunjevku. Dakako, za tu, roditeljima »problematičnu«, situaciju mladi ne haju nego imaju svojih prećih briga, nalaze se pred velikom životnom odlukom - ostanak u Zagrebu ili povratak u rodni kraj.

U drugom dijelu susreta Hrvatska mladež Bačke i Srijema organizirala je tečaj hrvatskog jezika koji vodi Martina Knežević, prof. hrvatskog jezika, a težište predavanja je na razlikovnom rječniku hrvatskog i srpskog jezika. Naime, studentima hrvatskih sveučilišta podrijetlom iz Vojvodine, poglavito brucima, veliki je pro-

nologinja Biserka Jaramazović održala je predavanje o uskršnjim običajima Hrvata Bunjevaca pod naslovom »Osvrt na običaje podunavskih Bunjevaca Hrvata oko Uskrsa i na Uskrs«. Prof. Jaramazović je u uvodu naglasila kako su svoje narodne običaje, pa tako i uskrnsne, bunjevački Hrvati sačuvali ponajprije kao izraz opstojnosti i prepoznatljivosti u multietničkoj sredini u kojoj žive, te u nastavku govorila o Cvjetnici ili Cvitnoj nedilji, početku Velikog tjedna, za koju je vezan i običaj »umivanja u žitu«, kao izraženom željom za svježinom, zdravljem i mladosti, budući da se vjerovalo da onaj koji se umije u mladom žitu ostaje vječito mlad.

»U Velikom tjednu ili 'Velikoj nedilji' odlazi se u srijedu, če-

mjenama i utjecajima ne zatire lako. Osim tako ukrašenih jaja, bunjevačke slikarice 'slamarke' izrađuju i uskrnsne čestitke od slame s raznim motivima«, rekla je prof. Jaramazović te predavanje završila s običajem »čuvanja Božjega groba« koje čine mladići i odrasli muškarci obučeni u svečana odijela s bijelom trakom vezanom na nadlaktici i bijelim rukavicama na rukama, koji su se smjenjivali svakih 15 minuta do pola sata.

Na kraju druženja, održanom u prostorijama Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata i Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, mladi su uz domjenak uredili svoj kutak s fotografijama i osmislili logo Hrvatske mladeži Bačke i Srijema.

Zlatko Žužić

USKRSNA IZLOŽBA U SOMBORU

Sve je lakše s prirodom i uz prirodu

Pokraj lijepo aranžiranih stolova s uskrsnim bojanicama – bročkama, zečevima, uskrsnim čestitkama, slikama u raznim tehnikama, na izložbi je priređena i razmjena vrtnih biljaka, tako da je svatko mogao pronaći nešto za sebe i ukrasiti svoj vrt

Bojanice, zečevi, čestitke, slike

Razmjena biljaka

Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću«, koji djeluje pri HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora, organizator je uskrzne izložbe priređene u Hrvatskom domu u petak, 15. travnja. Pokraj lijepo aranžiranih stolova s uskrsnim bojanicama – bročkama, zečevima, uskrsnim čestitkama, slikama u raznim tehnikama, na izložbi je priređena i razmjena vrtnih biljaka, tako da je svatko mogao pronaći nešto za sebe i ukrasiti svoj vrt.

Sekcija koja djeluje tek dvije godine, a broji zavidnih 150 članova, organizator je i brojnih putovanja na sajmove cvijeća i drugih akcija u cilju što većeg čovjekovog prijateljevanja s prirodom, u vrijeme kada je ona ugrožena i zapostavljena upravo od strane čovjeka. Klub ne može djelovati na nekoj većoj, globalnoj razini, ali i ovo malo lokalno dovoljno je da se dio svijeta učini ljepšim i ugodnijim za življenje, čuvajući i razvijajući prirodu – dar od Boga, pa makar i u svojoj okolini, u svome vrtu, stoga je i ovaj, u današnje vrijeme rijetko optimistični naziv kluba: »Za sreću veću«.

POVEZIVANJE RAZMJENOM BILJAKA

Uglavnom je ženska populacija vidjela kako predsjednica ovog kluba Klara Šolaja-Karas ima odlične ideje i radi dobre stva-

ri, te su joj se rado pridružile, a među ženama se ponekad nađe i po koji muškarac. I Klara Šolaja-Karas je prepoznala što žene vole i što im treba pružiti, otuda ovo brojno članstvo koje se iz dana u dan širi. Stoga nije teško popuniti autobus kada se organizira putovanje na neki sajam, dapače, traži se mjesto više, pa predsjednica razmišlja da se za putovanje na jezero Bundek u Zagrebu iznajme dva autobusa, jer je već sada puno zainteresiranih, iako je sajam tek u lipnju.

»Druga je godina kako naš klub djeluje i sada sam već uspjele prepoznati što žene vole, pa ćemo imati sve bolja druženja. U njima je turistička, pa i avanturistička nota, žene vole putovati i to ćemo i njegovati, osobito putovanja na sajmove biljaka i obilaskе gradova u Hrvatskoj. Ove izložbe su isto nešto što žene vole. Ovdje one mogu pokazati koliko su kreativne, a ono što naprave mogu na ovakvim izložbama i distribuirati i prodati«, kaže Klara Šolaja-Karas.

Da izložba ne bi bila samo kupoprodajnog karaktera, organizirana je i razmjena biljaka.

»Živimo u kriznom vremenu, a da o tome ne bismo samo pričali, nešto i radimo po tom pitanju. Svi u svojim vrtovima imamo biljke koje se rasađuju, presađuju, a kako ne bi završile u kontejnerima, mi ih ovdje donosimo pripremljene u vrećama,

a na drugima je samo da uzmu tu vreću i biljku prenesu u svoj vrt. S tom razmjenom biljaka mi se ustvari povezujemo, obogaćujemo svoj vrt novim biljkama i to je jedan jako lijep osjećaj«, kaže Šolaja-Karas dodajući kako ovo nije jedina izložba u njihovoj organizaciji. Tu je i izložba božićnih kolača uoči Božića, a novina je izložba i bal za blagdan Svetoga Franje.

»To će biti igranka kao što je kadgod bila, a zvat će se 'Divojački vašar'. Sjećam se da sam za taj divojački vašar morala na sebi uvijek imati nešto novo, a to je bio dobar poticaj za mlade žene. Ponovi se i ideš biti viđen na igranci. Ovo će biti dobro ispraćeno jer imamo potporu pokrajinskih tijela i cijele se godine spremamo za ovaj bal.«

I KOROV VRAĆA KONDIICIJU

Predsjednica ovog kluba najavljuje i fotografiranje i snimanje vrtova koji će se prikazati na video bimu, a najboljima, odnosno vlasnicima najljepše uređenih vrtova bit će uručene prigodne nagrade. Cilj svih ovih akcija, a i sam cilj Kluba ljubitelja biljaka je promjena svijesti kod ljudi, kako bi zavoljeli prirodu i u njoj pronašli svoj mir.

»Ljubav prema biljkama umiruje, drži čovjeka aktivnim, čak i korov vraća kondiciju jer se i

na njemu mora raditi. Vidjela sam da je ženama to potrebno. Posebno me raduje što imamo veliki odaziv mladih, tako je bilo i na našem zadnjem putovanju u Vukovar, gdje smo imali preko jedne trećine mladih od trideset godina.«

Na izložbi su se mogli vidjeti prekrasni radovi u različitim tehnikama i od različitih materijala. Ilonka Bogišić iz Sombora donijela je svoje ukrase, čestitke i slike u tehnici slame. Slamarstvom se bavi pet godina i izlagala je na mnogim izložbama. Kaže da je za radove koje izrađuje potrebno puno vremena, rada, ljubavi i volje, a zahvaljujući ovakvim izložbama svoje radove može pokazati, pa i prodati, stoga ona podržava Klub ljubitelja biljaka.

Tu je i Marija Čuvardić s Bezdanškog puta, koja se već oko dvadeset godina bavi izradom božićnih i uskrasnih aranžmana i uzgojem cvijeća. Svoje radove izlaže na ovakvim izložbama, ali i prodaje na somborskoj tržnici. Kaže da se od ovoga nešto može zaraditi, ali u posljednje vrijeme sve manje jer ljudi nemaju novca i osjeti se sve veće siromaštvo. Akcije i izložbe koje organizira Klub ljubitelja biljaka podržava i želi da one postanu tradicija.

Osim izlagača iz Sombora, na izložbi su sa svojim uskrsnim aranžmanima sudjelovali i gosti iz Bačkog Monoštora.

Zlatko Gorjanac

HRVATI ŽIVE I U SVILOJEVU

Čuvamo svoje korijene

U ovom nevelikom selu u općini Apatin žive i pripadnici malobrojne hrvatske zajednice, poglavito doseljeni iz susjedne Sonte

Marica Vinko svakodnevno uređuje vrt

Svilojevo je selo smješteno na sredokračiću između Apatina i Sonte. Naseljavaju ga žitelji više nacionalnosti, a većinsko je stanovništvo mađarske populacije. Prije nemilih zbivanja iz ratnih devedesetih stanovnika mađarske nacionalnosti u Svilojevu bilo je u vrlo visokom postotku, međutim strah od onoga što je slijedilo na ovim prostorima i odsustvo svake želje da se u svojstvu pripadnika bilo koje vojske sudjeluje u ratnim zbivanjima, otjerao je veliki broj mladih, manji dio u urbane sredine poput Subotice i Novog Sada, a veći u matičnu državu Mađarsku.

Pokraj iseljavanja dijela domicilnog stanovništva, nakon Bljeska i Oluje uslijedio je i dolazak većeg broja izbjeglica srpske nacionalnosti iz Hrvatske, tako da je nacionalna struktura sela znatno izmijenjena.

IZ SONTI U SONTU

U Svilojevu danas obitava i nevelika zajednica šokačkih Hrvata, mahom doseljenih iz Sonte. U miru tople obiteljske kuće u Ulici Dože Đerđa 10 živi obitelj *Vinko*, koja najvjernije oslikava strukturu najveće-

ga broja obitelji svilojevačkih Hrvata Šokaca. Najstariji član obitelji je Stevan, ili kako ga svi zovu Ečika, mađarske je nacionalnosti. Supruga mu je *Marica*, koja je kao i snaha *Marina* Hrvatica-Šokica. S njima je i mezimac obitelji unuk *Bojan*.

»U Svilojevo smo se, poput većine onih koji su se doselili iz Sonte, naselili koncem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća. U to su se vrijeme stanovnici Sonte naglo počeli upošljavati u okolnim gradovima, pa i u samom mjestu, tako da su ljudima odjedanput bili dostupni povoljni krediti, što je po nekom automatizmu znatno podiglo vrijednost kuća i građevinskih placeva. Istodobno, u susjednom Svilojevu bilo je puno praznih stambenih objekata, koje su vlasnici prodavali po višestruko nižim cijenama nego u našem rodnom selu. Jedan broj starijih ljudi, poglavito onih koji su do tada živjeli na okolnim salašima, nedovoljno imućnih za kupovinu ili izgradnju kuća u Sonti, kupovinom ovih jeftinih novih domova postaju žitelji Svilojeva. Na taj način u ovo selo doselili su se i naši roditelji, pa smo tu ostali i mi«, priča

Ečika. »No, migracije se kroz određeno vrijeme ponavljaju, ovoga puta u suprotnom smjeru. Kćerka *Suzana* udana je i živi u Sonti već desetak godina, a obitelj sina *Željka* trenutačno je s nama. No, neće dugo, prošle godine i oni su uz našu pomoć kupili nedovršenu kuću u Sonti. Sada je dograđuju, pa će se tako naša djeca vratiti svojim korijenima«, uz smijeh dodaje *Marica*.

GODINAMA U POLJOPRIVREDI

Ečika je godinama radio u poljoprivredi, bio je uposlenik apatinskog poljoprivrednog kombinata »Jedinstvo«, da bi u zrelih godinama ostao bez posla.

»Na moju sreću, iz poduzeća sam otišao uz solidnu otpremninu, tako da smo imali, kako smo mislili, dobru osnovu za sigurnu budućnost. Uložili smo novac u gradnju i opremanje prostora za tov svinja, po tadašnjim obećanjima nadležnih mala gazdinstva su imala dobru perspektivu. Vrijeme je pokazalo koliko su ta obećanja bila prazna. Nestabilno tržište dovelo nas je do propasti, od naše muke i velikih ulaganja koristi imaju jedino nakupci i tajkuni. Dar s neba bilo mi je uposlenje u službi Mjesne zajednice, tako da ću mirovinu dočekati bezbrižnije nego da sam nastavio s tovom svinja«, priča Ečika.

Marica nije bila u radnom odnosu u poduzeću, ali je zato oduvijek bila podupirući stup kuće.

»Oduvijek smo obrađivali nekoliko hektara oranice, uzgajali stoku i perad, imali smo dosta veliki povrtnjak, a s velikim zadovoljstvom uređivala sam i kuću i okućnicu«, dodaje *Marica*. Dvorište obitelji *Vinko* krase jedan prekrasan kutak, koji odmah po ulasku s ulice svakoga posjetitelja podsjeti na bajkovite oaze Istoka. »Ovaj kutak uređila sam vlastitim rukama. U početku je tu bila formacijska mala fontana, no, mučilo me je to što mi

se nije uklapala u ostali dio ambijenta, koji je bio od prirodnih materijala. I, kako to već biva, rješenje mi se nametnulo slučajno. U jednom spremanju tavana do ruku mi je dospio stari 'kršovac' i u istom trenu znala sam da je formacijskoj, po meni dosta kičasto fontani, odzvonilo. Bilo je dosta muke u demontaži uzidane fontane, ali oduvijek me je odlikovala velika upornost, pa niti sam sustala, niti sam prihvatila Ečikinju pomoć, ovo sam jednostavno morala izvesti sama. Manji problem bio je montirati i uzidati kršovac. Na koncu, urađenim sam bila jako zadovoljna više mi ništa nije bilo oči, kako kažu naši stari«, uz smijeh priča dobroćudna *Marica*.

Druženje smo nastavili uz pravu, domaću kavu, skuhanu na toplini štednjaka loženog mirisnim bagremom. Bilo je to vrlo ugodno poslijepodne u domu ove dobroćudne svilojevačke obitelji, a na koncu, najviše nas je uveseljavao najmlađi, budući Sonćanin *Bojan*.

Ivan Andrašić

Svilojevo

Svilojevo je selo u općini Apatin. Osnovna djelatnost mještana je poljoprivreda. U posljednja dva desetljeća zabilježen je veliki broj odlazaka stanovnika, poglavito pripadnika mlađe populacije, u druge sredine. Po podacima s popisa stanovništva iz 2002. godine u selu živi 1364 stanovnika. U vrijeme popisa većinsko je bilo stanovništvo mađarske populacije s 58 posto, Srba je bilo 29, Hrvata 3,5, Jugoslavena 1,4 i ostalih 8 postotaka. Na sjednici Skupštine općine Apatin u lipnju 2006. godine mađarski jezik je dobio status službenog jezika u Svilojevu. Do tada je u službenoj uporabi bio samo srpski jezik, iako su Mađari sve vrijeme činili više od 58 postotaka žitelja ovoga mjesta.

U SONTI GOSTOVALA DRAMSKA SEKCIJA HBKUD-A »LEMEŠ«

»Stipanova princeza« – deseti put

Predstavu »Stipanova princeza« autora *Marjana Kiša* u subotu, 16. travnja, u Sonti su izveli članovi dramske sekcije HBKUD-a »Lemeš« iz Svetožara Miletića. Ova komedija za odrasle, u režiji pokojnoga *Antuna Aladžića*, oduševila je oko 150 gledatelja okupljenih u velikoj dvorani mjesnog Doma kulture.

U svojoj desetoj izvedbi »Stipanova princeza« glumci su briljirali, osobito vodeći dvojac – *Kristijan Kovač* u naslovnoj ulozi i *Marko Vilić*, tumačeći ulogu Stipanovog sluga Đure. Za njima nisu zaostajali ni ostali, pa se u Sonti mogla vidjeti vrlo uspješna dramska večer.

Već od samog početka predstave uspostavljen je nekakav fluid između glumaca i gledališta. U vrijeme trajanja replika svaki glas se mogao razgovjetno razabrati, a u situacijama kad dijaloga na sceni nije bilo, gledatelji su znali burno pljeskati i glasno se smijati. Na koncu predstave glumački je ansambl uz naklon publici pobrao pljesak kakav se već odavno nije čuo pod stropom velike dvorane Doma kulture u Sonti.

»Užitak je nastupati pred publikom poput sončanske, koja prepoznaje i osjeća predstavu koju gleda. Već prve reakcije iz gledališta su nas nadahnule, ponijele, pa je ovo vjerojatno i

naša najbolja dosadašnja izvedba 'Stipanova princeza', rekla je jedna od glumica *Marija Bagi*. Nakon predstave domaćini su priredili malo druženje u blagovaoni OŠ »Ivan Goran Kovačić«.

»Naše udruge godinama njeuguju pučku dramu, a kako smo

vidjeli prigodom nedavnog gostovanja u Svetožaru Miletiću, njihova publika, kao i sončanska, ovakav stil predstava prihvaća s velikim oduševljenjem«, rekao je *Zvonko Tadijan*, predsjednik Šokadije.

Ivan Andrašić

ZONSKA SMOTRA DJEČJEG FOLKLORA U ČELAREVU

Matoševci ostavili lijep dojam

Ovogodišnja Zonska smotra glazbenog stvaralaštva djece Vojvodine općina Bač, Bačka Palanka, Bački Petrovac i Odžaci održana je u nedjelju, 17. travnja, u Sportskoj dvorani OŠ »Zdravko Čelar« u Čelarevu. Na osnovi kalendara Zavoda za kulturu Vojvodine, smotru je organizirao Savez amatera Vojvodine u suorganizaciji Saveza amatera općine Bačka Palanka, a uloga domaćina povjerena je KUD-u »Petar Kočić« iz Čelareva.

U kategoriji dječjih folklornih ansambala i pjevačkih skupina mlađeg i starijeg uzrasta, nakon defilea parova – predstavnika udruga na bini, nastupilo je 16 kulturno-umjetničkih društava s ukupno 19 točaka programa. Svi su oni pokazali veliku ljubav prema narodnom stvaralaštvu, ali i marljivi rad i želju da na autentičan način prikažu folklorno bogatstvo ne samo Vojvodine, nego gotovo svih krajeva zemlje. Za pohvalu je i vrlo kultivirana publika, koja je pozorno pratila nastupe

svih pojedinačnih ansambala, bez obzira iz kojih mjesta ili regija potječu njihovi različiti plesovi, pjesme, običaji, i glazbeni instrumenti.

Kao jedini predstavnik Hrvata na ovogodišnjoj smotri nastupio je po prvi puta i HKUPD »Matoš« iz Plavne s folklornom skupinom mlađeg uzrasta. To je ujedno bio i najmanji ansambl smotre – 10 plesača (5 djevojčica i 5 dječaka) i 4 tamburaša. Pokraj vidljivoga truda da što bolje izvedu svoj program, mali su Matoševci svojim osobito lijepim šokačkim ruhom ostavili ugodan dojam publici u dvorani. Njihova voditeljica *Evica Bartulov* mogla je biti zadovoljna i tijekom analize smotre, koju su nakon programa članovi žirija *Dajana Kostić* i *Damir Šipovac* vodili s umjetničkim voditeljima ansambala.

U razgovoru s izbornicima smotre, upravo je Matoševa skupina poslužila kao primjer da se s malim ansamblom od 5 parova plesača i s 4 tambure može lijepo raditi i postići

dobri rezultati. Tako je potvrđena teza vodstva Matoša da skromne resurse i kapacitete udruge treba racionalno koristiti, a sadržaj rada prilagoditi mogućnostima. Uz to, izbornici su bili zadovoljni što je Matoš sve primjedbe s općinske smotre uvažio i otklonio te nastupio sukladno savjetima stručnjaka. Ovo poneki KUD-ovi zanemare, pa izostanu učinci takvih korisnih razgovora.

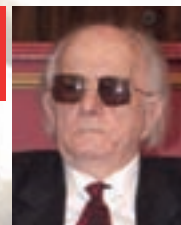
Jedan od zaključaka je da je ovogodišnja zonska smotra u Čelarevu, u odnosu na prethodnu godinu, bolja u kvaliteti, a organizatore i domaćine pohvalili su izbornici. Dan je i poticaj svim kulturno-umjetničkim društvima da ustraju u radu, a kvalitetu i kreativnost unapređuju. Pri tome je važno redovito i ustrajno raditi, jer amaterizam ne podrazumijeva površnost, diletantizam i neodgovornost, već težnju za

stalnim napretkom i usavršavanjem. Predstavljati folklornu baštinu veoma je odgovorna i uzvišena zadaća, a ovakve smotre prigoda su ne samo za druženje i zabavu, nego i za nova iskustva, sagledavanje dometa drugih i upoznavanje folklora različitih etničkih zajednica. Rezultati o plasiranju kulturno-umjetničkih društava na Pokrajinsku smotru očekuju se tijekom idućeg mjeseca.

Zvonimir Pelajić

KRONOLOGIJA od 22. do 28. travnja

22. TRAVNJA 1792.

Pozivom Gradskog vijeća započelo je prikupljanje dragovoljnih priloga za podizanje nove, velike crkve, čija je gradnja od 1785. stalno odlagana. Usporedo je grad pristupio pečenju opeka za buduću crkvu, dok je župnik *Ivan Lukić* prikupio 4000 forinti. Preostali dio novca grad je osigurao zajedno.

22. TRAVNJA 1912.

Rođen je *Ante Jakšić*, plodni pjesnik i prozni pisac, suradnik Klasja naših ravni i drugih književnih časopisa. Školovao se u rodnom mjestu, u Subotici, Travniku i Zagrebu, gdje je diplomirao hrvatski i francuski jezik na Filozofskom fakultetu. Hrvatski jezik i književnost predaje u Travniku, Tuzli, Osijeku, Slavonskom Brodu, Subotici, Karlovcu i Zagrebu. Jakšić je lirski pjesnik, majstor soneta, ali od 1945., s nastupom razdoblja socijalističkog realizma, književna kritika gotovo ne zapaža njegove stihove budući da su prožeti kršćanskim svjetonazorom. Jamačno će njegov zamašan pjesnički i prozni opus dobiti svoje mjesto u hrvatskoj književnosti. Među ostalim je objavio: »Biserni đerdan« (Sombor, 1931.); »U dolini zaborava« (1936.); »Marija« (1937.); »Zov proljeća i mladosti« (1938.); »Pod sapetim krilima« (1941.); »Šana se udaje« (1943.); »Maturant« (1945.); »Elegije« (1954.); »Hod pod zvijezdama« (1955.); »Osamljeni mostovi« (1962.); »Pred vratima tišine« (1963.); »Pjesme o sinu čovječjem« (1965.); »Povratak u djetinjstvo« (1968.); »Pod pješćanim satom« (1975.); »Molitve pod zvijezdama« (1979.); »Prema drugoj obali« (1987.). Umro je 30. studenoga 1987. godine.

23. TRAVNJA 1786.

Rođen je *Grgur Čevapović*, franjevac, doktor teologije, povjesničar, dramski i pisac nabožnih djela, profesor na više učilišta u Podunavlju, gvardijan bačkog franjevačkog samostana, te provincijal u Baču. Autor je drame »Josip, sin patrijarka Jakoba«, s podosta solo i zbornih pjesama. Poticao je stvaranje u duhu narodnog stiha i hrvatske književnosti. Objavio je dvije knjige o djelovanju franjevac provincije Ivana Kapistrana i druga djela. Umro je u Budimu, 21. travnja 1830.

23. TRAVNJA 1987.

Umro je *Balint Vujkov*, pravnik, sudac Okružnog suda u mirovini, kulturni djelatnik, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, esejist, polemičar, dramski pisac, utemeljitelj i urednik više listova, časopisa, kalendara i druge publicistike. Najveći dio života posvetio je sakupljanju hrvatskih narodnih pripovijedaka, njihovoj obradi, tumačenju i publiciranju. Za života mu je objavljeno dvadesetak knjiga, a približno isto toliko i posthumno. Dobitnik je više priznanja, među ostalim i Vukove nagrade. Rođen je 27. svibnja 1912. godine.

24. TRAVNJA 1825.

Svečano je otvorena subotička Škola crtanja koju su pohađali učenici građanske škole, potom šegrti i trgovački pomoćnici iz pojedinih struka. Predavanja u ovoj školi su imala fond od 10 do 12 sati tjedno.

24. TRAVNJA 1932.

Vince Zomborčević diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Pešti. Budući gradski fizikus, glavni liječnik i istaknuti javni djelatnik, iste je godine u prije-

stolnici objavio svoju doktorsku radnju o patološkim derivacijama, pod naslovom: »Modendi methodus derivans«.

24. TRAVNJA 1938.

Rođen je *Marko Vukov*, župnik, pjesnik i publicist. Suradivao je u Subotičkoj Danici, Bačkom klasju, Zvoniku i Žigu. Posthumno mu je tiskana zbirka stihova »Ja, buntovnik bez razloga«, koju je uredio vlč. *Lazar Novaković*.

25. TRAVNJA 1883.

Gradsko vijeće odlučilo je da se *Istvánu Iványiju*, profesoru Više državne gimnazije povjeri pisanje povijesti slobodnog kraljevskog grada Subotice. Već poslije tri godine tiskan je prvi tom ove povjesnice pod naslovom »Szabadka szabad királyi város története, I rész« (»Povijest slobodnog kraljevskog grada Subotice, I. dio«). Drugi tom, ili II. dio, objavljen je šest godina kasnije, 1892. Ovo Iványijevo djelo spada među najpotpunije glade povijesti našega grada i ovoga kraja. Početkom devedesetih godina XX. stoljeća načinjen je njegov reprint.

26. TRAVNJA 1941.

U Subotici je rođen *Petar Šarčević*, pravnik, sveučilišni profesor, diplomat i prvi veleposlanik Republike Hrvatske u SAD (1992.-1996.). Doktorirao je u Mainzu 1973., a u rodnom gradu je odvjetnik do 1977. godine, kada prelazi u Rijeku, gdje je na tamošnjem Pravnom fakultetu isprva docent, zatim redoviti profesor na međunarodnom privatnom pravu, potom dekan Pravnog fakulteta, te rektor Sveučilišta, a predaje i na više inozemnih sveučilišta. U Dubrovniku je osnovao tečaj za međunarodno trgovačko pravo u Međusveučilišnom centru,

gdje je predavač i direktor. Kao znanstvenik P. Šarčević bio je suradnikom najuglednijih svjetskih znanstvenih udruga i akademija. Osim u SAD, gdje kao veleposlanik djeluje u najosjetljivijem razdoblju, od kada je na Hrvatsku izvršena agresija, sve do zaključenja mirovnih sporazuma, također je bio veleposlanik i u Švicarskoj i Lih-tenštajnu.

26. TRAVNJA 1970.

Nakon višemjesečnih žučnih raspri utemeljeno je novo uredništvo subotičkog književnog časopisa »Rukovet«, koje čine: *Bela Duranci*, *Marko Horvacki*, *Petar Kamberović*, *Jakov Kopilović*, *Lazar Merковиć* (glavni i dogovorni urednik), *Milovan Miković*, *Spiridon Mitić*, *Ivan Pančić* i *Marija Šimoković*.

27. TRAVNJA 1749.

U gradskoj upravi, odnosno samoupravi, ustanovljena je funkcija narodnog tribuna (tribunus plebis). Bio je to, ustvari, predsjednik Vanjskog vijeća grada. Dužnost mu je bila da predsjedava sjednicama Zaklete (Izborne) skupštine grada.

27. TRAVNJA 1998.

U povodu 90. obljetnice postojanja i djelovanja Subotičke filharmonije održan je koncert na kojem kao solistica nastupa poznata pijanistica *Rita Kinka*, dok orkestrom ravna maestro *Berislav Skenderović*.

28. TRAVNJA 1989.

U Gradskoj knjižnici održana je autorska večer književnika *Milovana Mikovića*. Gosti večeri bili su književnik, prevoditelj, pijanist i skladatelj *Matija Molcer*, likovna umjetnica *Ana Bukvić* i pijanistica *Marija Basch*. Voditelj večeri bio je *Vojislav Sekelj*.

»Bubašvaba« ide na festival u Apatin

NOVI BEČEJ – Plesna predstava »Bubašvaba« autorice *Lee Jevtić*, a u izvedbi članova HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora plasirala se na Festival nekonvencionalnih kazališnih predstava Vojvodine u Apatinu, nakon nastupa na Zonskoj smotri održanoj u Novom Bečeju. Ista je predstava na zonskoj smotri dobila diplomu za neki drugi element predstave.

Na smotri u Novom Bečeju sudjelovala je predstava »Stipanova princeza« HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozara Miletića. Diplomom za jednu od pet najboljih glumačkih ostvarenja dobio je *Kristijan Kovač* za ulogu Stipana u spomenutoj predstavi, a *Marko Vilić* u ulozi Đure pobrao je najveće simpatije publike, za što je također dobio diplomu.

Izložba Vlaste Delimar u Galeriji dr. Vinka Perčića

SUBOTICA – U petak, 22. travnja, u Galeriji dr. Vinka Perčića u Subotici u 20 sati bit će otvorena izložba hrvatske multimedijalne umjetnice i performerke *Vlaste Delimar*. Izložba traje do 11. svibnja, može se pogledati svaki radni dan od 10-14 sati i od 15-16,30.

Uskrsni koncert u Sonti

SONTA – U slavu najvećeg kršćanskog blagdana, Uskrsa, pjevački zbor i tamburaški sastav KPZH »Šokadija«, te djeca župe Sonta, koju predvodi vjeroučiteljica *Kristina Ralbovska*, priredit će tradicionalni uskrsni koncert. Koncert će biti održan u crkvi sv. Lovre na sam dan Uskrsa (nedjelja, 24. travnja) prije velike mise. Početak koncerta je u 9,30.

Izložba plakata zagrebačkog HNK-a

SUBOTICA – Gradski muzej Subotica i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, organiziraju izložbu »Plakati Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba«, koja će biti otvorena u četvrtak, 28. travnja, u 19 sati u galeriji Gradske suvenirnice u prizemlju Gradske kuće.

Nakon otvorenja izložbe slijedi koncert umjetnika iz Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Nastupaju: *Vesna Baljak* – sopranistica, *Berislav Puškarić* – bas, *Damir Šenk* – klavirska pratnja.

Uskrsni koncert katedralnog zbora »Albe Vidaković«

SUBOTICA – Katedralni zbor »Albe Vidaković« i ove godine organizira uskrsni koncert, 21. po redu, koji će biti održan u četvrtak, 28. travnja. Na koncertu će, pokraj zbora, nastupiti i Subotički tamburaški orkestar, te vokalne solistice *Antonija Piuković* i *Marija Jaramazović*.

Koncert će biti održan u katedrali-bazilici svete terezije Avilske, s početkom u 19 sati. Ulaz je slobodan.

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

PLAVNA – Treći dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u petak i subotu, 29. i 30. travnja, u organizaciji mjesnog HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Manifestacija počinje u petak, 29. travnja, u 9 sati okupljanjem slikara likovne udruge Cro Art iz Subotice i otvorenjem likovne kolonije u Podunavskom lovištu u Plavni. Istoga dana u 19 sati, u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, bit će svečano otvorenje manifestacije u sklopu kojega će se održati koncert »Impresije iz zavičaja – iz glazbenog opusa Josipa Andrića« u organizaciji ZKVH-a.

Drugoga dana manifestacije, 30. travnja, program počinje u 16 sati u holu OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni otvorenjem izložbe radova nastalih na likovnoj koloniji. Potom će dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba održati predavanje »Josip Andrić i Irska«, a ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* govorit će na temu »Antun Gustav Matoš i Bunjevci«. U 18 sati slijedi sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova.

Tereza Kesovija u Somboru i Subotici

SOMBOR/SUBOTICA – Poznata hrvatska pjevačica *Tereza Kesovija* održat će solističke koncerte pod nazivom »Još se srce umorilo nije« u Somboru i Subotici. Somborski koncert će biti održan 4. svibnja u svečanoj dvorani Hrvatskog doma, s početkom u 20 sati. Karte po cijeni od 1200 dinara mogu se rezervirati na telefon 025 26 019.

Idući dan, u četvrtak 5. svibnja, Tereza Kesovija će održati koncert u Subotici u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 20 sati i 30 minuta.

Pokrovitelj koncerata je Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, koji ove programa realizira u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Nova knjiga Ante Sekulića

SUBOTICA – Nakladom Katoličkog instituta za književnost, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« tiskana je knjiga »Prilozi povijesti hrvatske književnosti« *Ante Sekulića*. U ovoj, drugoj po redu knjizi izabranih djela Ante Sekulića obuhvaćeni su sljedeći radovi: »Ulomci iz nepoznate hrvatske kulturne povijesti«, »Novije bibliografije bačkih Hrvata«, »Ivan Krištolovac u ugarskim povijesnim prikazima«, »Vjerovjesnička služba Bartola Kašića i Jurja Muliha među bačkim Hrvatima«, »Hrvatski preporoditelj Pavao Stooš«, »O djelu Ivana Antunovića, Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih«, »Marijan Jaić u Budimu«, »Miroljub Ante Evetović (1862.–1921.), hrvatski pjesnik«, »Značajke Grabovčeva stila u Cvitu razgovora«, »Mate Ujević, hrvatski enciklopedist i leksikograf«, »Pavlinka prosvjetiteljska i uljudbena prošlost tijekom hrvatske narodne povijesti«, »Prinosi profesora Franjevačke gimnazije u Sinju hrvatskoj književnosti i uljudbi«, »Dva zagrebačka kanonika na stolici bačkokačkih nadbiskupa«, »Nagnut nad pjesništvom Vesne Parun«, »Promišljanja o poukama i porukama iz životopisa i djela Ane Gabrijele Šabić«, »Mladen Kljenak, Spomen slovo«, »Dragom Marinu u spomen« i »Osobnost Marka Vukova«.

M. M.

O raznim aspektima života vojvođansk

Godišnjak sadrži radnje i o bunjevačkim i o srijemskim Hrvatima, zatim one koje su više od značaja za bačke Hrvate, kao i one koje mogu biti više interesantne Hrvatima u Srijemu, dok jedan broj radnji uračunava i tematizira Hrvate u Vojvodini kao cjelinu

Drugi broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata upravo se pojavio pred čitateljima. Na 376 stranica Godišnjak donosi 12 znanstvenih i stručnih radnji, koje za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, i to bilo u povijesti, bilo u sadašnjosti, te dvije radnje u kojima se prezentira, opisuje i tumači povijesna građa od značaja za mjesnu povijest ovdašnjih Hrvata. Posebno ističemo činjenicu da se sve radnje, osim jedne, po prvi puta objavljuju u 2. broju Godišnjaka.

Sadržaj Godišnjaka podijeljen je u osam cjelina, pri čemu su kriteriji podjele bili znanstvene discipline. Riječ je o društvenim i humanističkim znanostima koje su od značaja za očuvanje i razvoj nacionalne svijesti i identiteta. Osim, daka-ko, povijesti, ovdje se još računa i na jezikoslovne znanosti, zatim etnologiju, demografiju, sociologiju, kulturologiju, filozofiju i sl.

Pri tomu, uredništvo je svjesno nastojalo radovima ravnomjerno »pokriti« i subetničku raznolikost Hrvata u Vojvodini i teritorijalnu raspodijeljenost, kako bi se izbjegla dominacija pojedinih subetničkih skupina ili teritorijalnih cjelina. U tom smislu, 2. broj Godišnjaka sadrži radnje i o bunjevačkim i o srijemskim Hrvatima, zatim one koje su više od značaja za bačke Hrvate, kao i one koje mogu biti više interesantne Hrvatima u Srijemu, dok jedan broj radnji uračunava i tematizira Hrvate u Vojvodini kao cjelinu, to jest kao relativno

samostalni socijalno-kulturni fenomen.

POVIJESNE ZNANOSTI

Najviše radnji – četiri – objavljeno je u prvome odjeljku »Povijesne znanosti – prostor, procesi, događaji«, koju otvara članak mr. sc. *Dominika Demana* »Jakov Markijski u srednjovjekovnoj Ugarskoj« (str. 9-31). Slijede zatim radnje dr. sc. *Roberta Skenderovića* »Podrijetlo Bunjevaca i migracije iz Hercegovine u Podunavlje tijekom XVII. stoljeća – nove interpretacije povijesnih izvora« (str. 33-45) i prof. *Ankice Landeke* »Knjižnica isusovačke misije

iz Petrovaradina« (str. 47-63) te posljednja povijesna radnja dr. sc. *Slavena Bačića* »Nacionalno-integracijski procesi Bunjevaca u Bačkoj i ugarskom Podunavlju« (str. 65-76). Pri tomu, raspored radnji je sačinjen tako da prate povijesno vrijeme o kojima se piše: u prvoj se tematiziraju prilike u prvoj polovici XV. stoljeća, posljednja seže i do u suvremenost.

U drugoj cjelini – »Jezikoslovlje« – objavljena je samo jedna radnja, po temi vjerojatno najaktualnija, i to dr. sc. *Petra Vukovića* »Kako skrbiti za hrvatski jezik u Vojvodini?« (str. 79-103), a u trećoj cjelini – »Etnologija«, pak, dvije: dr.

sc. *Milane Černelić* »Velika familija Dulić na Đurđinu« (str. 107-139) i dr. sc. *Jasne Čapo Žmegač* »Dvadeset godina poslije – preseljeni Srijemci stvaraju dom u Hrvatskoj« (str. 141-154). U četvrtom odjeljku »Sociologija, demografija, kulturologija« Godišnjaka objavljene su tri radnje. Prva je prof. *Maria Bare* »Sudjelovanje Hrvata u saveznoj kolonizaciji Vojvodine 1945.-1948.« (str. 157-187), zatim prof. *Drage Župarić-Iljić* »Percepcija prekogranične suradnje s Republikom Hrvatskom među nacionalnomanjinskim organizacijama Hrvata u Srbiji« (str. 189-208) te prof. *Katarine Čeliković* »Kulturna scena Hrvata u Vojvodini – osnovni podaci o institucijama i vrsti kulturnih praksa« (str. 209-222).

FILOZOFIJA, BIBLIOGRAFIJE, PRIKAZI KNJIGA

Peta – »Filozofija i povijest filozofije«, i šesta cjelina – »Bibliografije« sadrže po jednu radnju: dr. sc. *Franjo Emanuel Hoško* piše na temu »Filozofsko učilište u Baji u XVIII. stoljeću (1725.-1783.)« (str. 225-250), a prof. *Tomislav Žigmanov* i prof. *Mario Bara* zajednički potpisuju radnju »Prinosi za bibliografiju radova o vojvođanskim Hrvatima od 1990. do 2008. – članci i radnje u časopisima, zbornicima i godišnjacima« (str. 253-280). U sedmom dijelu – »Povijesna građa«, u Godišnjaku su objavljene dvije radnje s, kako je rečeno, povijesnom građom od značaja za mjesnu hrvatsku povijest: prof. *Stevan Mačković* autor je »Kataloga analitičkog inventara odjeljenja Senata, Veliki bilježnik za

JSKIH HRVATA

jskih Hrvata

godine 1919. i 1920. Grada Subotice» (str. 283-322), a prof. *Đuro Rajković* priredio je »Prepisku Stanislava Prepreka s Albom Vidakovićem« (str. 323-340), dva, vjerojatno, najznačajnija hrvatska skladatelja iz Vojvodine u XX. stoljeću.

Na koncu, Godišnjak u osmoj cjelini »Prikazi knjiga« (str. 343-367) donosi i recenzije i prikaze svih publicističkih i znanstvenih djela o Hrvatima u Vojvodini, objavljenih tijekom 2009. godine. Time smo svjesno htjeli napraviti kratki vodič o vrstama, naravima i sadržajima knjiga objavljenih u godini prije izlaska Godišnjaka, koje za glavnu temu imaju Hrvate u Vojvodini. Ovakvu praksu, inače, kanimo nastaviti i dalje.

Riječ je, naime, o osam naslova, od kojih je čak sedam objavljeno u Vojvodini, što je pokazatelj rasta naklade djela znanstvenih i publicističkih sadržaja.

Knjigu dr. sc. *Sanje Vulić* »Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj« prikazala je dr. sc. *Jasna Melvinger*; »Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, sv. IX. (H)«, ur. *Slaven Bačić*, glavni urednik Hrvatske enciklopedije dr. sc. *Slaven Ravlić*; zbornik »Serbo-Croat Relations: Political Cooperation and National Minorities - Hrvatsko-srpski odnosi: politička saradnja i nacionalne manjine«, ur. *Darko Gavrilović*, djelo *Tomislav Žigmanov*; djelo *Ilije Žarkovića* »Zaboravljeni rječnik - govor golubinačkog kraja« dr. sc. *Petar Vuković*; knjigu *Josipa Temunovića* »Bilježnica za povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« prof. *Mario Bara*; monografiju *Maria*

Bare i Tomislava Žigmanova »Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti - osnovne činjenice« prof. *Ivana Andrić Penava*; i na koncu knjigu *Nace Zelića* »Publikacije bačkih Hrvata - popis izdanja od 1901. do 2007.« prikazala je prof. *Katarina Čeliković*.

POŽELJNA AUTORSKA REPREZENTACIJA

Autorski, pak, promatrano, tekstove u 2. broju Godišnjaka potpisuje ukupno 17 osoba iz Vojvodine i Hrvatske, od kojih jedan broj pripada skupini najeminentnijih znanstvenika koji pišu o vojvođanskim Hrvatima (npr. *Franjo Emanuel Hoško*, *Jasna Čapo Žmegač* i *Milana Černelić*), a jedan značajan broj čine respektabilni autori mlađe generacije (*Petar Vuković*, *Mario Bara*, *Dominik Deman*, *Drago Župarić-Iljić*). Na taj način, čini se, dobili smo i više nego poželjnu autorsku repre-

zentaciju znanstvenika.

Objavljeni sadržaj 2. broja Godišnjaka i ovakav uređivački koncept posljedica je planskog djelovanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u području znanosti. Ono je od početka uračunavalo okupljanje oko programskih aktivnosti Zavoda predstavnika znanstvene elite, koji su do sada u svojem znanstvenom i/ili istraživačkom radu već očitovali interes za pitanja Hrvata u Vojvodini, zatim njihovo uključivanje u planski pristup novim istraživanjima povijesti i sadašnjosti Hrvata u Vojvodini te postupno radno povezivanje u realizaciji znanstvenih istraživanja. Na taj način, vjerujemo, u prostoru kulturnih praksi vojvođanskih Hrvata područje znanosti postaje ne samo vidljivije nego dobiva vlastitu čvršću profilaciju.

Tomislav Žigmanov,
urednik Godišnjaka

NOVI DVOBROJ ČASOPISA MATICE HRVATSKE ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I KULTURU

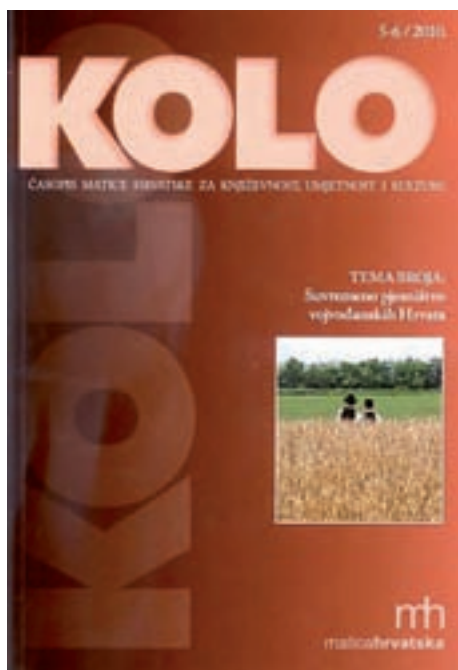
Suvremeno pjesništvo vojvođanskih Hrvata u »Kolu«

Nedavno je u Zagrebu objavljen dvobroj 5-6 za 2010. godinu časopisa središnjice Matice hrvatske za književnost, umjetnost i kulturu, u kojemu je tema broja posvećena suvremenom pjesništvu vojvođanskih Hrvata. Glavni temat je objavljena od stranice 73 do 127, a izbor, kratki predgovor i prateće bio-bibliografske jedinice sačinio je književnik i publicist, te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

U izboru je zastupljeno 20 hrvatskih pjesnika iz Vojvodine sa 73 pjesme, a pjesnici su sa svojim pjesmama poredani kronolojskim redoslijedom – od najstarijega do najmlađeg: *Fides Vidaković*, *Lazar Meriković*, *Tomislav Ketig*, *Matija Molzer*, *Josip Temunović*, *Marko Vukov*, *Petko Vojnić Purčar*, *Jasna Melvinger*, *Branko Jegić*, *Vojislav Sekelj*, *Milovan Miković*, *Ilija Žarković*, *Lazar Franciškić*, *Marko Kljajić*, *Josip Dumendžić*, *Mirko Kopunović*, *Ante Vukov*, *Zvonko Sarić*, *Blaženka Rudić* i *Tomislav Žigmanov*.

Pojašnjavajući u predgovoru svoj pristup, autor izbora je istaknuo kako ponu-

đen izbor suvremenoga hrvatskog pjesništva u Vojvodini donosi antologiji sumjeren pregled njihova pjesništva u posljednjih dvadesetak godina, te naveo razloge opredjeljenja za ovakav pristup.

»Prvi je pregled književnosti vanjski – od 1990. godine Hrvati u Vojvodini, a onda i njihova kultura, nalaze se u posve novoj povijesnoj situaciji: raspadom bivše Jugoslavije oni postaju manjinom i počinju graditi vlastitu identitetsku infrastrukturu, koja se odnosi i na njihovu kulturu, gdje pripada i književnost. Drugi je strogo unutarnjoknjiževni – posljednjih dvadesetak godina hrvatsko pjesništvo u Vojvodini postalo je ne samo prepoznatljivo samostalno, već je uspjelo izgraditi vlastiti, koliko-toliko, estetski normativni okvir te utvrditi glavne umjetničke tendencije, što je onda i nama poslužio kao 'meritum' za narav i vrstu ovdje odabranih pjesama. Osim posljednje navedenoga, dodatni je kriterij za uvrštenje pjesama u ovaj izbor bio i taj da je autor imao u navedenom vremenskom razdoblju samostalno objavljenu knjigu pjesama na hrvatskom jeziku te da živi i radi u Vojvodini, što ne znači da je ovdje zastupljen svaki autor s objavljenom zbirkom pjesama. Naravno, kao i svaki drugi, ni ovaj nije mogao ne biti subjektivno obilježen«, naveo je *Tomislav Žigmanov*.

D. B. P.

MEĐUNARODNI DJEČJI FESTIVAL, GRADSKA KNJIŽNICA »JURAJ ŠIŽGORIĆ« I GRAD ŠIBENIK RASPISUJU

Likovni natječaj za učenike osnovnih škola na temu »Ruho naših starih«

Natječaj je raspisan ususret 51. Međunarodnom dječjem festivalu, najstarijoj multimedijalnoj kulturnoj manifestaciji takve vrste u svijetu. Konceptija i humanitarni ciljevi Festivala imaju punu podršku UNICEF-a i UNESCO-a i stalno pokroviteljstvo Predsjednika Republike Hrvatske. Festival je član međunarodnih udruga ASSITEJ i UNIMA. Posebna vrijednost je njegov likovni program, kako onaj nastao u dječjim radionicama u živopisnim prostorima srednjovjekovne gradske jezgre, tako i onaj što ga djeci daruju veliki hrvatski i svjetski umjetnici.

Dječji likovni natječaji važan su dio festivalskog programa pa se u posljednjih petnaestak godina upravo uradci prispjeli na te natječaje koriste za oblikovanje festivalskog plakata. I na taj način naš festival promiče dječji likovni izričaj.

Tema ovogodišnjeg likovnog natjecaja je RUHO NAŠIH STARIH, narodna nošnja zavičaja. Kao tradicionalna odjeća, nošnja je dio baštine svakog naroda. S obzirom na njezine značajke, obvezni dijelovi hrvatskog tradicijskog ruha su košulja, suknja ili haljina, pregača, obuća i marama za žene, odnosno košulja, hlače, prsluk i obuća za muškarce.

Želimo ovim natječajem potaknuti djecu na istraživanje i pronalaženje bogatstva likovnih elemenata naše prebogat etnografske baštine, ali i na istraživanje bogatstva i šarolikosti plesnih stilova. Naime, ovaj će natječaj predstaviti jednu od perspektiva likovne kulture: osvješćivanje značenja etnografske baštine, potrebe za njezinim upoznavanjem, zaštitom i čuvanjem. Učitelji razredne nastave, likovne kulture, hrvatskog jezika i književnosti, TZK i drugi mogu – samostalno ili u korelaciji nekoliko nastavnih sadržaja, na redovitom satu, u likovnoj grupi ili u programu školske zadruge – obraditi ove sadržaje na način koji preporuča HNOS.

UPUTE ZA UČENIKE I UČITELJE OSNOVNIH ŠKOLA

Zadatak je naslikati mušku i žensku narodnu nošnju zavičaja na način da se u nju odjene silueta, opisnom crtom označen lik djeteta (dječaka i djevojčice), i postavi u plesni položaj karakterističan upravo za vaš zavičaj, primjerice: kolo kao najčešći oblik plesa, tanac, balun, lindo, moreška... Preporučujemo da se ovaj likovni zadatak oblikuje slikanjem akrilnim bojama ili temperom na pamučnom platnu visine 160 cm ili više, ovisno o visini djece koja će biti opertana. Pozadina neka ostane bijela. Jedna škola može sudjelovati s jednim ili više parova, ovisno o želji i vrsti plesa. Na ovom likovnom primjeru prikazan je par u šibenskoj narodnoj nošnji, dječak i djevojčica, koji se drže za ruke i mogu biti dio kola, plesa koji je karakterističan za ovaj kraj.

Na poleđini likovnog rada koje dostavljate na natječaj obvezni su sljedeći podaci, koje ćete naći na naljepnici (ako ste u mogućnosti, priložite naljepnicu na CD-u):

»NALJEPNICA« ZA LIKOVNI RAD UČENIKA/UČENICE OSNOVNE ŠKOLE

Naziv osnovne teme natječaja - RUHO NAŠIH STARIH

Ime i prezime, spol (m/f), razred, godine/ dob

Škola, mjesto, adresa

Motiv (naziv likovnog rada)

Nastavna tema iz

PiP-a za LK

Likovna tehnika

Korelacija

Ime i prezime učitelja/učiteljice mentora

Nadnevak

Radove pošaljite najkasnije **do 15. svibnja 2011.** na adresu:

Šibensko kazalište

Međunarodni dječji festival (za likovni natječaj)

Ulica kralja Zvonimira 1

22000 Šibenik

tel.fax. 022 213 123

ili na

Gradska knjižnica »Juraj Šižgorić« Šibenik

Centar za vizualnu kulturu (za likovni natječaj)

Poljana 6

22000 Šibenik

Radovi trebaju biti zaštićeni i ne smiju biti savijeni u tubu.

Izbor uradaka

Prispjele uratke prosuđivat će i vrednovati stručno povjerenstvo. Povjerenstvo će prosuđivati originalnost, izražajnost i razinu tehničke izvedbe radova prema osjetilnim, spoznajnim i stvaralačkim mogućnostima djece određene dobi.

Radovi će biti izloženi na Međunarodnom dječjem festivalu kao jedan od tri glavna likovna događaja na Festivalu. Radovi se ne vraćaju!

Kontakt osoba:

Zdenka Bilušić, voditeljica Centra za vizualnu kulturu Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« Šibenik

tel.: 022/201 299

gsm.: 098 603 421; 091 602 61 40, e-mail: zbilusic@knjiznica-sibenik.hr

V.d. ravnateljica Međunarodnog dječjeg festivala:
Jasenka Ramljak

ČLANOVI SEKCIJE »DELIRIO« U SOMBORU PRIKAZALI ŠTO ZNAJU I UMIJU

Moderni plesovi za mladu publiku

Sekcija mladih »Delirio«, koja djeluje pri Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu »Vladimir Nazor« u Somboru, prikazala je prošloga petka u Hrvatskom domu što su sve u pola godine djelovanja njeni članovi naučili, što znaju i umiju. Ipak, na ovom su koncertu prikazali tek dio onoga što njeguju i na čemu rade. Bili su to prije svega moderni plesovi, uz isto tako modernu glazbu i pjevačku pratnju. Brojna publika, koju su većinom činili mladi, odlično je prihvatila ono što su im njihovi vršnjaci priredili, te su svaku točku ispratili ovacijama.

Ova vrlo zanimljiva sekcija, koju vodi *Lea Jevtić*, privukla je lijep broj mladih koji žele nešto više naučiti i djelovati na polju drame, filma, plesa i pje-

sme. Nedavno su snimili i prvi igrani film »Nebeska zaštita« pod redateljskom palicom *Petra Goretića* i *Lee Jevtić*. Glavne uloge pripale su *Milošu Jevtiću*, *Pedragu Aliloviću* i *Aleksandru Stepanoviću*. Publika je na ovom

koncertu vidjela tek trailer ovog filma koji obećava. Voditelji su ukratko opisali i radnju filma. Kirurg, osjećajući krivnju zbog smrti pacijenta za operacijskim stolom, očajan odlučuje se ubiti, ali u tom momentu dolazi do

interesantnog susreta koji mijenja sve... Uskoro će mladi i oni koji se tako osjećaju na bijelom platnu moći pogledati i ovu priču, još jedno djelo neumornih Deliriovac.

Z. G.

MANIFESTACIJOM »PREPREKOVO PROLJEĆE« U NOVOM SADU OBILJEŽENO 111 GODINA OD ROĐENJA POZNATOG SKLADATELJA, KNJIŽEVNIKA I ORGULJAŠA STANISLAVA PREPREKA

Velikanu u čast

HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada i ove je godine organiziralo manifestaciju pod nazivom »Preprekovo proljeće« u čast poznatog skladatelja, književnika i orguljaša *Stanislava Prepreka*, čije ime nosi. Svečanost je održana u subotu, 15. travnja.

Poslije uvodnih riječi predsjednika društva *Marijana Sabljaka* o Stanislavu Prepreku govorio je njegov autorski nasljednik *Duro Rajković*. Za ovu prigodu profesor Rajković govorio je o Preprekovom stvaralaštvu na njemačkom jeziku. Ukazujući na činjenicu da je Preprek savršeno govorio njemački jezik te da je napisao 17 pjesama na tom jeziku, Rajković je naglasio kako je ovaj nadnaravni umjetnik imao veliku lepezu duhovnog obzorja pa se s njim ne može usporediti niti jedan vojvođanski skladatelj.

O učenju njemačkog jezika pisao je i Preprek, govoreći kako je, kada je želio reći nešto suptilno i apstraktno, on pisao na njemačkom jeziku. Također, Preprek je govorio kako čovjek ne treba biti zatvoren u uskim nacionalnim okvirima nego se treba smatrati građaninom svijeta. Profesor Rajković je, koristeći kako on kaže čistu subjektivnu liriku pri odabiru, pročitao četiri pjesme Stanislava Prepreka: »Buđenje«, »Vatreni oblaci«, »Istraživanje

dubine« i »Smireno promatranje«.

Članovi društva *Jelisaveta Buljovčić-Vučetić*, *Bosiljko Kostić*, *Mladen Franjo Nikšić* i *Marijan Šimić* govorili su svoje pjesme, a pjesme *Miroslava Cakića*, *Branke Dačević* i *Marijana Piljića* recitali su *Ana Marija*, *Anita Klinac* i *Marijan Sabljak*.

Gošće manifestacije *Marija Lovrić* i *Mila Markov-Španović* predstavile su se publici svojim

pjesmama.

Zatvarajući manifestaciju *Marijan Sabljak* je pročitao Preprekovu pjesmu »More« iz zbirke »Pred tminama«. Osim u lijepim pjesmama, koje članovi društva uz puno ljubavi, emocija i snage pišu i koje su objavljene u zbirkama koje društvo izdaje svake godine, nazočni su mogli uživati i u izložbi djela *Mande Jakšić*, *Mladena Franje Nikšića* i *Bosiljka Kostića*.

Ankica Jukić-Mandić

ŠESTA KORIZMENA DUHOVNA VEČER U SOMBORU

Isusovo kraljevstvo – nada za sve

Predavač na posljednjoj, šestoj korizmenoj duhovnoj večeri u Somboru bio je o. *Dario Tokić* iz samostana Majke Božje Remetske. Njemu je pripao šesti članak Apostolskog vjerovanja: »Isus uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega«.

Otac Dario na početku predavanja napominje kako već u Starom zavjetu imamo likove koji kao arhetip, odnosno prototip, navješćuju ono što će se dogoditi s Isusom. Jedan od tih likova je Henok. Za njega kažu da je hodio s Bogom, a potom je iščezao – nema mu groba. To je jedna vrsta nagrade za njegovo življenje. I Isusovo uzašašće možemo shvatiti kao nagradu za ono što je činio. Isus želi da svi budemo u slavi Očevoj, a njegovo uzdignuće predstavlja i mogućnost zagovora za nas.

Otac Tokić napominje kako nije svako trpljenje križ, jer trpljenje je samo po sebi prokletstvo, što je ljudima teško prihvatiti. Pa i Isus, koji je bio voljan prihvatiti križ, imao je tako velike muke da se čak počeo i krvlju znojiti, ali trpljenje koje se nosi iz ljubavi je spasonosno i ono doista postaje križ.

Drugi lik u Starome zavjetu koji je uznesen na nebo je prorok Ilija. Njegovo uznesenje na nebo predstavlja prigodu da se povjeri nastavak poslanja svojem nasljedniku, najvjernijem učeniku Elizeju. Njemu Ilija ostavlja svoj plašt, što je znak da Elizej preuzima njegovo poslanje.

Još jedna najava u Starome zavjetu vezana uz uzašašće, a koja svoje ostvarenje pokazuje u Isusu Kristu je Psalm 110 koji

na samom početku kaže: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu: 'Sjedi mi zdesna dok ne porazim dušmane tvoje za podnožje tvojim nogama'«.«

Mesija je po uzašašću bio inauguriran kao vladar svega stvorenoga i obećao učenicima da će s njima ostati do konca svijeta, što je nada za sve nas. Učenici nisu mogli odmah shvatiti Isusovo uskrsnuće, stoga im se on 40 dana nakon uskrsnuća pokazivao i objavljuvao, što je ključ za razumijevanje. Isusa učenici prepoznaju kao čovjeka, a njegovo čovječstvo je zastrto svetim znakom kruha.

Pojam – »Sjesti o desna Bogu« zapravo govori o tome da je započelo Isusovo kraljevstvo i da ono nikada neće propasti. Ako smo na Božjoj strani, na strani smo onoga koji će na koncu sigurno pobjediti.

Otac Dario zaključuje: »Isus se zauzima za nas i to je ono zbog čega je sjeo zdesna Bogu«.

Mnogobrojni vjernici koji su svakoga ponedjeljka dolazili u dvoranu Kuće pomirenja s Bogom Humanitarne udruge Nijemaca St. Gerhard u Somboru, pokazali su veliku zainteresiranost za ovakva duhovna predavanja u želji nadgradnje svoje osobne duhovnosti. Duhovni centar Oca Gerarda i ovoga je puta dokazao odličnu organiziranost, zahvaljujući prije svega voditelju centra o. *Zlatku Žuveli*, koji je bio izvrstan vodič kroz ove duhovne tribine. Ne smije se zaboraviti niti *Nikoleta Malenić*, koja je sve večeri ponedjeljkom ukrasila i uljepšala prigodnom duhovnom glazbom na violini. Razmatranje Apostolskog vjerovanja nastavlja se i sljedeće godine, a vjernici Sombora zadovoljni su i zahvalni karmelićanima što su ih i kroz ovo korizmeno vrijeme vodili i produhovili.

Z. Gorjanac

Predavač na VI. korizmenoj duhovnoj večeri je bio o. Dario Tokić

STO GODINA CRKVE U ŽEDNIKU

Trodnevno slavlje započinje na Markovo

Crkva sv. Marka u Starom Žedniku ove godine slavi veliku obljetnicu – 100 godina postojanja. U ponedjeljak, 25. travnja, na Markovo, u 18 sati bit će svečana biskupska misa. Predvodi

je biskup subotički mons. *Ivan Penzes* uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije. Obilježavanje obljetnice nastavlja se sutradan u 18 sati svetom misom za pokojne župnike i dobročinitelje, iza koje slijedi svečana akademija i promocija knjige dr. *Ante Sekulića* »Selo na raskršću putova«. Sudionici promocije su, uz autora, i dr. *Andrija Kopilović* i mr. *Andrija Anišić*. Nastupa zbor Collegium Musicum Catholicum.

Trećeg dana, 27. travnja, u 19 sati je sv. misa za blagoslov mladih i djece.

ŠKOLA ANIMATORA U SONTI

Trodnevni susret u župnom domu

Uokviru V. škole animatora 2010./11. godine, u oratoriju »Don Bosco« župnoga doma u Sonti bit će održan trodnevni susret vjeroučenika i animatora. Okupljanje u prostorijama župnoga doma predviđeno je za utorak, 26. travnja, od 17 sati, za srijedu su predviđena predavanja i tematske radionice, a u 18 sati svečanu svetom misu predvodit će beogradski nadbiskup i metropolit msgr. *Stanislav Hočevar*. Susret završava u četvrtak, 28. travnja, svečanom svetom misom i ceremonijom rastanka.

I. A.

OTAJSTVO VELIKOG PETKA

Najglasnija šutnja

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Veliki petak je. Na cijelom planetu kršćani zajedno slave otajstvo svoga spasenja. Zajedno i Istok i Zapad, zajedno svi obredi i denominacije. Na ovaj ili onaj način, zastaju pred zajedničkim znakom kršćanstva – pred križem. Danas je u središtu našega štovanja i razmišljanja križ. Događaj koji nema premca u povijesti. Pred nama se odvija, od ranoga jutra, jedno sjećanje koje je dramatično, potresno i zaprepašujuće. Ranjenom čovječanstvu došao je Bog u pomoć.

Naime, trebamo stalno u svojoj svijesti ponavljati najjaču antropološku istinu čovjeka: Čovjek je biće koje je stvoreno u vremenu, ali je stvoreno za vječnost. Koji je stvoren u slobodi i za slobodu. Koji je stvoren za blaženstvo i biti gospodarom ovoga svijeta. No, ta okolnost da je sam Bog u njega udahnuo svoj Duh, darovao mu svoju slobodu, čovjeka je dovela do ruba propasti. Ne Božja volja, nego čovjekova božanska sloboda. Odlučio se reći Bogu: Ne! Jasno, ta odluka je imala i svoju posljedicu: Smrt. Kada je nastala »puni na vremena«, Bog je učinio svetu razmjenu. Da nas vrati božanskom dostojanstvu našeg postojanja, postao je čovjekom. Ono u čemu nas je stvorio, sam je preuzeo. Tako smo pozvani na drugo – novo stvaranje – i novo opredjeljenje. Izazov i ponuda našoj slobodi: ponovno birati i ponovno se odlučivati.

ČUDESNI IZAZOV

Na Veliki petak, u ranu zoru, razmišljamo o tom čudesnom izazovu i »novom odlučivanju«. Kakve li tragedije! Umjesto da čovjek primi Božju ponudu, on drugi puta u povijesti izgovara svoj veliki: Ne! Montira se lažni sud, po Mojsijevom zakonu. Naime, svjedoci se u svojim iskazima ne slažu. Po Mojsiju, to svjedočanstvo ne vrijedi. Odvođe ga okupatoru, *Ponciju Pilatu*, da on presudi. I on je karikatura suda, ali barem pere ruke »od tog Pravednika«. Vođen je i *Herodu*. Međutim, on šuti. Došao je čas kada bi Bogočovjek Isus Krist trebao i imao pravo izgovoriti svoj sud nad palim čovječanstvom. Taj bi sud bio i istinit i validan. On šuti. Začuduje nas to ponašanje. Njemu se čudio i Herod. Čudi se svatko. Kao da Isus nije iskoristio svoj čas. Imao je pravo, pozvan je bio da izrekne sud nad nepravdom, laži i zlom. On šuti.

Konačno je osuđen, i to na najtežu smrt. Puno bola i poniženja. Smrt na križu. Stablo srama postaje za njega čudna putanja poruke.

Što je s križa poru-

čio, obvezuje. Ako je

Bog tako ljubio nas,

i mi smo dužni ljubiti

jedan drugoga. Stoga

je duboko povezano

otajstvo Velikoga

petka i Uskrsa.

Stiže na stratište praćen dvojicom razbojnika. Ubroyen bi među razbojnike, a njegov život zamijenjen život, isto tako razbojnika Barabe. Znamo da čovjek razapet na križ, kao što je Isusov, jezivo visi i muči se. Umire teško. U tom stanju obješenosti, ne može govoriti. Najveće čudo križa je upravo činjenica da je s njega Isus progovorio. Čudo je koje nam često izmiče iz razmišljanja, da je uopće smogao snage govoriti, a još više što nam je govorio. Sjetimo se. Nadzemaljskim naporom i Božjim čudom je rekao: Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine. Umjesto da optužuje, on opravdava. Čudne li Božje logike. Ali nam je u tome dao snažnu poruku. Ljudsko društvo se ne spašava osudom, nego opraštanjem! Desnom razbojniku je poručio: Još danas ćeš biti sa mnom u raju! Ovo nije puko obećanje. Ovo je otvaranje raja. Vjeruješ li to? Samo vjerom kojom se taj jadni čovjek obratio Kristu se ulazi u raj. Molio je: Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? Ponovno, poruka »nade protiv svake nade«, kojom se predaje Bogu i onda kada se čini da je On odsutan. Snažna poruka nama – molitva. Konačno, riječ: Svršeno je i Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj progovara o pravoj putanji smisla života: Vršiti volju Božju.

SPASENJE

Danas, na Veliki petak, bilo bi poželjno da se vjernik, a možda i nevjernik, zagleda u to čudno drvo, u križ. Na tom križu nas je Bog najviše ljubio. Spasio nas tako što nije htio sebe braniti, nego je dopustio da ga još više optužimo i time na njegova nevina ramena natovarimo sav grijeh svijeta. Ta čudesna šutnja na sudu do križa je spasenjski znak: Evo Jaganjac Božji koji oduzima grijehe svijeta. Da je progovorio do križa, imao bi pravo, ali bi mi bili izgubljeni. Ovako je čin spasenja potvrdio šutnjom i predanjem. Međutim, što je s križa poručio, obvezuje. Ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedan drugoga. Stoga je duboko povezano otajstvo Velikoga petka i Uskrsa. Nema Uskrsa bez Velikoga petka. Tako je to bilo prvi puta. No, tako je to i sada. Ako ne usvojimo logiku šutnje, govora s križa s kojega opraštamo, mirimo se, i konačno, vršimo volju Božju, nema Uskrsa. Barem ne za nas. Stoga želim svima vama da uistinu doživite otajstvo Velikoga petka, ne kao spominjanje, nego kao događanje i to u svojoj duši, da bismo mogli reći zajedno: Uskrsnuo sam!

Kako nam se približava Uskrs, možda će vam dobro doći neki novi neobični recepti i ideje za vaš blagdanski stol. Okušajte se u nečemu novom!

TORTA DI PASQUETA – TALIJANSKA USKRŠNJA TORTA

Potrebni sastojci:

Tijesto:

1 kg brašna
200 ml mlijeka
200 ml vode
100 ml ulja

malo kvasca, manje nego za dizana tijesta

Nadjev:

500 gr špinata (može i smrznuti sitno sjeckan)

250 gr sira ricotta ili neki manje masni sir

2 jaja

1 čaša kukuruznog griza

malo soli

komadić maslaca

6 tvrdo kuhanih jaja

Priprema:

Kvasac pomiješati s vodom i toplim mlijekom i kad nabrekne zamjestiti s brašnom. Ostaviti da se tijesto digne.

Razmjesiti i podijeliti tijesto na 10 loptica veličine malo većeg jajeta i 2 malo veće loptice veličine jedne pesnice. Namazati okrugli kalup kao za tortu (veličina oko 28 cm).

Razvaljati veću lopticu širine kalupa, ali da krajevi padaju preko tepsije (kalupa).

Zatim što tanje razvaljati 5 kora veličine samo dna kalupa. Redati mažući svaku s malo maslaca jednu na drugu.

Nadjev:

Na malo maslaca popržiti špinat, pa dodati sir, 2 umućena jaja i jednu čašu kukuruznog griza. Nadjev istresti na naribane kore, 6 kuhanih jaja utisnuti okolo. Složiti preko preostalih 5 razvaljanih kora pomašćenih maslacom i na kraju prebaciti ivicu donjeg dijela tijesta. Od druge, veće loptice napraviti pletenicu - 2 dugačke trake uvrnuti jednu oko druge da se dobije izgled pletenice. Staviti je okolo i namazati jajetom za sjaj. Obvezno napraviti rupicu u sredini da izlazi para, a i još na nekoliko mjesta.

Peći na 200 Celzijevih stupnjeva desetak minuta i još 35-40 na 180 stupnjeva. Ostaviti da se prohladi pa onda rezati.

USKRSNA JAJA PUNJENA HRENOM

Potrebni sastojci:

4 jaja

2 žlice hrena

60 gr svježeg kravljeg sira

sol, papar

2 žličice narezanog vlasca

Priprema:

Jaja kuhajte u blago posoljenoj, kipućoj vodi 10 minuta. Tvrdo kuhana jaja ogulite, prerežite po dužini i izvadite žumanjke. Žumanjke, hren, sol i papar miješajte tako dugo dok ne dobijete homogenu smjesu. Na kraju umiješajte 1 žličicu vlasca. Polovice jaja napunite smjesom i pospite preostalim vlascom.

Poslužite uz pršut!

USKRSNA PLETENICA - NJEMAČKA

Potrebni sastojci:

500 gr brašna

2 žlice tople vode

30 gr svježeg kvasca

100 gr svjetlih grožđica ili brusnica

1,5 dl ruma

60 gr šećera

100 gr quark sira

0,5 – 1 dl toplog mlijeka

1 jaje

na vrh žličice safrana

prstohvat soli

100 gr omekšalog maslaca

Premaz i posip odozgo:

2 žlice vode

1 žumanjak

oko 40 gr zrnastog krupnog šećera

Priprema:

Prije svega kuhinja neka bude topla, koliko je to moguće. Svi sastojci neka budu sobne temperature, osim mlijeka i vode za kvasac - to mora biti toplo. Grožđice namočiti u rum i pustiti da se namaču, rum ne ide u tijesto, samo grožđice.

Brašno prosijati, napraviti malu udubinu u koju dodamo prethodno sjedinjen kvasac i vodu. Posuti kvasac s malo brašna. U drugoj posudi sjediniti dobro šećer, jaje, quark sir, sol, pola decilitra mlijeka. Kasnije, ako bude trebalo, dodati još pola decilitra. Sve zavisi od brašna i safrana u prahu. To sve pretrijesti u zdjelu s brašnom i kada se sjedini dodati omekšali maslac i ocijeđene grožđice. Dobro zamijesiti tijesto, ako se tijesto ne lijepi a dosta je mekano - gotovo je. Možda će vam biti potrebno malo mlijeka, to ćete vidjeti. Kao što sam napisala sve zavisi od brašna, tijekom mješanja.

Pustiti na toplom da se tijesto udvostruči, za to treba oko sat i pol.

Kada se tijesto diglo, premjesiti ga, napraviti strucu i podijeliti u 3 jednake trake, pa isplesti pletenicu. Staviti na papir za pečenje pa premazati cijelu pletenicu mješavinom žumanjaka i vode, posuti odozgo obilato zrnastim šećerom.

Ostaviti opet na toplom 20 minuta. Zatim peći u ugrijanoj pećnici na 180 stupnjeva oko 30-35 minuta, to jest dok ne dobije zlatno smeđu boju.

Malo ohladiti, pa uživati.

Dobar tek!

U SUSRET NAJVEĆEM KRŠĆANSKOM BLAGDANU

Uskrs u svijetu

U Irskoj se na Uskrs zakopavaju haringe, u Švicarskoj se ljudi gađaju pisanicama, a u Poljskoj se polijevaju vodom

Uskrs se svugdje uglavnom proslavlja uz svečanu trpezu i šarene pisanice, ali ima i zanimljivih, a ponekad i bizarnih običaja. Uz Uskrs se vežu razni simboli i običaji. Tijekom vremena neki su se simboli i običaji održali, i to čak iz vremena predkršćanstva. Vjernici širom svijeta njeguju vlastite običaje, kombinirane s narodnim vjerovanjima koja se razlikuju od zemlje do zemlje.

ZEČIĆI, PILIĆI, GRANČICE I UKRASI

Na Uskrs ljudi već stoljećima sudjeluju u procesijama, odlaze na misu i okupljaju se oko svečanog stola i blaguju najfinija jela. Na radost djece, ali i odraslih, Uskrs se proslavlja šarenim pisanicama, dekorativnim čokoladnim i ostalim zečićima, pilićima i lijepim, zanimljivim običajima.

U Njemačkoj se za Uskrs domovi dekoriraju granama

ukrašenim obojanim jajima, a najmlađima se u vrtove skrivaju košarice napunjene pisanicama i čokoladnim figuricama.

U Francuskoj, nakon što ponovno čuju crkvena zvona koja se nisu oglašavala tri dana, ljudi uz grljenje i ljubljenje čestitaju Uskrs, a djeca po čitav dan stoje u krugu i bacaju u zrak svoje pisanice, te ih hvataju.

U Italiji se tradicionalno jede posebna uskršnja torta, Torta di pasqueta, slani kolač s kuhanim jajima i špinatom, a u Grčkoj uskršnja juha od janjećih iznutrica, Margiritsa. U Grčkoj se jaja boje u crveno i mogu se jesti tek od subote navečer. U Austriji se u čast Uskrsa na visoke drvene stupove postavljaju veliki vijenci od zelenila ukrašeni jabukama, narančama i raznobojnim vrpčama.

U Švedskoj, u kojoj je boja Uskrsa žuta, pisanice ne donose uskršnji zečevi, nego pilići. Domovi se dekoriraju ukrašenim brezovim grančicama i ukrasima od perja, a kako u

to vrijeme još ništa ne cvate, i grmovi po vrtovima dobivaju šarene ukrase.

Irska se može pohvaliti neobičnom uskršnjom tradicijom, zakopavanjem haringi. Haringi, koje su bile glavno jelo u doba korizme i posta.

U Poljskoj je, pak, kraj posta tek kada se na uskršnjoj jutarnjoj misi blagoslovi, a potom i na licu mjesta u crkvi isprazni košarica napunjena hranom. U nekim dijelovima Poljske se na uskršnji ponedjeljak ljudi međusobno polijevaju vodom.

CICA-MACE, BREZOVE GRANČICE I »PRAŠENJE PO TURU«

U dalekoj Finskoj se na Uskrs za sreću međusobno udaraju po leđima svežnjem brezovih grančica, a djeca izlaze na ulice te svim mogućim sredstvima lupaju i buče kako bi najavili kraj korizmenoj tišini.

U Velikoj Britaniji se ljudi za sreću međusobno lupkaju cica-

macama, dok se u Škotskoj na brežuljcima pale uskršnje vatre. Inače, u Velikoj Britaniji djeca dugo nisu znala za uskršnje zečeve i pisanice, jer su tamo za Uskrs uobičajene uskršnje šetnje i parade, nalik onima za vrijeme karnevala.

U Nizozemskoj se dječacima »ispraši tur«, jer se vjeruje da se na taj način istjeruje loše ponašanje, a ovaj običaj je prisutan i kod Škota.

U Španjolskoj se održavaju procesije u kojima sudjeluju muškarci kostimirani u kosture, a na Uskršnju misu, na blagoslov, mladići donose obične palmine grančice, a djevojke grančice ukrašene slasticama.

U Rumunjskoj se prije Uskrsa tradicionalno čiste kuće i dvorišta, te nabavlja nova odjeća.

U Švicarskoj ljudi uz čestitanje poklanjaju kolač sa sušenim voćem Paloma di Pasqua.

U dalekoj Australiji u vrijeme Uskrsa zaručnici odlaze na obližnji potok ili rijeku, te zagrade vodu i čuvaju je do dana vjenčanja kako bi se međusobno poškropili za sreću u braku.

U Americi je uobičajen lov na obojena jaja. Prijatelji i rodbina, koji zajedno proslavljaju Uskrs, sakriju jaja u kući, dvorištu ili vrtu, a djeca ih zatim traže, uvjerena da ih je preko noći sakrio uskršnji zečić, ostavljajući poklone i slastice.

Branka Dulić

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Elman-Radiotalasna kirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

■

1. No

39

■

■

w.hr

■

»Re

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Grgo Bačlija

Kolo

Ovoga puta ova rubrika vodi nas u vrijeme neposredno iza Drugog svjetskoga rata, točnije u 1950. godinu, kada je i nastala ova fotografija iz obiteljskog albuma *Marge Kuntić* iz Subotice. Na njoj pozira dio grupe momaka i djevojaka na ledini na salašu *Josipa Romića* na Bikovu, okupljeni u povodu blagdana Petrova, a u pauzi »kola« koja su u ljetnim mjesecima tradicionalno priređivana na okolnim salašima. Na ovim su priredbama igrana tradicionalna bunjevačka kola (Momačko, Veliko bačko kolo, Tandrčak, Rokoko, Cupanica i dr.).

U sredini fotosa vide se likovi glazbenog sastava u duetu legendarnog *Bartula Vojnića Purčara* i *Dadete* s nadimkom Cigo, koji su u tom razdoblju iza rata bili nezamjenjivi duo u svim svatovima i nisu imali slobodnu niti jednu subotu, niti nedjelju. Naime, tadašnji svatovski običaji nalagali su »produženje« i na nedjeljni dan sve do poslijepodnevni sati, a zasigurno bi trajali i duže da »svatovi« sutradan nisu morali ići na svoje radne obveze (radnici u tvornice, seljaci na njive...).

Ova »kola« su priređiva-

na isključivo za mladež, uz pratnju tetaka i majki, a za vrijeme njihova trajanja nije točeno alkoholno piće, izuzev nekoliko čašica rakije koje su se točile isključivo punoljetnim momcima ili »budućem zetu«, ukoliko je na njegovom salašu bilo udavača ili djevojka za udaju. Između ovih poznatih glazbenika na sredini fotografije nalazi se i vlasnica ovog foto zapisa Marga Kuntić, tada »curetak« od 17 godina u građanskoj nošnji. Jedan dio djevojaka u »kolu« bio je obučen u sefiru, dok su momci bili mahom u građanskim odijelima tog vremena, što se i ovdje razvidno može uočiti. U pozadini se naziru krošnje »dračinjaka« koji je na salašima

zasađivan na obodima ledine na kojoj se slobodno šetala perad (kokoši, guske, patke...). U to vrijeme ledine se nisu kosile kosilicom, jer je funkciju »kosaca« odradivala perad koja je ključala vrhove trave i istovremeno ledinu gnojila svojim izmetom.

Za prigodu održavanja »kola« prethodnoga je dana ledina ograbljana, pometena i očišćena od izmeta i drugog otpada, kako bi plesачi nesmetano mogli plesati narodne igre i plesove. Tzv. »parne igre« rijetko su izvođene, izuzev valcera i polke, dok je tango bilo doslovno nemoralno igrati, jer se momci i djevojke nisu smjeli dodirivati na nepristojnim dijelovima tijela djevojaka.. Naime, ova su »kola« bila svojevrsni uvodi u upoznavanje i kasnije potencijalne ženidbe, odnosno udaje momaka i dje-

vojaka, prilika za izbor budućeg »doživotnog suputnika«. Na ovoj sačuvanoj fotografiji staroj već više od 60 godina već se naziru budući bračni parovi, snimljeni u poluzagrljenom položaju.

Domaćica salaša bi za ovakvu prigodu sve sudionike počastila prigodnim kolačima, najčešće bi to bila pogača od maka, oraha, sira i slično, a za osvježenje plesачa služila je voda zahvatana iz rovačkog bunara na slašu, jer tada nije bilo Coca-Cole i drugih umjetnih sokova.

»Kolo« bi započinjalo oko 16 sati, a završavalo se do prvoga sumraka negdje oko 21 sat, kako se momci i cure ne bi u mraku prekomjerno dodirivali i ljubakali, pokraj strogih »pratnji« i materi, koje su svoje djevojke nestrpljivo očekivale doma u želji da saznaju jesu li pronašle svoga budućega.

Ovakva salašarska društvena vremenom su se spontano ugasila organizacijom igranki u Zanatskoj komori, odnosno u OKUD-u »Mladost« u Harambašićevoj ulici i drugim zadružnim i seoskim domovima kulture, koji su bili izgrađeni u svakom selu nakon Drugog svjetskoga rata. Ipak, ovaj lijepi fotos ostaje kao trag jednog vremena, prikazujući tadašnji društveni život na bunjevačkim salašima iz sredine prošloga stoljeća i način na koji su se upoznavali i družili mladi toga vremena.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

PREDBLAGDANSKI OBIČAJ U REZIDENCIJI GENERALNOG KONZULATA RH U SUBOTICI

Potraga za skrivenim jajima

Djeca iz vrtića »Marija Petković« sudjelovala su i ove godine u potrazi za skrivenim čokoladnim jajima u rezidenciji generalne konzulice Republike Hrvatske u Subotici Ljerke Alajbeg. Ovu su predblagdansku tradiciju započeli prethodni generalni konzul Davor Vidiš sa suprugom Meri, a sadašnja ju je konzulica nastavila održavati. Prije nego li su krenuli u potragu za jajima, polaznici starije skupine djece iz vrtića Marija Petković priredili su sa svojim odgojiteljicama kratak program.

ODRŽANA 42. POKRAJINSKA SMOTRA RECITATORA U SEČNJU

Zlatna diploma za Ivana Kovača i Hrvatsku čitaonicu

Recitator Hrvatske čitaonice iz Subotice Ivan Kovač osvojio je zlatnu diplomu na 42. pokrajinskoj smotri recitatora održanoj od 15. do 17. travnja u Sečnju.

Tijekom tri dana Suboticu je predstavljalo 12 recitatora, od kojih su troje poeziju kazivali na hrvatskom jeziku. Prvog dana u skupini djece uzrasta od I. do IV. razreda recitirala je Milica Vuković, učenica 3. razreda Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta. U subotu među recitatorima uzrasta od V. do VIII. razreda nastupio je Davorin Horvacki iz Hrvatske čitaonice u Subotici, dok je posljednjeg dana u nedjelju recitirao Ivan Kovač, također recitator Hrvatske čitaonice, inače učenik I. f razreda Gimnazije »Svetozar

Marković« u Subotici.

U skupini srednjoškolaca peteročlano prosudbeno povjerenstvo proglasilo je 18 najboljih recitatora od kojih je troje bilo iz Subotice. Pokraj Ivana Kovača bila su još dva recitatora: Mihajlo Plankoš iz Društva Rusina u Subotici i Miljana Milanković učenica Gimnazije »Svetozar Marković«. Njima su dodijeljene zlatne diplome, a devetero izabranih će nastaviti natjecanje na Republičkoj smotri zakazanoj za 13. i 14. svibanj.

Ivan Kovač je dugogodišnji član Hrvatske čitaonice i Male scene. Iza sebe ima nekoliko nagrada na polju lijepog kazivanja poezije, a i za ovaj nastup ga je pripremala profesorica Katarina Čeliković.

B. I.

**Dragi mali i veliki
prijatelji Hrčka!**

Sretan i radostan Uskrs
svima vama i vašim
obiteljima od srca želi

uredništvo podlistka
za djecu »Hrcko«

Veselim se Uskrsu

Veselim se Uskrsu jer je Isus uskrsnuo i pobijedio đavla i smrt. I jer je Isus svojim uskrsnućem probio nebo i ostavio nam mjesto na nebu. Uskrs je najveći kršćanski blagdan. Hvala Ti Isuse što si mi ostavio mjesto na nebu.

Danijel Kujundžić, III. h -
OŠ »Matko Vuković« Subotica

Hvalisave pisanice

Prva pisanica: Pisanica sam jako lijepa.
Šarenim se poput
paunova repa.

Druga pisanica: Pisanica ja sam sretna.
Šarenim se k'o livada cvjetna.

Treća pisanica: Pogledajte mene,
i jedna i druga.
Šarenim se kao
poslije kiše duga.

Uskrsni zec: Dosta priče, put pod noge,
razveseliti moramo
danas ljude mnoge.
I neka vam jasna
bude jedna stvar.
Vi ste ipak najljepše
k'o uskrsni dar.

**PETAK
22.4.2011.**

06.05 - Najava programa
06.10 - Trenutak spoznaje (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.07 - Hotel dvorac Orth 2, serija
09.52 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Krstarenje Kmerskim carstvom - Od Angkora do Phnom Penha, dok. serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13.20 - Divlji Plamen 3, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Drugo mišljenje
15.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija
15.25 - Vela Nedeja va Orlecu, emisija pučke i predajne kulture
16.00 - Iza ekrana
16.50 - Putem europskih fondova
17.05 - Hrvatska uživo
17.40 - Dobro je znati, emisija
18.40 - U istom loncu, kulinarski show
19.30 - Dnevnik
20.10 - Škrinja: Mozaik
21.00 - Rim: Križni put iz Koloseja, prijenos
22.35 - Vijesti
23.00 - Peti dan, talk show
23.55 - Filmski maraton - ciklus Roberta Altmana: Kansas City, američko-francuski film
01.50 - Filmski maraton: Zelena milja, američki film
04.55 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
05.20 - U istom loncu, kulinarski show (R)

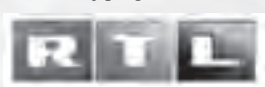

06.15 - Najava programa
06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07.05 - 101 dalmatinac
07.30 - Žderonja 2
07.55 - Mala TV
--- - TV vrtić: Kome smo nalik
--- - Zauvijek prijatelji

--- - Tajni dnevnik patke Matilde: Uskrs
08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu
08.50 - Operacija Barbarossa, serija za djecu
09.20 - Crtani film
09.35 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.20 - Mala TV (R)
--- - TV vrtić: Kome smo nalik (R)
--- - Zauvijek prijatelji, crtani film (R)
--- - Tajni dnevnik patke Matilde: Uskrs (R)
13.50 - Kad bi Bog bio Sunce, američki film (R)
15.35 - Hotel dvorac Orth 2, serija (R)
16.25 - Briljanteen
17.05 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
17.45 - Divlji Plamen 3, serija (R)
18.30 - Ivo Nižić: Posljednja postaja, oratorij
19.50 - Hit dana
20.00 - Zelena milja, američki film
23.15 - Engleski kirurg, dokumentarni film
00.50 - Garaža
01.20 - Noćni glazbeni program

05:50 Naši najbolji dani, serija
06:40 Bakugan, crtana serija
07:05 Bumba, crtana serija
07:25 Roary, crtana serija
07:40 Peppa, crtana serija
08:00 Jagodica Bobica
08:25 Tomica i prijatelji
09:05 Pobjeda ljubavi, serija R
10:05 Moja majka, serija R
11:05 Asi, serija R
12:05 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Masterchef, reality show R
15:00 Najbolje godine, serija R
16:00 Moja majka, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom, serija (30/65)
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:20 Masterchef, reality show
22:55 Smrtonosna zona, film
00:45 Sastanak s ubojicom, igrani film
02:30 Ezo TV, tarot show
03:40 Magla, igrani film R
05:45 Kraj programa

05.15 RTL Danas, informativna emisija (R)
05.50 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
08.10 Ezel, dramska serija (R)
09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.25 Aurora, telenovela
13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
14.10 Nasljednici, telenovela
15.00 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
16.20 RTL Vijesti
16.40 Zakon i red, serija
17.25 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, uživo
22.00 Big Brother, reality show
23.00 Bez vesla, igrani film, avanturistička komedija
00.55 RTL Vijesti, informativna emisija
01.10 Divlja orhideja, igrani film, erotska drama
03.00 Astro show, emisija uživo
04.00 RTL Danas, informativna emisija (R)
04.35 Big Brother, reality show (R)

**SUBOTA
23.4.2011.**

06.05 - Najava programa
06.10 - Drugo mišljenje (R)
07.00 - Iza ekrana (R)
07.30 - Vela Nedeja va Orlecu, emisija pučke i predajne kulture
08.00 - Hrvatska kronika BiH
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Čovjek iz Laramieja, američki film
10.00 - Vijesti
10.10 - Kućni ljubimci
10.45 - Mijenanj svijet (R)
11.15 - Normalan život, emisija o obitelji
12.00 - Dnevnik
12.30 - Veterani mira, emisija
13.15 - Prizma
14.00 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin
14.35 - Eko zona
15.05 - Skica za portret
15.15 - Opera box

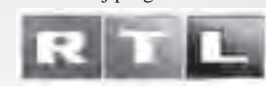
15.45 - Jelovnici izgubljenog vremena
16.05 - Euromagazin
16.40 - Vijesti
16.50 - Reporteri
17.55 - Polar Bear - Spy on the Ice, dokumentarni film
18.45 - Potrošački kod
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.04 - Uskrsna čestitka kardinala Bozanića
20.20 - Zvijezde pjevaju 5 (6/8)
22.15 - Vijesti
22.35 - Samci, američki film
00.15 - Filmski maraton: Wall Street, američki film
02.15 - Filmski maraton: Čovjek iz Laramieja, američki film (R)
03.55 - Skica za portret
04.20 - Reporteri (R)
05.20 - Eko zona (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.50 - Najava programa
07.55 - Patak Frka, crtana serija
08.20 - Bijeg lukavog lisca, serija za djecu
08.45 - Vrijeme je za Disneyja: Einsteinčići
--- - Vrijeme je za Disneyja: Einsteinčići
09.35 - Pseća ophodnja, serija za djecu (R)
10.00 - ni DA ni NE
10.55 - Briljanteen (R)
11.40 - Pismo za kralja, nizozemski film za djecu (R)
13.35 - Filmska matineja: Srebrni pastuh, australski film (R)
15.10 - KS automagazin
15.40 - 4 zida
16.15 - Klapa Cambi, snimka koncerta
17.55 - Vaterpolo, PH, polufinale, prijenos 3. utakmice
19.30 - Garaža (R)
20.05 - HNL: Slaven Belupo - Hajduk, prijenos
22.00 - HNL - emisija
22.50 - Zaštitnica svjedoka 1, serija
23.30 - Vrijeme je za jazz: Za jednom kapi čistoga života, Big Band HRT-a (2. dio)
00.20 - KS automagazin (R)
00.50 - 4 zida (R)
01.25 - Noćni glazbeni program
05:45 Ah, taj život,

crtana serija (6/7)
06:10 Bračne vode, serija
06:40 Najgori tjedan, serija
07:10 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (5/13)
07:25 Timmy Time, crtana serija (3/52)
07:40 Peppa, crtana serija
08:00 Bakugan, crtana serija
08:25 Chuggington, crtana serija (13/52)
08:40 Beyblade metal fusion, crtana serija (11/51)
09:05 Winx, crtana serija
09:30 Pod sretnom zvijezdom R, serija
12:30 Alisa u zemlji čudesa 1, mini-serija
14:15 Alisa u zemlji čudesa 2, mini-serija
16:00 Provjereni, informativni magazin
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Slučajni junak, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Harry Potter i odaja tajni, igrani film
23:00 Baraba, igrani film
01:30 Džingis Kan: Do kraja svijeta, igrani film
03:45 Sastanak s ubojicom, igrani film R
05:15 Smrtonosna zona, igrani film R
06:50 Kraj programa

06.00 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.35 Vragolasti Denis, animirani film
07.00 Dragon Ball Z, film (dvije epizode)
08.00 Učilica, kviz za djecu
08.35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09.00 Sutkinja Amy, serija (R)
10.15 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija (R)
11.15 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, snimka (R)
14.45 Misija bez dozvole, igrani film, obiteljski
15.35 Bez vesla, igrani film, avanturistička komedija (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: Usher, zabavna emisija (R)
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Big Brother, reality show
20.00 Noć u muzeju, film, avanturistička komedija
22.00 Cura na zadatku, igrani film, komedija
23.55 Igra skrivača, igrani film, triler
01.45 Astro show, emisija uživo
02.45 Big Brother, reality show (R)
03.30 RTL Danas, (R)

**NEDJELJA
24.4.2011.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin (R)
06.25 - Euromagazin (R)
07.10 - Mala TV: (R)
--- - TV vrtić: Zeko (R)
--- - Ninin kutak: Pisanice (R)
--- - Danica i obitelj bijelog zeca (R)
--- - Tajni dnevnik patke Matilde: Uskrs (R)
--- - Brlog: Afrički tvor
--- - Čarobna ploča - 7 kontinenata: Južna Amerika (R)
08.00 - Prijatelji (R)
08.55 - Program za djecu
09.50 - Vijesti
10.00 - Uskrs, misa iz splitske katedrale
11.45 - Fotografija u Hrvatskoj
11.55 - Vatikan: Urbi et orbi, prijenos
12.35 - Dnevnik
12.55 - Plodovi zemlje
13.50 - Rijeka: More
14.25 - Glazbena ili dokumentarna emisija
15.15 - Mir i dobro
15.50 - Vijesti
16.00 - Život buba, američki animirani film
17.40 - Globalno sijelo
18.15 - Lijepom našom: Štrigova (2/2)
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Stipe u gostima 2, TV serija
21.50 - Sveti Augustin, mini-serija
23.25 - Vijesti
23.45 - Ciklus europskog filma: Dnevnoy dozor, ruski film
01.50 - Reprizni program
03.20 - Globalno sijelo (R)
03.50 - Lijepom našom: Štrigova (2/2) (R)
04.50 - Plodovi zemlje (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.05 - Najava programa
07.10 - Gustav Mahler: 2. simfonija - Uskrsnuće
08.45 - Zlatna kinoteka: Deset zapovijedi, američki film
13.05 - Zvijezde pjevaju (6/8) (R)
15.30 - Magazin nogometne Lige prvaka

15.55 - Rukometni Kup Hrvatske: Dubrava - Međimurje, prijenos
17.35 - Vatikan Ivana Pavla II.: Papa, dok.serija
18.05 - Zvončica, animirani film
19.30 - Garaža
20.05 - Ciklus povijesnog spektakla: Najveća pripovijest koja je ikad ispričana, američki film
23.15 - Filmski boutique: Estera i kralj, američko-talijanski film
01.00 - Pjesma Eurovizije 2011. - predstavnici i pjesme zemalja sudionica (1/2)
02.05 - Noćni glazbeni program

06.50 Čarobnice, serija
07.40 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (6/13)
07.55 Timmy Time, crtana serija (4/52)
08.10 Peppa, crtana serija
08.30 Bakugan, crtana serija
08.55 Chuggington, crtana serija (14/52)
09.10 Beyblade metal fusion, crtana serija (12/51)
09.35 Winx, crtana serija
10.00 Pod sretnom zvijezdom R, serija
12.00 Automotiv, auto-moto magazin
12.30 Magazin Lige prvaka
13.00 Novac, business magazin
13.30 Baraba, igrani film R
16.00 Harry Potter i odaja tajni, igrani film R
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Harry Potter i odaja tajni, igrani film R - nastavak
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Posljednja istraga, igrani film
21.50 Lud, zbunjen, normalan, serija (4-5/31)
23.10 Red carpet, showbiz magazin
00.35 Slučajni junak, film R
02.30 Svi mrže Chrisa, serija (12/22)
03.00 Red carpet, showbiz magazin R
04.10 Čarobnice, serija R
05.00 Automotiv, auto-moto magazin
05.25 Kraj programa
05.55 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.30 Vragolasti Denis, animirani film

HRT1

NEDJELJA, 24.4.2011. 21.50
PONEDJELJAK, 25.4.2011. 20.35
SVETI AUGUSTIN – mini-serija

430. je godina a Hipon je već mjesecima pod opsadom Vandala. Sv. Augustinu u

ovome je trenutku sedamdeset godina i ima priliku pobjeći iz grada brodom koji je po njega poslao Papa, ali usprkos pritiscima koje na njega vrši njegova unučica Lucilla, sv. Augustin ostaje u gradu. Pokušava postići dogovor s Vandalima, ali u tome trenutku u grad dolazi skupina rimskih vojnika, koji predvođeni mladim Giovinom odluče pokušati srušiti neprijatelja. Jedne večeri sv. Augustinu pruži se prilika da mladomu Giovinu ispričava svoju životnu priču... Serija je snimljena u koprodukciji RaiFiction, LuxVide, Eos Entertainment, Rai Trade i Grupa Filmowa Baltmedia. Uloge: Alessandro Preziosi, Monica Guerritore, Franco Nero, Katy Louise Saunders, Redatelj: Christian Duguay

06.55 Dragon Ball Z, film (tri epizode)
08.20 Kaena: Proročanstvo, film, animirana fantazija
10.05 K-9, igrani film, akcijska komedija
11.55 Dva brata, igrani film, pustolovni
13.55 Noć u muzeju, film, avanturistička komedija (R)
15.50 Agent Cody Banks, igrani film, komedija
17.45 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show (R)
20.00 Big Brother, reality show, uživo
22.00 Putovanje obitelji Johnson, igrani film, komedija
23.45 Cloverfield, igrani film, znanstveno-fantastični
01.20 Astro show, emisija uživo
02.20 RTL Danas, (R)
02.55 Igra skirvača, igrani film, triler

**PONEDJELJAK
25.4.2011.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Rijeka: More (R)
06.15 - Mir i dobro (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.12 - Hotel dvorac Orth 2
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Krstarenje Kmerskim carstvom - Od Phnom Penha do Saigona, dok. serija
11.12 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.34 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13.20 - Divlji Plamen 3, serija

14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.15 - Škrinja: Mozaik (R)
15.05 - Rio Bravo, američki film
17.25 - Tvoja sam sudbina
18.40 - 8. kat: Romansa, talk show
19.30 - Dnevnik
20.10 - TV Bingo
20.35 - Sveti Augustin, mini-serija
22.15 - Dnevnik 3
22.50 - Nove tendencije, dokumentarni film (R)
23.50 - Slike s izložbe - Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Vladimira Kranjčevića
00.50 - Retrovizor: Dragi Johnne 3, serija (R)
01.15 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 5, serija
02.00 - Završni udarac 3, (R)
02.45 - Zločinački umovi 4, serija (R)
03.30 - Nove avanture stare Christine 4, serija (R)
03.55 - Skica za portret
04.25 - Mercy, serija
05.10 - 8. kat: Romansa, talk show (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07.05 - 101 dalmatinac
07.30 - Žderonja 2
07.53 - Mala TV
--- - TV vrtić
--- - Brlog
--- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
08.25 - Dvorac igračaka 2, serija za djecu
08.50 - Operacija Barbarossa, serija za djecu
09.20 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
09.45 - Tvoja sam sudbina, (R)

10.30 - Lijepom našom: Štrigova (2/2) (R)
11.30 - Ritam tjedna, glazbeni magazin (R)
12.05 - Custody, američki film
13.30 - Franjo Asiški, američko-njemački film
15.15 - Vatikan Ivana Pavla II.: Švicarska garda, dokumentarna serija
15.50 - Hotel dvorac Orth 2, serija (R)
16.35 - Šaptač psima 4
17.25 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
17.55 - Nove avanture stare Christine 4, serija
18.15 - Divlji Plamen 3, (R)
19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Krstarenje Kmerskim carstvom - Od Phnom Penha do Saigona, dok. serija (R)
19.50 - Hit dana
20.00 - Mercy, serija
20.45 - Glee, serija za mlade
21.30 - Završni udarac 3, serija
22.15 - Zločinački umovi 4
23.10 - Custody, film (R)
00.35 - Noćni glazbeni program

06.06 Naši najbolji dani, serija
06.50 Bakugan, crtana serija
07.15 Bumba, crtana serija
07.35 Roary, crtana serija
07.50 Peppa, crtana serija
08.10 Jagodica Bobica, crtana serija (26/26)
08.35 Tomica i prijatelji, crtana serija (36/80)
09.15 Pobjeda ljubavi R, crtana serija
10.15 Moja majka, crtana serija R
11.15 IN magazin R
12.10 Pobjeda ljubavi reality show
14.40 Najbolje godine, crtana serija R

16:00 Moja majka, crtana serija (4/108)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom, serija (31/65)
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Asi, serija (79/105)
 20:50 Najbolje godine, serija
 21:50 Masterchef
 22:55 Večernje vijesti
 23:15 Posljednja istraga, film R
 01:00 Džingis Kan: Do kraja svijeta, igrani film
 03:20 Dr. Huff, serija (6/13)
 04:10 Ezo TV, tarot show
 05:10 Bračne vode, serija
 05:35 Bračne vode, serija
 06:00 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
 06:35 Aurora, telenovela (R)
 07:00 Sinbad, film, animirani
 08:45 Želja, igrani film, obiteljska fantazija
 10:45 Indijanac u ormaru, film, obiteljska fantazija
 12:35 Djevojke s Beverly Hillsa, film, komedija
 14:25 Popust na količinu 2, film, obiteljska komedija
 16:10 Rambow sin, igrani film, komedija
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20:00 Ezel, dramska serija
 21:00 Big Brother, reality show
 22:00 Svetac, igrani film, akcijski
 00:10 RTL Vijesti, informativna emisija
 00:25 Dugi oproštaj, igrani film, akcijski triler
 02:20 Big Brother, reality show (R)
 03:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03:50 Cloverfield, igrani film, znanstveno-fantastični (R)

UTORAK 26.4.2011.

06:00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
 07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 - Vijesti
 07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 - Vijesti
 07:40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09:12 - Hotel dvorac Orth 2
 10:00 - Vijesti
 10:10 - Krstarenja svjetskim

ljepotama: Kostarika - Panama: Na raskrižju Amerika, dok. serija
 11.13 - Debbie Travis preuređuje 3
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Među nama
 15.00 - Dharma i Greg 2
 15.25 - Proces
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.40 - 8. kat: Ja sam homo seksualac, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ratnik sa Straduna, dokumentarni film
 20.50 - Misija: Zajedno
 21.45 - Paralele
 22.20 - Dnevnik 3
 22.50 - Vijesti iz kulture
 22.55 - Putem europskih fondova (R)
 23.15 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 00.05 - Retrovizor: Dragi Johnne 3, serija (R)
 00.30 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 5, serija
 01.15 - Zločinački umovi 4, serija (R)
 02.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
 02.20 - Nove avanture stare Christine 4, serija (R)
 02.45 - Skica za portret
 02.55 - Ratnik sa Straduna, dokumentarni film (R)
 03.30 - Paralele (R)
 04.00 - Proces (R)
 04.30 - Debbie Travis preuređuje 3 (R)
 05.15 - 8. kat: Ja sam homo seksualac, talk show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Dvorac igračkica 2
 08.50 - Operacija Barbarossa
 09.20 - Crtani film
 09.35 - Mega Mindy, serija za
 10.00 - Tvoja sam sudbina, telenovela (R)
 10.45 - Globalno sijelo (R)
 11.15 - Prizma, (R)
 12.00 - Euromagazin (R)
 12.30 - Fotografija u Hrvatskoj
 12.45 - Mala TV (R)
 13.15 - Školski program (R)
 14.00 - Program zaštite za princeze, američki film (R)
 15.45 - Hotel dvorac Orth 2, serija (R)

16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
 17.50 - Nove avanture stare Christine 4, serija
 18.15 - Divlji Plamen 3, (R)
 19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Kostarika - Panama: Na raskrižju Amerika, dok. serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - HNK: Svečana akademija NK Dinamo, prijenos
 21.15 - Ciklus tinejdžerskih komedija: John Tucker Must Die, američki film
 22.45 - Zločinački umovi 4
 23.40 - Program zaštite za princeze, američki film (R)
 01.05 - Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
 07:05 Bakugan, crtana serija
 07:30 Bumba, crtana serija
 07:50 Roary, crtana serija
 08:05 Peppa, crtana serija
 08:25 Tomica i prijatelji
 09:05 Pobjeda ljubavi, serija R
 10:05 Moja majka, serija R
 11:05 Asi, serija R
 12:05 IN magazin R
 13:00 Pobjeda ljubavi, serija
 14:00 Masterchef, reality show R
 15:00 Najbolje godine, serija
 16:00 Moja majka, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 20:40 Liga prvaka: Schalke 04-Manchester United, prijenos
 22:45 Večernje vijesti
 23:05 Mr. Bean, serija (7/14)
 23:35 Sažeci Lige prvaka
 00:05 Diabolique, igrani film
 02:00 Dr. Huff, serija (7/13)
 02:50 Ezo TV, tarot show
 03:50 Bračne vode, serija
 04:15 Bračne vode, serija
 04:40 Izgubljeno povjerenje, igrani film
 06:00 IN magazin R
 06:35 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
 06.00 Popust na količinu 2, film, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5,

lifestyle emisija (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.05 Nasljednici, telenovela
 14.55 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.35 Zakon i red, serija
 17.20 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.00 Jezikova juha, reality show
 23.00 CSI, serija
 00.00 RTL Vijesti
 00.15 Svetac, igrani film
 02.10 Astro show, emisija uživo
 03.10 Big Brother, reality show (R)
 04.00 CSI, serija (R)
 04.45 RTL Danas, (R)

SRIJEDA 27.4.2011.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Među nama (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.07 - Hotel dvorac Orth 2
 09.52 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Mađarska - Između Dunava i Tise, dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Ekumena, religijski kontakt program
 15.00 - Dharma i Greg 2
 15.25 - Alpe Dunav Jadran
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.35 - 8. kat: Muke po maturi, talk show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Kapelski kresovi, serija
 21.25 - Bitange i princeze 4, humoristična serija
 22.00 - Nazovi 112, dokumentarna serija
 22.35 - Dnevnik 3
 23.15 - Drugi format
 00.10 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 00.55 - Retrovizor: Dragi Johnne 3, serija (R)
 01.20 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 5, serija
 02.05 - Zločinački umovi 4
 02.50 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)

03.10 - Skica za portret
 03.25 - Alpe Dunav Jadran (R)
 03.55 - Drugi format (R)
 04.40 - Oprah show (R)
 05.25 - 8. kat: Muke po maturi, talk show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Dvorac igračkica 2
 08.50 - Operacija Barbarossa
 09.20 - Crtani film
 09.35 - Mega Mindy, (R)
 10.00 - Tvoja sam sudbina, telenovela (R)
 10.50 - Znanstvena petica (R)
 11.20 - Znanstvene vijesti (R)
 11.25 - Reporteri (R)
 12.25 - Reprizni program
 13.10 - Fotografija u Hrvatskoj
 13.25 - Mala TV (R)
 14.00 - Lud za tobom, američki film (R)
 15.45 - Hotel dvorac Orth 2
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
 17.50 - Nove avanture stare Christine 4, serija
 18.25 - Vaterpolo, Euroliga - 1/4finale: Jug - Partizan, prijenos
 19.40 - Hit dana
 19.58 - Odjevna odiseja: Bolivija, dok. serija (R)
 20.25 - Nogomet, LP - emisija
 20.35 - Nogomet, LP
 22.35 - Nogomet, LP - emisija
 23.00 - Zločinački umovi 4
 23.55 - Lud za tobom, američki film (R)
 01.25 - Noćni glazbeni program

06:40 Naši najbolji dani
 07:30 Bakugan
 07:55 Bumba, crtana serija
 08:15 Roary, crtana serija
 08:30 Peppa, crtana serija
 08:50 Tomica i prijatelji
 09:30 Pobjeda ljubavi, serija R
 10:30 Moja majka, serija R
 11:30 IN magazin R
 12:25 Pobjeda ljubavi, serija
 13:25 Izgubljeno povjerenje, igrani film R
 15:00 Najbolje godine, R
 16:00 Moja majka, serija (6/108)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Asi, serija (80/105)
 20:50 Najbolje godine, serija
 21:50 Masterchef

22:55 Večernje vijesti
23:15 Od štrebera do frajera, igrani film
01:05 Tihi pad, igrani film
02:50 Na putu prema dolje
03:40 Ezo TV, tarot show
04:40 Bračne vode, serija
05:05 Bračne vode, serija
05:30 IN magazin R
06:05 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
06.05 Aurora, telenovela (R)
06.55 Nasljednici, (R)
07.45 Dragon Ball Z, (R)
08.10 Ezel, dramska serija (R)
09.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
11.30 Večera za 5, (R)
12.25 Aurora, telenovela
13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
14.10 Nasljednici, telenovela
14.55 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
16.35 Zakon i red, serija
17.20 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 Ezel, dramska serija
21.00 Big Brother, reality show
22.15 CSI: NY, serija
23.05 CSI, serija
00.00 RTL Vijesti
00.15 Jezikova juha, (R)
01.10 Big Brother, (R)
02.00 Astro show, emisija uživo
03.00 CSI, serija (R)
03.45 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 28.4.2011.

06.05 - Najava programa
06.10 - Ekumena, (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.07 - Hotel dvorac Orth 2
09.52 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Norveška - krstarenje obalom, dokumentarna serija
11.15 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13.20 - Divlji Plamen 3, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Trenutak spoznaje
15.00 - Dharma i Greg 2
15.25 - Epilog, emisija o kazalištu
16.00 - Tvoja sam sudbina
16.50 - Vijesti
18.40 - 8. kat: Ljubav na daljinu, talk show
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Razred 2011.
21.40 - Pola ure kulture
22.20 - Dnevnik 3
23.00 - Vatikan Ivana Pavla II.: Mediji, dok.serija
23.30 - Razred 2011. (R)
00.00 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
00.45 - Retrovizor: Dragi

Johne 3, serija (R)
01.10 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 5, serija
01.55 - Zločinački umovi 4 (R)
02.40 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
03.00 - Nove avanture stare Christine 4, serija (R)
03.20 - Pola ure kulture (R)
03.50 - Oprah show (R)
04.35 - Mercy, serija
05.20 - 8. kat: Ljubav na daljinu, talk show (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07.05 - 101 dalmatinac
07.30 - Žderonja 2
07.55 - Mala TV
08.25 - Serija za djecu
08.50 - Operacija Barbarossa
09.20 - Crtani film
09.35 - Mega Mindy, serija (R)
10.00 - Tvoja sam sudbina
10.50 - Reprizni program
13.25 - Mala TV (R)
14.00 - Lice s naslovnice, kanadski film (R)
15.45 - Hotel dvorac Orth 2, (R)
16.30 - Šaptač psima 4
17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
17.50 - Nove avanture stare Christine 4, serija
18.10 - Divlji Plamen 3, (R)
18.55 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Norveška - krstarenje obalom, dokumentarna serija (R)
19.45 - Hit dana

20.00 - Mercy, serija
20.45 - Nogomet EL, emisija
21.00 - Nogomet, EL
22.55 - Noogmet, EL - emisija nakon
23.10 - Zločinački umovi 4
00.05 - Lice s naslovnice, kanadski film (R)
01.35 - Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
07:05 Bakugan, crtana serija
07:30 Bumba, crtana serija
07:50 Roary, crtana serija
08:05 Peppa, crtana serija
08:25 Tomica i prijatelji
09:05 Pobjeda ljubavi, R
10:05 Moja majka, R
11:05 Asi, crtana serija R
12:05 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Masterchef, reality show R
15:00 Najbolje godine R
16:00 Moja majka, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija (81/105)
20:45 Najbolje godine, serija
21:45 Masterchef, reality show
22:40 Provjereno, informativni magazin
23:40 Večernje vijesti
00:00 Tajne ljetnikovca, film
01:35 Od štrebera do frajera, igrani film R
03:15 Ezo TV, tarot show
04:10 Vjerovali ili ne,

dokumentarna serija
04:35 Tihi pad, igrani film R
06:10 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
06.05 Aurora, telenovela (R)
06.55 Nasljednici, (R)
07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
08.10 Ezel, dramska serija (R)
09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.25 Aurora, telenovela
13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
14.10 Nasljednici, telenovela
15.00 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
16.35 Zakon i red, serija
17.20 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 Ezel, dramska serija
21.00 Big Brother, reality show
22.00 William i Kate, igrani film, biografski
00.00 RTL Vijesti
00.15 CSI, serija
01.05 CSI: NY, serija (R)
01.50 Astro show, emisija uživo
02.50 Big Brother, reality show (R)
03.40 CSI, serija (R)
04.25 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
kom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Podjela plijena u Sonti

SONTA – Po sunčanom, za igru vrlo ugodnom vremenu, u 17. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula sončanski NK Dinamo bio je domaćin nogometašima NK Aleksa Šantić iz istoimenog mjesta. U borbenoj, ali korektnoj igri, plijen je podijeljen. Domaći su vrlo rano, već u 12. minuti povelili zgoditkom Klipse, gosti su poravnali u 57. minuti, a to je bio i konačni skor. Ovakav ishod je i najpravičniji. Većim dijelom utakmice gosti su imali terensku inicijativu i stvarali izgledne prilike, pa su tako u dva navrata pogodili i gredu. S druge strane, domaći napadači bili su opasniji iz kontri, a u dva navrata Vučićević je u kaznenom prostoru gostiju zaustavljan prekršajima, koje nesigurni sudac Ivanišević nije sankcionirao. Sve u svemu, oko 150 gledatelja bilo je zadovoljno što pomlađena ekipa Dinama nije poražena od znatno iskusnijega protivnika.

Dinamo: Duraković, Bačić (Kovač R.), Kovač M. (Tetkov), Borić, Smiljanić, Šrac, Vidaković, Klipa, Vučićević, Majstorović, Topal (Vulić).

I. A.

Radnički na petom mjestu Prve lige

SOMBOR – Prošle je subote na Gradskom stadionu u Somboru odigrana nogometna utakmica između Radničkog iz Sombora i Sindelića iz Niša. Obje ekipe su u prethodnom kolu upisale poraz, pa se očekivala jaka borba za gornji dio tabele. Derbi je počeo žestoko s dosta prekršaja na obje strane. Igralo se uglavnom na sredini terena bez prave šanse, ali u finišu prvog dijela gosti iz Niša uspjeli su izvršiti pravi pritisak na gol domaćina. U 47. minuti drugog poluvremena Zelić iz Radničkog šalje dugu loptu u šesnaesterac Nišlija. Resanović koristi pogrešku obrane, pretrčava dvojicu igrača i iz prve šutira, ali golman brani nemoguće. Lopta se odbija do Milića koji je mirno šalje u mrežu. Ovom pobjedom (1-0) Radnički se po prvi puta penje na peto mjesto Prve lige Srbije.

Z. G.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Zasluzena pobjeda Sloga

PLAVNA – U 10. kolu Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka II. razred Sloga je nakon dva uzastopna poraza u proljetnom dijelu prvenstva postigla zasluženu pobjedu. U tipično prvenstvenoj, borbenoj i oštroj utakmici, svladala je na svom terenu ekipu Bačkog hajduka rezultatom 2-1. Bio je to svojevrstan derbi momčadi iz dva susjedna mjesta u kome je Sloga nadigrala svog gosta, a pobjeda je mogla biti i mnogo veća da su Plavanjci realizirali brojne šanse. Prvo poluvrijeme završeno je rezultatom 1-1, iako domaćini nisu iskoristili čak šest izglednih prilika. I u drugom poluvremenu propuštene su brojne šanse za Slogu, a vratar gostiju bio je najbolji igrač na terenu. Oba zgoditka za Slogu postigao je Stojanović. Sudac je tolerirao grubu igru i čini se kako je bio, u želji da ne dodjeljuje crvene kartone, naklonjen gostima. U sljedećem kolu Sloga gostuje u Neštinu, a poslije ovakve igre očekuje se povoljan rezultat, iako u ekipi zbog žutih kartona neće igrati kapetan momčadi B. Nikolić i iskusni Tučev, te ozlijeđeni T. Nikolić. Trener Mika Rakić umjesto njih postupno će uvoditi nove mlade igrače. Sve utakmice 11. kola zbog Uskrsa se igraju u subotu, 23. travnja.

Sloga: Čuport, Rakić, Elesin, Adamović (Oto), Tučev, Gajić, M. Nonković, V. Nikolić, Stojanović, B. Nikolić, Grubješić.

Z. P.

MAČEVANJE

Značajni rezultati

NOVI SAD – Na juniorskom prvenstvu Srbije u mačevanju, održanom 16. travnja u Novom Sadu, ekipa MK Spartaka je ostvarila značajne rezultate i u muškoj i ženskoj konkurenciji. Spartak je nastupio u disciplini sablja za muškarce i žene s kadetskom ekipom, a u ženskoj konkurenciji su u ekipi bile i dvije pionirke te su postignuti rezultati još značajniji, pošto je raspon u godištima bio velik.

Rezultati ekipno:

Muškarci – I. mjesto - Martin Nimčević, Marko Kljajić i Luka Tikvicki

Žene – II. mjesto - Bojana Kljajić, Ana Tikvicki i Sonja Ninkov

Pojedinačno:

Muškarci – II. mjesto - Martin Nimčević, III. mjesto - Marko Kljajić, V. mjesto - Luka Tikvicki

Žene – II. mjesto - Bojana Kljajić, V. mjesto - Ana Tikvicki.

KONJIČKI SPORT

Prvi trkaći dan na Subotičkom hipodromu

REZULTATI:

Utrka ATILA III. - 1. INSIDER (Global Pride - Istis Just Time) 1:25,1 Ivan Mikić, 2. Gordon Crown 1:25,5 Antun Merković, 3. Minerva 1:25,6 Ivan Lučić, 4. Donatella 1:25,9 Mirko Oračić.

Utrka ANIS - 1. GARGAMEL (Čokito - Gaby Crown) 1:25,7 Miroslav Merković, 2. Csaszar 1:25,9 Kristijan Montai, 3. Villiem B 1:26,0 Nandor Boggar, 4. Avita Safir 1:26,5 Laslo Roža

Utrka RIANO - 1. DIMITRIJE MB (Nike Oldeson - Dafine Cr.) 1:21,0 Mirko Oračić, 2. Ben Heat 1:21,3 Rajko Katanić, 3. Enola 1:22,1 Zoltan Ožvar, 4. Indult 1:23,4 Branislav Mukić.

Utrka STREET PRICE - 1. DASTIN (Bar K Victory - Dakota SG) 1:21,4 Dejan Katanić, 2. Harlem 1:23,4 Tibor Varga, 3. Dagra 1:23,9 Franjo Kovačević, 4. Amajlija MB 1:24,3 Vladimir Pribić.

Utrka TINA RUBINO - 1. BORUSSIA (April Victory - Borussica) 1:19,7 Laslo Sokola, 2. Inquisitor 1:20,2 Boris Kečenović, 3. Leanyalom 1:21,8 Miroslav Merković, 4. Merido 1:22,5 Lazo Balažević.

Utrka LAHOR II - 1. PIPI DUGA ČARAPA (Crown Sweep - Pocahontas) 1:19,3 Mirko Oračić, 2. Kalibra 1:19,8 Goran Zolnaji, 3-4 Edith On Line 1:20,4 Branislav Mukić / Tiger 1:20,4 Stevan Sič.

Utrka IELVA TEB - 1. PLAYBOJ (Del Valle - Petrija) 1:18,5 Boris Kečenović, 2. Dakota 1:18,8 Miroslav Merković, 3. Aron 1:19,8 Rajko Katanić, 4. Alonso 1:20,6 Laslo Roža.

Utrka ALLYHILLS HICO - 1. RACINO (SJfa Photo - Speedy Lobell) 1:16,7 Branislav Mukić, 2. Football 1:16,9 Damir Karan, 3. Doctor Sugar 1:17,1 Andor Vereb, 4. Do It Bi 1:17,4 Goran Zolnaji.

21. travnja 2011.

STEVAN RAJNOVIĆ, PREDSEDNIK KONJIČKOG KLUBA BAČKA IZ SUBOTICE

Unapređenje cjelokupnog doživljaja utrka

Razgovor vodio: Dražen Prčić

ditu cjelokupni doživljaj utrka, ponajprije poboljšati razglas na hipodromu uz profesionalno vođenje cjelokupnog programa, a postignut je dogovor s lokalnom TV postajom K23 o snimanju i emitiranju snimke svih utrka», najavio je Rajnović nekoliko planiranih novina.

UNAPREĐENJE KONJIČKOG SPORTA

Koncem ožujka za novog predsjednika Konjičkog kluba Bačka iz Subotice izabran je Stevan Rajnović, koji skupa s novim članovima vodstva planira uraditi puno toga u nastupajućoj konjičkoj sezoni.

»Ove godine planiramo organizirati deset natjecateljskih dana, a prvi dan smo imali protekloga vikenda (17. travnja). U novoj konjičkoj sezoni namjeravamo unaprije-

Na koji način i kako se odnositi prema aktualnoj ekonomskoj krizi koja pogađa sve segmente društva, te konjički sport kao jednu od »skupljih disciplina«, novi predsjednik odgovara:

»Namjera nam je, ukoliko uspijemo već od ove godine, da svaki trkači dan ima svog generalnog sponzora, a svaka pojedinačna točka (utrka) zasebnog sponzora. Opće je poznato kako bez jakih finansijskih potencijala i bogatijeg

nagradnog fonda nije moguće organizirati kvalitetnije utrke koje bi na naš hipodrom privukle bolja grla iz države i inozemstva. Zamislili smo kompletan način prezentiranja i reklamiranja utrka i njihovih sponzora putem medija i billboarda, što bi trebalo donijeti očekivane marketinške rezultate u budućnosti. Subotica je, opće je poznato, najveći centar konjičkog sporta u Srbiji, ali, nažalost, nekoliko posljednjih godina finansijski i rezultatski tavori. Skupa s novim vodstvom nastojat ćemo sve to promijeniti nabolje, uz želju ponovnog okupljanja nekoliko tisuća posjetitelja na svakom trkačkom danu koji će biti organiziran na našem hipodromu.«

PRIPREME ZA NASTUPAJUĆU SEZONU

Kvalitetna grla i jake utrke najbolji su način promidžbe

vrhunskog konjičkog sporta, a za ovu sezonu KK Bačka planira dva takva dana.

»Ove godine dva najjača trkača dana bit će oni u kojima organiziramo utrke 'Dužijanca' i 'Subotička milja', koji bi trebali privući i najbolje natjecatelje iz zemlje, uz očekivane goste iz inozemstva. U sklopu priprema za nastupajuću sezonu imali smo veliku radnu akciju košenja trave i čišćenja, popravljamo ogradu i nastojimo što bolje urediti stazu i hipodrom za buduća natjecanja. Imamo i dodatnu novinu, pokrećemo sekciju škole jahanja za djecu, ali i za djecu i osobe ometene u tjelesnom razvoju (terapeutsko) i uz stručni nadzor kvalificirane trenerice, rad bismo trebali započeti već početkom idućeg mjeseca«, rezimirao je kraću najavu sezone novi predsjednik Stevan Rajnović.

(NE)ZABORAVLJENI

Lajčo Mamužić

Viteška sportska disciplina mačevanje u Subotici ima dugu tradiciju, a jedno od najpoznatijih imena ovoga olimpijskog sporta na našim prostorima svakako je ime Lajče Mamužića. Svojevremeno državni prvak i reprezentativac Jugoslavije, prisjeća se kako je to nekada bilo.

»Moj najveći pojedinačni uspjeh u mačevanju, disciplina mač, bilo je osvajanje trećeg mjesta na Balkanijadi u Atini 1972. godine i osvajanje naslova prvaka države 1973. godine u Skoplju. Na početku karijere, koja je započela posve slučajno i iz čiste radoznalosti, 1961. godine, na nagovor mog školskog prijatelja iz klupe Ivana Konena, trenirao sam i ostale dve discipline (flore, sablja), ali od 1970. godine sam se isključivo bavio disciplinom mač. Moj prvi i potom dugogodišnji trener bio je Eugen Jakopčić, a klub se isprva zvao Tehničar, da bi potom, nakon reosnivanja, promijenio ime u MK Spartak. U to su se vrijeme natjeca-

nja organizirala prema turnirskom sustavu, a najjači mačevalački centri bili su Beograd, Split, Zagreb, Maribor i Skoplje, dok su moji najveći tadašnji rivali bili Ljuba Savić, Vlada Necković, Kiril Atanasovski i drugi, s kojima sam bio skupa i u državnoj reprezentaciji. U to naše vrijeme najjače svjetske sile mača bile su SSSR, Francuska, Švicarska, Švedska i Njemačka, ali i brojne države istočne Europe, od čijih smo reprezentativaca na velikim natjecanjima kupovali rekvizite koji su kod nas bili posve deficitarni. Sve je tada bilo nekako drugačije, jednostavnije i kraće, sustav bodovanja bio je do 5 osvojenih poena, uz mogućnost neodlučenog ishoda borbe, što je danas posve drugačije. Moj stil bazirao

se na mojim dugim rukama i brzini, zahvaljujući čemu sam imao mogućnost poentiranja u protivnikovu ruku, a uvijek će mi u nezaboravnom sjećanju ostati finalna borba državnog prvenstva protiv Atanasovskog, koja mi je te 1973. godine donijela naslov prvaka Jugoslavije u maču. Posljednji službeni meč imao sam 1982. godine na meču protiv reprezentacije Mađarske i tada sam se oprostio od aktivnog mačevanja«, kaže Lajčo Mamužić.

D. P.

POGLED S TRIBINA

Veliki nogomet

Kada se započne priča o »velikom« nogometu jednostavno se, po tko zna koji puta, mora ponoviti povijesna rečenica legendarnog Ferencza Puskasa: »Mali novac, mali nogomet«. I sve je rečeno.

Velike predstave traže velika ulaganja. Zahvaljujući satelitskoj i kabelskoj televiziji imamo priliku gledati najveće derbije europskog nogometa i sve je jasno. Kada na »Santiago Bernabeu« istrče jedan nasuprot drugog Cristiano Ronaldo i Leo Messi, predvođeni Real Madrid i Barcelonu u još jednom grandioznom »El classicu«, riječi postaju suvišne. Dvije najbolje španjolske momčadi imaju klupske proračune »jače« od mnogih siromašnih država svijeta, a zahvaljujući plesu »milijardi« u njihovim majicama igraju najbolji od najboljih. Igrom kuglica ždrijeba u Ligi prvaka, raspletom u Kupu Kralja, nakon prvenstvenog ogleđa slijede još tri susreta vječitih rivala, na zadovoljstvo i užitek svih ljubitelja nogometa. Slična priča je i na britanskom otoku, koji je ove godine, kako se već čini, »pokorio« Sir Alex Ferguson i njegov Manchester United, a bogati Premiership svakoga tjedna donosi vrhunske predstave s »uvijek zelenih« engleskih travnjaka. Protekloga vikenda u polufinalu FA kupa sudarili su se gradski rivali iz Manchester, dok su u Londonu ligašku bitku vodili Arsenal i Liverpool. Nekoliko dana prije u uzvratnim usretima Lige prvaka prolaz među četiri najbolje momčadi europskog nogometnog kontinenta izborili su, ah da, već spomenuti Real, Barca, ManU i njemački Schalke, klub nešto manje glasovite reputacije, ali duboke kase i velebne Arene na kojoj igra pred uvijek ispunjenim gledalištem.

Priču o velikom nogometu završit ćemo prisjećanjem na prošlo kolo HNL, koje je donijelo poraz Dinama u Puli, i slavlje Karlovca na Poljudu. Feri bacsi je bio u pravu. Nije slučajno igrao za Real Madrid...

D. P.

NOGOMET

Porazi vodećih

Rijetko se u povijesti 1. HNL događa da Dinamo i Hajduk koje ne spadaju u vrh hrvatskog ligaškog nogometa. Prošla subota donijela je spektakularne pobjede Istre 1961 (2-1) i Karlovca (3-2), ali se na tablici ništa nije promijenilo.

Ostali rezultati 25. kola: Cibalia – Slaven 1:2, Šibenik – Zadar 2:0, Osijek – Split 1:0, Zagreb – Varaždin 2:2, Inter – Hrv. dragovoljac 3:2, Lokomotiva – Rijeka 0:0

Tablica: Dinamo 61, Hajduk 48, Inter 41, Split 40, Cibalia 36, Osijek, Karlovac 34, Slaven, Varaždin, Rijeka 33, Šibenik, Zagreb 30, Zadar 28, Lokomotiva 25, Istra 1961 24, Hrv. dragovoljac 19

KOŠARKA

Cedevita treća

Košarkaši Cedevite osvojili su treće mjesto na Final fouru Eurokupa u Trevisu, svladavši domaću momčad Benettona (59-57) u malom finalu. Nakon poraza u polufinalnom duelu protiv kasnijeg pobjednika Eurokupa, ruskog Uniks Kazana (66-87), zagrebačka momčad je osvajanjem trećeg mjesta u drugom po snazi košarkaškom europskom natjecanju ostvarila jedan od najvećih uspjeha u novijoj hrvatskoj povijesti.

TENIS

Nadal zaustavio Ljubičića

Sedmerostruki uzastopni pobjednik ATP Mastersa Monte Carlo iz serije 1000, Španjolac Rafael Nadal, zaustavio je u četvrt-

finalu odličan nastup Ivana Ljubičića na šljaci poznate mediteranske kneževine. S novim bodovima »Ljubo« na novoj ATP ljestvici zauzima 33. mjesto, Marin Čilić je i dalje najbolje plasirani hrvatski tenisač na 21. mjestu, dok je Ivan Dodig trenutačno 56. igrač svijeta.

VATERPOLO

Jug čeka protivnika

Tko će biti drugi finalist doigravanja za prvaka Hrvatske u vaterpolu, pokraj dubrovačkog Juga, bit će poznato nakon trećeg, odlučujućeg susreta između riječkog Primorja i zagrebačke Mladosti. Neočekivani domaći poraz Mladosti (5-7), nakon gostujuće pobjede u prvom susretu, donosi riječku majstoricu, a pobjedniku mjesto u velikom finalu.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem njivu (bagremar) u Bajskim Vinogradima površine 452 m². Tel.: 024/ 528- 275 od 17 do 20 sati.

Prodajem kuću u zajedničkom dvorištu, ograđenu, na Somborskom putu u Subotici, s dvije sobe, kuhinjom i kupaonicom, 50 m². Ima garažu, trofaznu struju, vodu i kanalizaciju. Može zamjena za auto uz doplatu. Cijena: 29.500 eura. Tel.: 065/ 50-36-888.

Izdaje se polunamješten uredski prostor u užem središtu grada (35 m²). Vrijedi pogledati. Cijena 170 eura. Tel.: 064/9738601 i 024/524-938.

Popravljam i servisiram bicikle s originalnim rezervnim dijelovima. Beogradski put 46, Subotica. Tel.: 024/ 553-619 ili 064/ 938-69-37

Izdajem u najam zemljište pogodno za plastenik. Ekološki zdrav kraj. Na zemljištu postoji voda, struja, betonska cesta i sve je ograđeno. Nalazi se na Fruškoj gori, Banstol, Kraljev breg. Tel.: 064/ 111-86-18

Izdajem dvosobnu namještenu kuću kod drvene ambulante u Subotici pogodnu za radnike ili učenike. Tel.: 024/ 562-512 ili 064/ 14-185-229.

Izdajem dvosoban komforan stan kod Zorke. Tel.: 064/ 255-68-22.

Prodajem kuću u Ulici Veljka Vujoševića u Malom Bajmoku u Subotici, 400 m od „auto-pijace“, cijena 7500 eura. Tel.: 024 796-124 ili 064/ 11-25-072

Prodajem zob. Tel.: 024/ 532 –570.

Prodajem poslovni prostor u Subotici za sve namjene, 90 m². Tel.: 069/754-202.

Prodajem Samsung S5230, touch screen, star 5

mjeseci, mp3, radio, kamera,... Tel.: 064/ 20-52-608.

Prodajem stan u Novom Sadu – Petrovaradinu 44 m², I. sprat, centralno grijanje, novogradnja – bez ulaganja. Cijena 45.000 eura, Tel.: 064/570-25-21

Prodajem ili izdajem poslovni prostor za sve namjene od 90 m². Tel.: 091/754-202

Kupujem, prodajem i mijenjam značke i albume za značke. Također kupujem knjige o nogometnim klubovima. Tel.: 024/ 542-310.

BTB-F1 tim popravljja i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje brikete, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem televizor Samsung E-55 s originalnim daljinskim i video rikorderom Goldstar. Tel.: 024/ 562-415 ili 064/277-99-48.

Prodaje se četverosobna kuća – salaš, blizu Subotice uz glavnu bajmočku cestu, i peč za etažno grijanje na čvrsto gorivo. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarne (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu

za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem klizaljke. Tel.: 024/528-682.

Prodajem zemljište 1-3 ha, pogodno za sladišta ili slične namjene blizu Subotice (Bajmočki put – kod obilazne ceste. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Iznajmljujem apartman u blizini Marine. Tel.: +385/21/537-979 ili marko.giljusic@st.t-com.hr.

Prodajem jednosoban stan na Proizivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem ruže stablašice 2 boje i 2 oblika. Tel.: 024/566-898.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem ležaj za masažu. Tel.: 024/ 566-641.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se! Uz popust od 20%

TUZEMSTVO <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 10px;"> <div> ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara ☐ 1 godina = 2.000 dinara </div> <div> ☐ 6 mjeseci = 40 EUR ☐ 1 godina = 80 EUR. </div> </div>	INOZEMSTVO
---	-------------------

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stigne "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

SWIFT: VUBR55 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: R535355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

SRETAN USKRS!

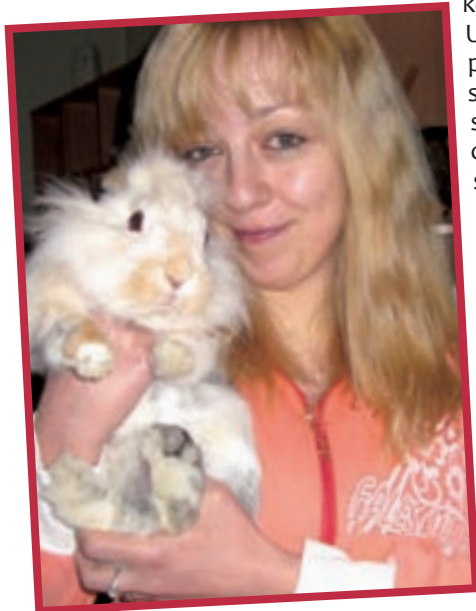

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

Micika

Svi se s nostalgijom sjećamo priča iz djetinjstva o velikom zecu koji nam nosi darove za Uskrs. Ovu tajanstvenu pojavu, maltene božanstvo, teško bi bilo reći da smo tretirali kao nekakvu običnu životinju. Čekali smo godinu dana da nas posjeti, donese nam uskrsne darove i samo smo ga željeli vidjeti i počastiti iskrenim, djetinjim osmijehom, no u pravilu dolazio bi baš kad nas svlada san. Izjutra bi nas dočekala puna gnijezda darova, zec bi, neznano kako, doznao i ispunio naša najskrivenija očekivanja, a pokraj radosti zbog darova, sebi smo po tko zna koji put

obećavali da ćemo iduće godine izdržati bez sna i vidjeti ga.

Naša današnja sugovornica, 21-godišnja Sončanka Vesna Dobrijević, ima svojega osobnog zeca. Ne samo njezin, nego i ljubimac cijele obitelji, zec Micika je ljupka i mazasta životinja iz pasmine patuljasti Tedi.

»Prošle godine smo za Kirbaj imali goste, pa smo u poslije-podnevnim satima posjetili tradicionalni vašar. Ne znam kako i ne znam zašto, privukla me je tezga s kućnim ljubimcima, a kad sam vidjela zeku ne većeg od moje šake, planula je ljubav na prvi pogled. Napravili smo još jedan krug, ali me je nešto natjeralo na povratak tezgi i jednostavno sam ga morala kupiti. Mislili smo da je to mala ženjkica i nadjenuli joj ime Micika. Kasnije se ispostavilo da je mužjačić, ali se toliko privikao na svoje ime, da promjena jednostavno nije dolazila u obzir«, pojašnjava Vesna razloge krštenja Micike ženskim imenom.

Za to vrijeme Micika nas ljubopitljivo promatra, a onda prilazi i gura mi njuškicu u šaku. Nesvjesno sam ga pogladio po glavi i leđima i tim potezom izazvao buru radosti. Napravio je nekoliko brzih krugova oko sobnog stolića i uskočio mi u krilo, tražeći novu dozu maženja. U pravilu, zečevi su vrlo pitomi, dobroćudni, inteligentni i vrlo druželjubivi kućni ljubimci. Svakako, zahtijevaju određenu skrb i negu. Životni vijek im je oko 10 godina. Iako obožavaju život na otvorenom prostoru poput vrta ili dvorišta, mogu se držati u stanu ili kući u kavezu, koji ne bi smio biti manji od 60 x 60cm. Zečevi su vrlo čiste životinje, čistije čak i od mačaka i nemaju nikakav miris. »Svaka tri mjeseca Micika se linja. Tada ga češljam, iščetkavam mu dlaku koja mu opada, a moram mu potkrčivati i nokte. Hranimo ga gotovom, kupovnom hranom, a od voća i povrća, iako nije veliki probirač, obožava naranče, mandarine i mrkvu. Jedino neće jesti ništa ukoliko nije stopostotno čisto. Tako mu mrkvu moramo i oprati i oljuštiti. Živi u kući, u kavezu, jedino ljeti izlazi u dvorište, ali i tada se drži hladovine. Ima i svoje omiljene igračke. Vrlo rado se igra jednim plastičnim pingvinom, a omiljen mu je plišani Vini Pu. Mazi se, pa često u igri malo i pridrema naslonjen na njega. Desi se i da u toj igri napravi i štetu, pa je tako već uspio pregristi i kablove od kamere i zvučnika na momemu računalu« – kaže Vesna, a Micika je namjestio glavu na moje stopalo i ljubopitljivo me gledao, sve dok nisam napustio njegovo carstvo.

Ivan Andrašić

21. travnja 2011.

Uskrs

Vrijeme je najvećeg kršćanskog blagdana, vrijeme kada su obitelji i prijatelji na okupu u radosti novoga Uskrsa. Neka njegova ljepota traje što duže, a dobro među ljudima još duže. Učinimo zemaljski život boljim, živjeti ga ljubavljaju prema drugima. Jer život je ljubav...

U NEKOLIKO REDAKA

Blagdanska dekoracija!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Drago Ibler

Koje je godine i gdje rođen glasoviti hrvatski arhitekt Drago Ibler?

Gdje je studirao arhitekturu?

Kako se zvao njegov prvi projekt moderne funkcionalističke arhitekture?

U kojoj neformalnoj skupini arhitekata istomišljenika je djelovao od 1925.-1935. godine?

Gdje su sve izgrađeni objekti prema njegovim projektima?

Koja je zagrebačka zgrada njegov najpoznatiji rad?

Kada je i gdje umro Drago Ibler?

Poginuo je u prometnoj nesreći kod Novoga Mesta 12. rujna 1964. godine.

Drevni neboder.

Zagreb, Korčula, Skoplje.

»Zagrebačkoj školi«.

Zgrada Zavoda za osiguranje radnika (1923.-).

Berlinu.

Na Technische Hochschule in Dresden u Zagrebu. Roden je 14. kolovoza 1894. godine u Zagrebu.

VICEVI

Došao Pero u svoj kafić, kada za šankom vidi svoju ženu Margu.

- Što ti radiš ovdje? - bijesno povika.

- Dosadilo mi je čekati te kući, pa sam se ovdje zaposlila.

Eskim popunjava obrazac.

- Pol?

- Sjeverni.

- Tata, ako mi ne dopustiš da se udam za Ivana, bacit ću se u rijeku!

- Slobodno kćeri moja. Svaka guska zna plivati!

Prenaseljenost našeg planeta dovela je do toga da u jednom čovjeku živi više ljudi.

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

5G INTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

СРЕЋАН УСКРС !
SRETAN USKRS !
KELLEMES HÚSVÉTI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK !

ЈКП «Водовод и канализација» Суботица
JKP «Vodovod i kanalizacija» Subotica
Vízművek és Csatornázási Kommunális Közvéallalat Szabadka

**KITC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ**

**- ODGODA PLAĆANJA
ČEKOVIMA GRADANA DO 90 DANA
SVIM VRSTAMA PLATNIH KARTICA**

Janjetina 1kg

Tirolska plećka 1kg

Dimljena kobasica 1kg

Jaja C Klase 36kom

Hren 340 g

499.-90din

399.-90din

329.-90din

306.-00din

99.-90din

Kiselo vrhnje 700g

Plazma mljevena 300g

Tečni sapun LMX retili po 7.5, 1L
više vrsta

Aparat za kuhanje jaja Vinchi
EB-01
Kapacitet 7 jaja
Snaga 350 W
Auto isključivanje

139.-90din

159.-90din

99.-90din

839.-90din

**BLAGDANSKO SNIŽENJE, DEGUSTACIJE, PROMOCIJE
I AKCIJSKE CIJENE**

SRETAN USKRS

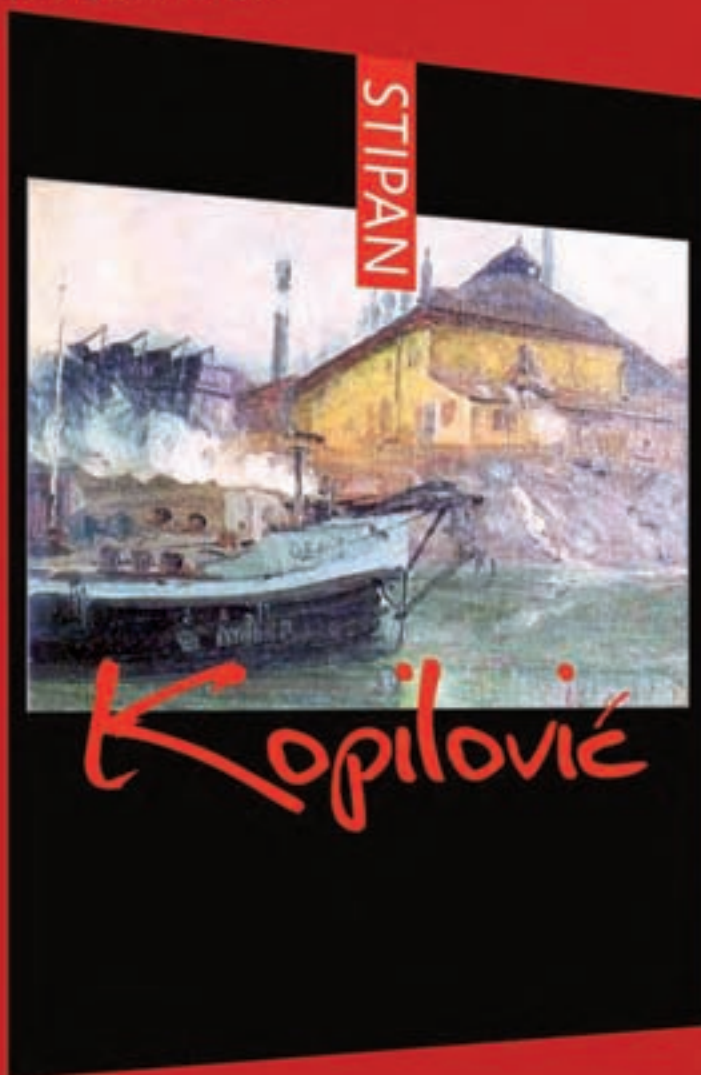
**KELLEMES HUSVETI
UNNEPEKET**

BUDITE PRENUMERANT NOVE KNJIGE ZKVH-A
AUTORA BELE DURANCIJA

SLIKAR **STIPAN KOPILOVIĆ** 1877.–1924.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata ulazi u pripreme izdavanja likovne monografije prvog suvremenog slikara bunjevačkih Hrvata sa sjevera Bačke Stipana Kopilovića. Autor vrsne studije je povjesničar umjetnosti Bela Duranci, likovno knjigu uređuje Darko Vuković, a autor fotografija je Augustin Juriga.

„Nigdje svoj na svome do konačnog smiraja u Bačkoj Topoli, Stipan Kopilović se uvrstio u red zaboravljenih i ponovno otkrivenih pionira moderne umjetnosti u vojvođanskoj prekretnici vjekova. Među nekolicinom tih zaista jedinstvenih stvarateljskih ličnosti ovoga podneblja, čiju vrijednost otkrivamo sa zakašnjenjem, zaslužuje dostojno mjesto i bajmočki brijač, odnosno vojvođanski slikar Stipan Kopilović.“

(ulomak iz studije)

PREDBILJEŽBOM DO 1. SVIBNJA 2011.
OSTVARUJETE POPUST **OD 30%** I KAO
PRENUMERANT STJEČETE PRAVO
OBJAVE IMENA I PREZIMENA U KNJIZI.

OSIGURAJTE NA VRIJEME KNJIGU O
PRVOM SUVREMENOM HRVATSKOM
SLIKARU S OVOGA PODRUČJA
ZA **700 DINARA!**

POSTANITE PODUPIRATELJ NAKLADE KNJIGA HRVATA U VOJVODINI!

Prenumerantom možete postati uplatom 700 dinara putem uplatnice na šalteru pošte ili Vaše banke, na račun Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, broj 220-95689-48, s naznakom svrhe plaćanja – pretplata za knjigu „Slikar Stipan Kopilović”.
Kopiju uplatnice s čitko popunjenim pretplatnim kuponom pošaljite na adresu:

**Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14,
24000 Subotica, R. Srbija.**

Knjiga će biti objavljena sredinom 2011. godine i dostavljena na naznačenu adresu.

PRETPLATNI KUPON

Pretplaćujem se na _____ primjerak(a) knjige
„Slikar Stipan Kopilović”

Ime i prezime: _____

Ulica i br: _____

Poštanski broj: _____

Mjesto: _____

Država: _____